מספר 1102 שנה 22 כ"ט חשון תשי"ט, 12.11.1958 המחיר 550 פרוטה

העולם הזה

מאחורי הקלעים של פרשת

אהרון כהן

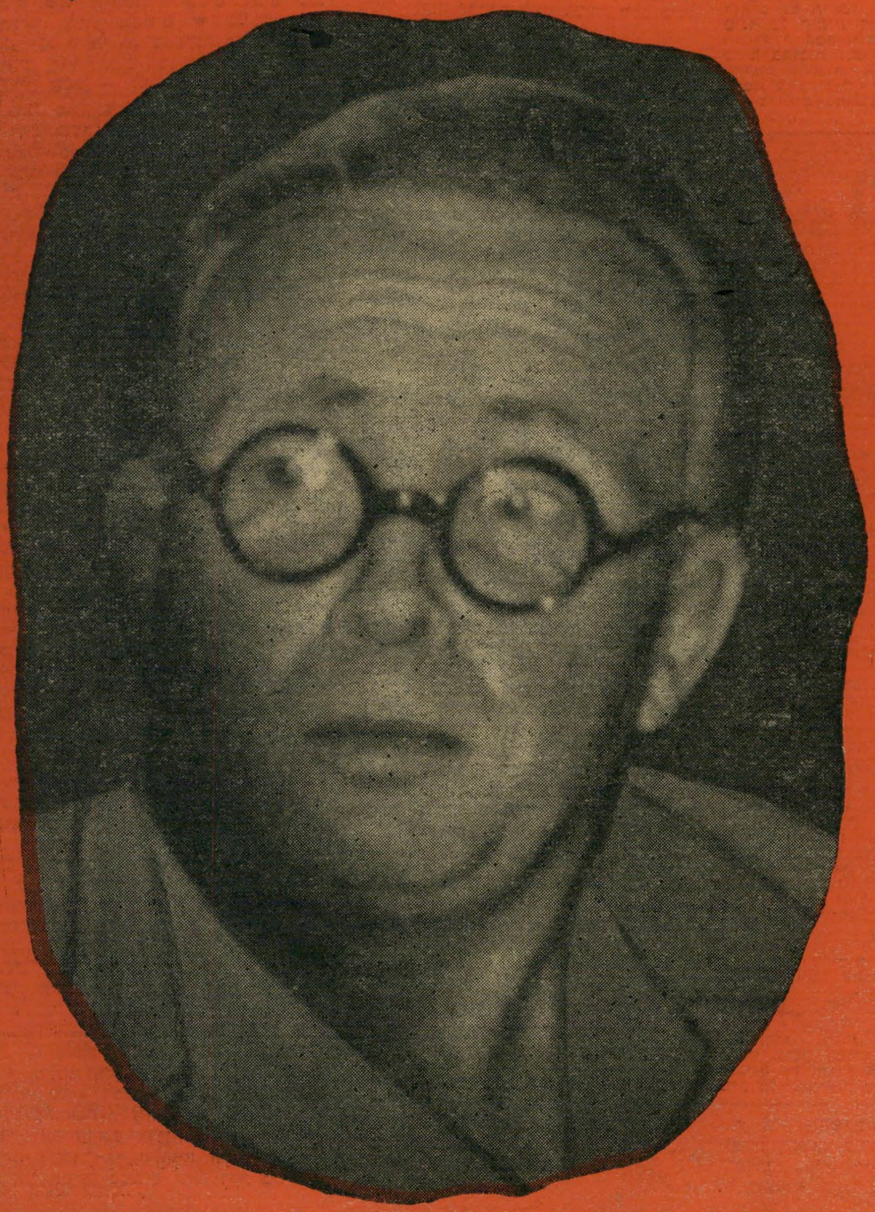

לשם מה נפגש
עם הנציגים של
המעצמה הזרה?

*

מדוע הסתיר את
דבר הפגישות?

*

אילו מיסמכים
הוחרמו בביתו?

העורך הראשי:
אורי אבנרי

ראש המערכת:
שלום כהן

עורך משנה:
דוב איתן

עורך כיתוב:
ס־לבי קשת

עורך תבנית:
זקי

כתב בכיר:
אלי תבור

צלם המערכת:
אריה קרן

חברי המערכת:
מנשה בר־דיין, שייע גלזר, לילי גלילי, דוויר הורוביץ, רותי ורה, אברהם חרמוז, עטאללה מנצור, אלכס מסים, אביבה סמן, עמוס קינן, שלמה סרו.

העולם הזה

בלי משוא פנים

רחוב גליקסון 8, תל־אביב, טלפון 26785, ת. ד. 136. מען למברקים: „עולמפרס". המוציא לאור: העולם הזה בע״מ. דפוס משה שהם בע״מ, ת״א, טל. 62239. ההפצה: דוד מופל ובניו, תל־אביב. המערכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

העתון הנקרא ביותר במדינה

קורא יקר,

שום כתבה שהופיעה בחודשים האחרונים בהעולם הזה לא עוררה תגובות כה נרגשות, כמו שני מאמריה של ריקה זראי על החינוך (העולם הזה 1095־6). יכולת בודאי גם להבחין בזאת, במדור המכתבים, בו פורסם מיבחר אופייני (אך מצומצם מאד) מתוך מאות המכתבים שהגיעו למערכת על אותו נושא. ריקה, אשר עקבה בתמהון רב אחרי מעין המכתבים המתגבר, החליטה עתה לענות על כמה מן הטענות.

„את מאמרי, שהתבססו על קטעים מתוך ספרו של א. ס. ניל המשפחה והילד החופשי, פרסמתי מתוך רצון כן שהם יגיעו לבתים רבים ככל האפשר ולאנשים רבים ככל האפשר. קוויתי שאנשים יתרשמו מהם לטובה, אבל ידעתי גם שתהיינה תגובות פחות טובות. אבל לתגובות רגשיות חזקות ואפילו מלאות שנאה — לא התכוננתי.

„אני מודה לכותבי המכתבים המעודדים והייתי רוצה להשיב לאלה ששאלו מה ששאלו מתוך רצון לקבל תשובה. אלה שהציגו שאלות ריטוריות והתפארו בידענות רבה כל כך, בלוית הפגנות בוז לנושא או לי, אלה יקבלו את תשיבתם, אם ימשיכו לקרוא את דברי בעיון ועד הסוף. אני אומרת בעיון, כי מפתיעה תשומת־הלב שחלקה, למשל, קוראה אחת מרמת הכובש, לגודל המחשוף שלי, במקום למאמר עצמו.

„לא הייתי רוצה להוריד את הויכוח (עם אשה) לעמקו של מחשוף. אך כיון שכל אדם ניכר במה שמושך את עינו לראשונה, ומוטב לדעת את כל האמת הערומה, כדאי היה לאותה קוראה מרמת הכובש לרסן את תגובותיה הראשונות, המגלות הרבה יותר ממה שהיתה רוצה לגלות. ובמקום להתבונן בעיון כה רב במחשוף שגילתה תמונתי, להפנות את תשומת לבה למאמר עצמו. ואז היתה מוצאת שמעולם לא נטלתי לי כתר שלא בזכות, ורוב מה שאמרתי נלקח מספרו של ניל, ואף הקדמתי ברשימותי ואמרתי זאת בדיוק.

„אני גם הבורה שניל כתב את דבריו בצורה הרבה יותר ממצה ומעניינת כאשר עשיתי אני, אך עובדה היא שרוב האנשים בארץ קוראים את העולם הזה אבל עדיין מעטים קוראים גם את ניל. לכן באתי אני ונסיתי להעביר לקוראים אלה חלק מתוך הענין והחויה האישית שהתעמקות בנושא זה גרמה לי.

★ ★ ★

„אני מאמינה שהרבה מן הכותבים שאלו את שאלותיהם ברצינות, ולאחדות משאלות אלה אין באמת תשובה. לכן מעולם לא התיימרתי, וגם לא ניל, לפתור את כל הבעיות. החיים פרושם יצירה ופתרון מתמיד של בעיות. ההבדל הוא רק בין אלה המנסים לפתור אותן בצורה רציונלית, לפי עקרונות הויסות העצמי, האינטרסים האמיתיים של הילד והאהבה, לבין אלה האחוזים בסבך רגשי, והפועלים מתוך דחפים של פחד, חרדה ונקמנות אך הסבורים שהם פועלים לפי כל חוקי ההגיון.

„במידה ואותה אם לשלושה ילדים, למשל, לא שאלה על מנת לקנתר, אלא מתוך ענין אמתי, הרי דוגמה קטנה ממה שאני סבורה שהיא התנהגות המשתמשת בשכל ישר ובהתאמה למציאות: יעל בתי אוהבת מאד לפתוח את ארון המטבח ול„סדר" אותו. התברר לי שלהניא אותה מתפקיד זה אני אזדקק בסיכום ל־20 דקה כל יום, שאכבזב על הצעקה „אסור, יעל לא לגעת..." בעוד שבשתי דקות אני מסדרת את הארון שהיא הפכה. מובן שאני מבכרת עבודה של שתי דקות על צעקות סרק, שלרוב לא יועילו. ואם כן יועילו, אז שכרן יוצא בהפסדן הברור: הלחץ הנפשי שאיסורים אלה יטילו על הילדה.

„לכן לא התעצלתי, ובתור עבודה חד־פעמית סילקתי את כל הכלים השבירים מאותו ארון. הוצאתי הוצאה חד־פעמית על רכישת כלי פלסטיק נוספים ועכשיו יעל „מסדרת" את הארון כרצונה.

★ ★ ★

„העובדה שיש לי עזרה בבית מקילה כמובן עלי, אבל אין היא פותרת כל בעיה. אגב, לבעלות הביקורת: האם נסיתן ללכת לישון כל לילה בשלוש, אחרי עבודה קשה, ולקום למחרת ליום עבודה מלא כולל טיפול בילדה?

„אני רוצה גם לנגוע בנקודה הכאובה מאד, הנקראת המומחיות שלי. ההכשרה האנאטומית או האחרת שמקבל כל רופא כיום באוניברסיטה אינה מכשירה אותו להבין הבנה טובה יותר בנפש התינוק, מאשר אם אוהבת המסוגלת להתבונן בעין פקוחה בילדה. ואני משתדלת תמיד להסתמך על מומחים של אמת, ולא על מומחים של תואר. לצערנו מעוניינים הרבה מן הרופאים כיום יותר באנאטומיה ובבדיקות־דם ומשקל, מאשר בבריאות הנפשית, בבטחון ובשלוה של הילד. ולכן גם העולם נראה כך.

„ועכשיו נעבור לאותם מכתבי־השמצה מסוג של: איך יכולה אני להאכיל את יעל ולשיר בעת ובעונה אחת? מה גודל מחשופי? האם רוצה אני לנסוע לאמריקה ולנטוש את בתי?

„כל ההתקפות האלו אינן רציניות ולכן אינן נוגעות ישירות בנושא. לא שאני משתמטת ממתן תשובות לסוג זה של מכתבים. להיפך. לאחרונה קראתי מאמר של וילהלם רייך, הדן במגפה האמוציונלית. רייך מכנה כך את כל התגובות החולניות, כפי שהן מתבטאות ביחסים בין אדם לחברו. הוא מציין שהתגובה המיוחדת של המגפה נוהגת להשתמש בהשמצה מינית (מחשופים), כלומר מוסרנית: האדם הנגוף במגפה האמוציונלית, כתוצאה מחינוך קלוקל ומוסרניות כפויה, משליך את הפרברסיה ואת הפריצות המינית שנוצרו כתוצאה מחינוך זה על אחרים, והוא משתמש ברכילות ובהשמצה בצורה סדיסטית ביחסו לאחרים, כיון שאין הוא מעז להודות בקיום אותם הדברים אצלו בעצמו.

„לכן, תבינו שתוך כדי קריאת מכתבים מסוג זה אני מבינה היטב את המניעים שגרמו לכותביהם לחוש רוגז רב כל כך למקרא שורותי."

★ ★ ★

בסיום מכתבה, מסבירה ריקה כי לא לשם סיפוק יצר הויכוח ענתה לכל אותם הכותבים, והיא מקוה שבזה יסתיים הויכוח כפי שהתנהל עד כה ותימשך רק ההתעניינות בעקרונות הממשיים של החינוך שהיא מטיפה לו. אני כשלעצמי כבר מתכונן לראות גל חדש של מכתבים מציף את המערכת, בתשובה לדברי הגברת זראי. אם כן, אל נא בטובכם להזכיר את מחשופיה.

שלום כהן

מכתבים

אל הירדן?

ניתוחו המדיני של העורך (העולם הזה 1101) על אפשרויות ושיקולי כיבוש הגדה המערבית של הירדן לא הצליח לשכנעני כי על ישראל לשבת בחיבוק ידיים, שעה שבירדן תבוצע מהפכה פרו־נאצרית. מענתו של העורך, כי הישגי מבצע כזה יהיו אפסיים ואילו מחירו המדיני חמור כמו במבצע סיני, אינה עומדת במבחן המציאות. המהפכה בירדן אינה ענין לדורות או לשנים; אם תבוצע, תבוצע בחדשים הקרובים. גם לדעת שוחרי השלום עם מצרים הנלהבים ביותר לא ניתן שום סיכוי להפשרת היחסים בין שתי המדינות בטווח של חדשים. אלא אפילו בטווח של שנים. מכאן שאפילו אם היתה ישראל משנה מדיניותה והופכת אותה למדיניות של שלום בכל מהיר, לא היתה יכולה לעשות זאת בטרם ישתלט נאצר על ירדן. כשישתלט נאצר על ירדן שוב תהיה בידו עמדה של כוח ולחץ על ישראל, ושוב יפחתו סיכויי השלום.

משום כך הבעיה איננה מה לעשות עם משטר נאצרי בירדן, אלא איך למנוע משטר כזה, איך להפריע לנאצר להקיפנו מכל צד. פעולה במקרה כזה יכולה רק לקרב את סיכויי השלום ולא להרחיקם, כי קל יהיה יותר להדבר על שלום כשלישראל עמדת כוח כמו, למשל, החזקת הגדה המערבית של הירדן.

דוד שחור, תל־אביב

המשאל שערכתם (העולם הזה 1101) על הבעיה: מה לעשות במקרה של מהפכה פרו־נאצרית בירדן, הוכיח בתשובותיהם של רוב הנשאלים את מה שאמר העורך במאמרו: כי רוב אזרחי ישראל אוהבים נצחונות צבאיים לשמם והם מצפצפים על התוצאות הפוליטיות. במדיניות הקיימת של ממשלת ישראל אין איפוא מוצא ממלחמה על הירדן. כי מדיניות זו היא מדיניות של הגברת כוח מול כוחם המתגבר של הערבים. מדיניות זו מצריכה ומחייבת מלחמות, ולו רק כדי להעלות את מוראל האזרחים בישראל לשנתיים נוספות.

נ. יובל, תל־אביב

שלטונו של המלך חוסיין בירדן היה ללא ספק מתמוטט כבר, לולא הצהרתו של בינ׳י על רצונו בפירוז הגדה המערבית ולולא הפגנת הכוח של ישראל. כתוצאה מכך העדיפו מדינות ערב להשלים בינתיים עם שלטונו של חוסיין על אפשרות כבוש הגדה המערבית על־ידי הישראליים. מאותה סיבה רואים גם תושבי הגדה המערבית את שלטונו של חוסיין כגן־עדן, בהשוואה לשלטון הישראלי המאופיין על־ידי משטר של נוכחים כתובות ונפקדים בזכויות, משטר של החרמת קרקעות, איזורים סגורים ואיזורי אימונים. בקיצור — משטר של גיים חמישי, של פליטים במולדתם. משום כך אין פלא

„צחק עם זקי" *

שתושבי הגדה המערבית, החוששים משלטון ישראלי, קיבלו את פני חוסיין בהתלהבות. וכך הפך הממשל הצבאי בישראל לתרומת דוד בן־גוריון לייצוב שלטונו של אותו מלך, אשר בנאומו בגדה המערבית נשבע לשחרר את פלסטין הכבושה ולחסל את הפולשים.

אליאס מועמר, ירושלים

נדהמתי למקרא כמה מהתשובות למשאלכם, על התקפת הירדן. אולם ביחוד הזדעזעתי כאשר קראתי את תשובתו של הצייר־העתונאי שמעון צבר, כי צריך לעשות מהפכה פרו־נאצרית בישראל. אם אותו שמעון צבר רוצה במשטר נאצרי, מדוע שלא יגרשוהו למצרים? יש גבול גם לחופש הדיבור בדמוקרטיה הישראלית.

פרץ שמעון, פתח־תקוה

...אתם צריכים להתבייש על שפירסמתם את דבריו של עוכר ישראל שמעון צבר.

פיליפ קרביץ, חיפה

דה־ביג׳י

בכתבתו „בגדי הגנרל" (העולם הזה 1100) עיצב העורך ללא דופי את דמותו הנכונה של הגנרל דה־גול, מתוך ראיה מפוכחת של המציאות הצרפתית החדשה הנרקמת במגרב הערבי, ולא מתוך תנפנות אינטרסנטית מכאן או השמצה פוליטית חסרת־שחר מאידך. ברם יש להצטער על כך שהוא משווה את דבריו של שארל דה־גול לגבי הלוחמים האלג׳ירים לדברים דומים, אותם שם בפי מר בן־גוריון במידה וחליפתו של הגנרל דה־גול תתאים לגופו של ראש ממשלת ישראל. אין מקום להשוואה בין הפידאיון ופורצי כלא שטה לבין הלוחמים האלג׳ירים, כשם שאין מקום להשוואה בין מדינת ישראל ומעמדה במזרח התיכון לבין צרפת ומעמדה במגרב הערבי.

לוחמי השחרור האלג׳ירים נלחמים בארצם למען ארצם, ולעומתם הפדאיון המצרי או הסורי נשלחים מארצם אל ארץ ריבונית אחרת במטרה להשליט מבוכה ופניקה פנימית. דה בן־גוריון, במידה ויקום ויאמר בכנסת דברים מעין אלו לגבי הפדאיון ופורצי כלא שטה, לא יהפך לדה־גול ישראלי, אלא לנרפה רוח, והפכפך אידיאולוגי שדבריו לא מכוונים לכתובת הנכונה וממילא לא ישיגו את המטרה הנכספת.

אליהו הלוי,
האוניברסיטה העברית, ירושלים

אשת האסיר

נא העבירו בשמי 10 ל״י עבור הרבנית ברטי מעקיר, אשתו של הרב עובדיה ברטי שנידון למאסר וילדיו נשארו ללא תומך (העולם הזה 1100).

שטרן, הדר־רמתיים

תרומת הקורא שטרן הועברה לתעודתה.

קפה וסימפטיה

לפני זמן קצר נסעתי עם שני חברים מכפרי, לקיבוץ הקרוב. כשנעצרה מכוניתנו ראינו בן־אדם מתקרב אלינו. חשבנו שהוא בא לחקור אותנו מכיוון שהכניסה לקיבוץ זה אסורה, אולם היות ולאחד מאיתנו יש קשרים עם תושבי הקיבוץ, יכולנו ללוות: לשמחתנו לא היה האיש שבא לקראתנו מתושבי הקבוץ; התברר כי הוא בא מחיפה לבקר את חברתו בקבוץ והוא ביקש מאיתנו טרמפ. בדרכנו חזרה, כשלקחנו אותו, התברר כי האיש הוא סטודנט בשנה השניה בפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית בירושלים. הוא אמר שלמד משהו גם על תרבות האיסלם, ושהוא יכול לקרוא כמה מלים בעתון ערבי. הוא ביקש אותנו גם שנזמין אותו לכפרנו. שמחנו מאוד שהוא התנדב לבקר בכפר. חשבנו שהוא אחד העוסקים בבעיות ההתקרבות. שמחתנו זו חלפה, כשהבחור התחיל לשאול שאלות כמו: איך הערבים חיים? האם יש להם בנות יפות וכו׳. שאלות אלה עוררו בקרבנו תמהון גדול. שאלנוהו אם מימיו לא ביקר בכפר ערבי והוא השיב שביקר פעם בכפר דרוזי, שם קיבלוהו בסבר פנים יפות והגישו לו כל מיני מאכלים. הוא אמר עוד שראה שם בנות יפות, למרות שהוא יודע שאין יופי לערבים. לאחר שהגענו לכפר ישבנו בביתו של אחד החברים ואז התברר כי אורחנו אינו יודע מה הם ערבים. כל מה שהוא ידע הוא שהערבים מגישים ארוחות טובות, חיים חיי רווחה ומבסוטים. כששאלנו אותו מה דעתו על הממשל הצבאי הוא השיב: „סיבת הממשל הצבאי היא בטחונית." באותו רגע כלל לא ידע שהוא נמצא בתוך שטח הממשל הצבאי.

תוך כמה רגעים היה הקפה מוכן. הוא לגם מהספל בזריזות והושיט אותו לשם מילוי מחדש כמה פעמים. ותוך כדי כך הסברנו לו את תנאי חייהם של הערבים בישראל. הוא הודה שכל דעותיו הקודמות על הערבים בישראל היו אגדה. כששאלתי אותו מה דעתו שהיהודים והערבים יכירו היטב אלה את אלה ובזה ישימו קץ להסתגרותם של שני העמים, הוא אמר שאין לו פנאי לעסק הזה והוא יחשוב על זה בעתיד. לפני שנפרדנו, שאלתיו את השאלה האחרונה: איך היה הביקור בכפר? הוא השיב: „באמת אתם עושים קפה מצוין."

מקרה זה, המראה את דלות ידיעותיהם של היהודים כלפי הערבים, הוא אחד מרבים. עובדה זו מראה שכל עוד יש יהודים רבים הרואים בערבים נטע זר, שאי־אפשר להתחבר עמו, מצומצמת היא התקווה להתקרבות שני העמים.

מחמוד חמדן, ג׳לג׳וליה

צחוק ציני

מאמרו של הצייר זקי (העולם הזה 1100) היה מעניין ומלבב, אם כי תיארתי לעצמי שקריקטוריסט כותב יותר מצחיק. אבל כנראה שזה בגלל זה שזקי הוא קריקטוריסט פוליטי. והצחוק שלו היא צחוק ציני עדין...

נחמן כהן, חולון

מה בנוגע לאיזה קריקטורה מרחבית של זקי? בלי בן־גוריון, בלי גולדה — ואפילו בלי עבד אל־נאצר. סתם משהו מצחיק. רצוני משהו שהצחיק בשעתו גם את אחינו במצרים.

נעים בן־דויד, חיפה

תפדל. הקריקטורה בעמוד זה לקוחה מתוך דף קריקטורות שבועי של זקי, „צחק עם זקי", **באל־מוסאור.**

הבעל הקנאי בגדות — להד״ם

בהעולם הזה (1099), במדור הווי, פורסם כאילו שחקירת פציעתו של רפתן משק גדות העלתה כביכול גירסה, שהרפתן נפצע על־ידי בעל קנאי על רקע רומנטי.

לאחר בדיקה בתיק המשטרה הוברר, כי בזמן שהותו ברפת שמע הרפתן יריה מבחוץ, וענה עליה בשתי יריות־אקדח מתוך הרפת. תוך חילופי יריות אלה נפצע הרפתן בכתפו. הרפתן סבר כי נפגע מיריה שבאה מבחוץ, אולם אחרי חקירה במקום התברר שקלע אחד, שנורה מאקדחו, פגע בקיר הרפת, חזר ופגע בכתפו.

אין זה נכון שחקירת המשטרה, בשלב כלשהו, העלתה גירסה של יריות בעל קנאי או רקע רומנטי אחר. אנו מצטערים מאוד על שהוטעינו בענין זה, ועם משק גדות וחבריו — הסליחה.

---

* גבר לוחש לחברו: „איך נפלת בפח ונשאת לך אישה עיוורת, זקנה וצולעת כזו?"
החבר: „אתה יכול לדבר בקול רם. היא גם חרשת."

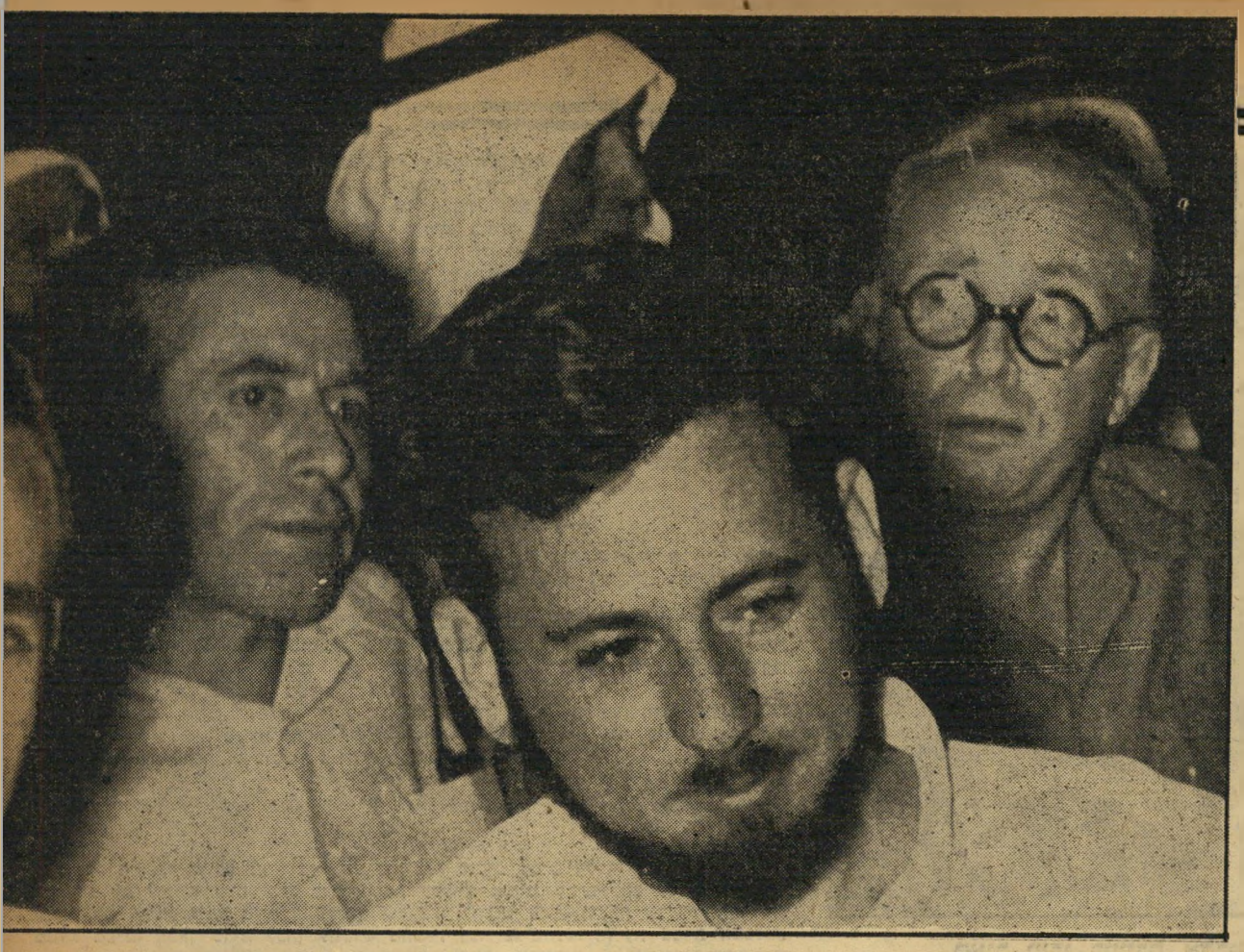

„אהרונצ'יק"

אהרון כהן (מימין) ליד מרדכי אורן, על במת כינוס־היסוד של האיגוד היהודי־ערבי של מפ"ם בשנת 1956. ידידיו של כהן בטוחים כי הוא נפל קרבן לקנוניה דומה לזו שהפילה בשעתו בפח את מרדכי אורן, על סמך האשמה מבויימת. בין כהן ואורן: עורך **העולם הזה**, אורי אבנרי. זוהי אחת התמונות הנדירות של כהן, ששנא פירסומת.

פרשת כהן־ פשע, עלילה - או קנוניה מפלגתית

האדם אשר חייג את מספר ה־טלפון של קיבוץ שער־העמקים היה אדיב מאד. „שמא תוכל ל־הטריח את עצמך לבוא אלי? אשלח לך מכונית לקחת אותך מן הקיבוץ!"

האיש שעמד בצד השני של הקו היה אהרון כהן, חבר משק שער־העמקים, והמזמחה מס' 1 במדינה לענינים ערביים. החזמנה נראתה לו מפתיעה במקצת, אחרי שנים ארוכות של חוסר־קשר עם הממ־שלה. מן הסתם חשב כי נתעוררה בעיה מכרעת ביחסים בין ישראל והעולם הערבי, וכי הפעם מבינה גם הממשלה שיש צורך להתיעץ עם מזמחה כמוהו.

הדרך משער־העמקים, ליד טב־עון, עד למשרדו של המזמין, עב־רה ביעף. הוא קיבל את האיש הק־שיש, חולה־הלב, באדיבות רבה. „בעצם," אמר, „עשיתי רק טובה לחבר. הוא רצה לפגוש אותך, ו־ביקש ממני לתווך ביניכם."

בזה פנה לגבר אחר שנכח בח־דר. „תכיר בבקשה את מר ---," הכריז, ומיהר להתרחק מן השי־ניים.

בצורה זו נאסר, לפני שבועיים, חבר מרכז מפ"ם אהרון כהן, ו־נולדה הפרשה אשר תאפיל במ־שך השנה הבאה — עד לגמר הב־חירות לכנסת הרביעית — על כל פרשה פוליטית אחרת במדינה זו.

אילו קרה הדבר בבריטניה הגדולה, היה הענין יכול להיות פשוט למדי. הממונה על שרותי הבטחון אסר איש, אחרי שאסף הוכחות־לכאורה לאשמתו. היועץ המשפטי מחלים, על סמך החומר, אם להעמיד את האיש לדין. בית־המשפט ידון אם ההאשמה הוכחה כדין. כל האנשים האלה הם עובדי המדינה, כפופים לביקורת הדמוקראטית של הממשלה והפרלמנט. הם יכולים לטעות, כמובן. אולם לא יעלה על דעתם שלא לפעול לפי מיטב הכרת חובתם.

היה זה אופייני למצב שהשתרר במדינת ישראל ששום אדם רציני לא האמין השבוע כי כאן הענין פשוט כל־כך. אנשים בלתי־ספורים, בעמדות ציבוריות אחראיות, פיקפקו בגלוי הן בכנות פעולותיו של מגגנון־החושך, הן בטיב ההחלטות של היועץ המשפטי, והן בכוו־נותיו של ראש־הממשלה, המפקד למעשה על שניהם אישית.

אולי זוהי טרגדיה לגבי מדינה הנמצאת במצבה החמור של ישראל: מגגנון־החושך, המופקד גם על הגנת המדינה מפני סכנות הריגול, שוב אינו נהנה מן האימון הציבורי העיתר, הדרוש לפעולתו היעילה. בהיותו משוחרר מכל ביקורת דמוקראטית, בהיותו כפוף המופקד גם על הגנת המדינה מפני סכנות הריגול, שוב אינו נהנה מן האמון הציבורי בהן היה מעורב בגלוי, חסר אמון ראשוני זה.

מגגנון־החושך הוכיח את עצמו פעמים כה רבות, בשנים האחרונות, כמכשיר מפלגתי ואישי מובהק, ואופיו של היועץ המשפטי נתגלה בצורה כה חותכת, עד שאיש לא היה מוכן לקבל את ההודעות והשמועות כדברי תורה מסיני. האזרח הישראלי המשכיל, העסקן המפלגתי, העתונאי, חבר־הכנסת — הרגיש חובה לעצמו לנתח בעצמו את העובדות הידו־עות, כדי להגיע לכלל דעה עצמאית אם אמנם מהווה פרשת אהרון כהן פשע לאומי, או שמא היא עלילה זדונית או קנוניה מפלגתית.

מבחינה תיאורטית, קיימות שלוש אפשרויות שונות לגבי הפרשה:

- אהרון כהן הוא פושע, שבגד בכוונה זדונית במדינת ישראל, בחבריו ובאידיאלים להם הקדיש את כל חייו.
- אהרון כהן חף מפשע, ונפל קרבן לעלילה זדונית, שכוונתה להרוס אותו ואת מפלגתו.
- אהרון כהן עשה מעשים שאינם בגדר פשע לגבי אדם נורמלי, אך המהווים פשע חמור לפי החוק הקיים במדינת ישראל.

האפשרות השלישית היא המעניינת ביותר. לפני שנה ורבע קיבלה הכנסת חוק מיוחד־במינו — החוק לתיקון דיני עונשין (בטחון המדינה) תשי"ז—1957. חוק זה מנוסח כך שהוא מאפשר להפליל כמעט כל אדם העוסק בחיים ציבוריים, כל איש פוליטי וכל עתונאי.

לפי חוק זה, יכול מגגנון־החושך והיועץ המשפטי לשים קץ לקאריירה של כמעט כל אדם כזה, להשליך אותו לכלא למשך תקו־פות ארוכות.

האנשים המעטים שעקבו בחרדה עמוקה אחרי דרכו של חוק זה — וביניהם עורכי העולם הזה — פנו אז בקריאה נרגשת אל חברי הכנסת לקבור בקולותיהם חוק זה, העשוי לשים קץ להרות האזרח. אולם חברי מפ"ם בכנסת הצביעו ברגע המכריע בצי־תנות מופתית למען החוק. ייתכן שהיו בטוחים כי יפגע רק באחרים, וכי להם, כחברי הקואליציה וכתנועת־פועלים חלוצית בעלת מסורת, לא יאונה כל רע.

חמש-עשרה שנות מאסר

כדי לקבל מושג על מהותו של חוק מחריד זה, די להסתכל בסעיף 24 שלו, הדן במגע עם סוכן זר. הנוסח:

„24. (א) קיים אדם מגע עם סוכן זר ואין לו הסבר סביר לכך, רואים אותו כאילו מסר ידיעה סודית בלי להיות מוסמך לכך.

(ב) ניסה אדם ליצור מגע עם סוכן זר, או ביקר אדם במקום מגוריו או במקום עבודתו של סוכן זר, אז נמצא בחברתו, או נמצא ברשות אדם שמו או מענו של סוכן זר — ואין לו הסבר סביר לכך, דינו כדין המקיים מגע עם סוכן זר.

(ג) בסעיף זה, „סוכן זר" — לרבות מי שיש יסוד סביר לחשוד בו כי עסק, או נשלח לעסוק, מטעם מדינה זרה או למענה, באיסוף ידיעות סודיות או במעשים אחרים העשויים לפגוע בבטחון מדינת ישראל.

„ידיעה", לפי החוק, הוא כמעט כל דבר בעולם. אומר סעיף 1: „לרבות ידיעה שאינה נכונה... כל תאור, תכנית... חפץ או חלק מהם המכילים ידיעה או העשויים לשמש מקור לידיעה."

לפי נוסח זה, כל אדם זר חשוד בישראל מראש כסוכן זר, וכל מגע עמו חשוד מראש כריגול, וכל דבר הנאמר לו הוא בגדר ידיעה — אלא אם כן יוכיח הנאשם עצמו תום־לב. החוק אינו אומר מה זה תום־לב.

העונש הצפוי על פשע זה: חמש־עשרה שנות מאסר.

הח"כים שנכנעו ללחצו של דויד בן־גוריון ומסרו לו במו ידיהם סכין חוקית זו, בה יוכל לחתוך את גרונם לעת מצוא, יכלו להתנחם כי חוק מסוג זה קיים גם בבריטניה הגדולה. אולם ההבדל הוא מהותי: בבריטניה יש מסורת דמוקרטית של מאות בשנים. שם אין כל קשר בין מגגנון־החושך לבין מפלגות. שם לא יעז שום ראש־ממשלה להפעיל חוק למטרות שלא נועד להן. בישראל המצב שונה לגמרי.

כך נוצר מצב שאם רוצה דויד בן־גוריון לחסל אישיות ציבורית מסויימת (או להנחית מכה על מפלגתו) די לו לעיין בתיק החשאי של האיש. אם נמצא בתיק כי עסקן זה נפגש כמה פעמים עם שליח של מדינה זרה — למשל עם מנהל המכון הבריטי או עם נציג החברה המדעית האמריקאית — וכי פגישות אלה נתקיימו בנסיבות לא לגמרי רגילות, יוכל להאשים את האדם בפשע חמור נגד המדינה.

במקרה זה יעמוד בית־המשפט במצב קשה מאד. בישראל קיים אמון עיתר במוסד המשפטי. אולם גם השופט ההגון ביותר אינו יכול לשפוט אלא על־פי החוק שנתקק בכנסת. ועל פי החוק שנתקבל בכנסת, בתמיכתם הנלהבת של חברי מפ"ם, יעמוד כל נאשם במקרה כזה מראש במצב כמעט נואש מול אישום מתוכנן של מגגנון־החושך.

מסתורין — בגדר מי?

אם יתברר במהלך משפטו של אהרון כהן כי אמנם קיימות הוכחות שפשע במזיד, במפורש ובצורה חד־משמעית נגד בטחון המדינה, יהיה זה טיהור מפואר של ראש־

הממשלה ושל מגגנון־החושך נגד חשדות אלה. אולם השבוע לא האמין כמעט איש ממכריו הרבים של אהרון כהן שאכן יכולות להיות הוכחות כאלה. חוות־הדעת האחידה של אנשים אלה: אהרון כהן אינו יכול להיות פושע נגד המדינה בכוונה תחילה.

אנשים אלה יוצאים מן ההנחה כי במקרה הגרוע ביותר יכול להיות שאהרונצ׳יק נכשל, שלא בכוונה, מתוך אי־זהירות, בהתנהגות היכולה להפליל אותו על־פי החוק המחריד.

ייתכן כי חלק ממגע מכשיל זה התקיים בחשאי — לא כדי להסתירו ממגגנון־החושך, אלא דוקא כדי להעלימו מעיני חבריו למפלגה. כי בהיותו בלתי־אהוד על צמרת מפלגתו וחשוד עליה כ„שמאלן", היה מגע כזה יכול לעורר את רוגזם של מנהיגיה, וממילא לסכן את הוצאת ספריו בבית־ההוצאה המפלגתי, ואולי אף לגרום לו צרות במשק שער־העמקים. כהן, שעם כל יכולתו המדעית והרעיונית, הוא אדם תמים מאוד בעניני יום־יום, יכול היה להתפתות על־ידי שיקולים כאלה לעשות מעשים שייראו מוזרים בעיני הזולת.

אם נכונה דעת זו, הרי כל המעשים האלה של כהן אינם חשובים כשלעצמם, מכיוון שלא הזיקו לבטחון המדינה ואף לא גגעו לבעיות בטחוניות. אולם הם יכולים להיות עילה נהדרת כדי להפלילו, ואולי אפילו להרשיעו, בהתאם לחוק — אם מישהו מעוניין בכך.

פגישות בחשכת לילה

פרשת כהן עלולה להתפוצץ כבועת־בורית. מן הידיעות שסוגנו על־ידי מגגנון־החושך לעתונים, באמצעות שליחי המגגנון ששולבו בכל מערכת, מתקבל הרושם כי הטענות נגד כהן מתרכזות בנקודות הבאות:

● שנפגש „בתנאים קונספירטיביים" עם סוכנים (להלכה או למעשה) של מדינה זרה. קונספירציה זו יכולה להיות מוסברת על־ידי העובדה שכהן ניסה להסתיר פגישות אלה מעיני חבריו במפלגה, ועל כן נקט בשיטות בלתי־רגילות, החליף מכוניות בדרכו לפגישות ואף קיים פגישות בשעות הלילה.

● שהכחיש תחילה פגישות אלה בחקירה, והודה בהן רק במאוחר, כשהוצגו לו דו"חות העיקוב של מגגנון־החושך אחרי אותם הנציגים הזרים. גם עובדה זו ניתנת להסבר על־ידי פחדו הקיצוני של כהן מפני צמרת מפלגתו.

עובדה היא כי מעולם לא הוזהרו לא כהן ולא מנהיגי מפ"ם על־ידי מגגנון־החושך שלא להיפגש עם סוכנים זרים אלה. לעומת זאת הפעילו מנהיגי מפ"ם לחץ על כהן להימנע ממגע עם אזרחי אותה מעצמה. בקשתו של כהן להפגש אתם, נדחתה על־ידי יעקב חזן מנהיג מפ"ם. מכאן שהיה לכהן לחשוש מהבאת דבר פגישותיו לידיעת צמרת המפלגה.

אם נכונה הערכה זו, ואם היתה ידועה לדויד בן־גוריון ולמגגנון־החושך לפני שהזעיקו את כהן לתל־אביב, לחצו עליו למסור הודאה, אסרוהו כשסירב לעשות זאת וגרמו להמולה בעתונות — הרי מתעוררת השאלה העיקרית של השבוע: מדוע? מה היתה הכוונה? מה קיוו להרוויח מהפיכת עסקן שקט ובלתי־זהיר לפושע לאומי?

אם היתה קנוניה — מה מטרתה?

הסבר הראשון היה הפשוט ביותר. רק על־ידי מעצרו של כהן, באשמת פשע נגד בטחון המדינה, היתה אפשרות לשים את היד על הארכיון הגדול שאסף בביתו בשער־העמקים, ובצורה זו למנוע את הופעת הכרך הרביעי של־ספרו, שעמד להיות כתב־אישום מוחץ נגד ביג׳י (ראה מסגרת).

מיד אחרי מעצרו, הובל אהרון כהן חזרה למשקו ונערך חיפוש מדוקדק בארכיון זה. לפי הגירסה הרשמית, „הוחרם חומר מחשיד". כעבור זמן קצר נערך חיפוש גדול שני, והוחרם חומר נוסף.

קיימת גירסה, כי חיפושים אלה היו העוקץ של כל פרשת כהן. לפי גירסה זו, לא התכוונו השלטונות כלל לגלות את הפרשה ברבים, אלא קיוו כי החיפוש והמאסר ישתקו את פעולתו הספרותית של כהן אחת ולתמיד, וכי בעזרת מנהיגי מפ"ם עצמם, ואחרי הסכם עמם על העלמת הפרשה כולה, תיפתר הבעיה לשביעת־רצונם של ביג׳י ואנשיו.

אם כן הדבר, הרי רק הפירסום העתונאי, שבוצע למורת רוחם הן של השלטונות והן של מפ"ם עצמה, מנע את הקנוניה. אחרי שפורסמו הדברים בהדרגה, תחת לחץ גובר והולך של העתונים (ראה במדינה), שוב לא נשאר מנוס מהעמדתו של כהן לדין. במשפט יתגלה, בלי ספק, אם אמנם היה יסוד כלשהו לפעולת השלטונות.

גירסה שניה נוגעת לתקופת־הבחירות. אין כל ספק כי פרשת כהן, אם לא תסתיים בנצחון מובהק של כהן עצמו, תביא נזק כבד למפ"ם. אם יימצא כהן אשם, לא יראה שום איש פשע פרטי, ואי־אפשר יהיה להמנע מניתוח הקשר בין האידיאולוגיה הרשמית של מפ"ם לבין אופי העבירה המיוחסת לכהן.

מבחינה זו, מהדהדים מאמרי העתונים ומכתב ביג׳י עצמו רק דברי התחסדות. הנזק למפ"ם אינו בניסוח זה או אחר של הידיעה, אלא בידיעה עצמה. בלבם של רבבות בוחרים, בעלי תפיסה פרימיטיבית יותר, עלול הקשר בין מפ"ם לבין פשע נגד המדינה להכריע ביום הבחירות. נואמי שאר המפלגות ידאגו לכך.

אם נופחה הפרשה במתכון כדי לגרום לתוצאה כזאת, הרי נבחר המועד בכשרון רב. אין הוא די קרוב לבחירות כדי לעורר חשד אוטומטי בטיב הכוונות, אך הוא די קרוב כדי שתהיה לפרשה השפעה ישירה על התוצאות.

אולי קיוה מישהו כי מפ"ם מוכה, חסרת־סיכויים בבחירות, תהיה מועמדת נוחה יותר לרעיון של רשימה משותפת לבחירות, שתסלול את הדרך לשיטת־הבחירות האזורית, שבהנהגתה רואה ביג׳י את גולת הכותרת לקאריירה הפוליטית שלו.

יעקוב חזן
מה הוא אסר על כהן?

מאיר יערי בועידת אחדות העבודה*
ממי פחד אהרון כהן יותר?

הגירסה השלישית מסוכנת יותר. היא נוגעת לעמדתה התקיפה של מפ"ם נגד מסע צבאי ישראלי, במקרה של התמוטטות משטרו של חוסיין בירדן. אם תהיה מפ"ם מעורבת באותה שעה בפרשה של פשע נגד בטחון המדינה, תהיה השפעתה הציבורית קטנה הרבה יותר, ואולי לא תוכל אפילו להרשות לעצמה לאיים בפרישה מן הקואליציה.

איזו מן הגירסות סבירה יותר? אם אמנם היתה כוונה בלתי־טהורה ליוזמי הפרשה, הרי הגירסה הראשונה מתקבלת ביותר על הדעת. בעיני חסידיו של ביג׳י, כתב־האישום, המעמיד בספק את פולחן המנהיג, חשוב יותר מתוצאות הבחירות הבאות, וגם מעמדתה של מפ"ם במקרה של יוזמה צבאית ישראלית. אך פוליטיקאי מפוכח, המחשב את מהלכיו, כשחקן שחמט, אינו חייב להגביל את מטרותיו ליעד יחיד. אם, בחתרו ליעד זה, הוא משיג גם תוצאות משניות, הרי זה משובח.

מפלגה ספוגת מהלומות

לאור מחשבות מסוג זה, שרוחחו השבוע לאורכה ולרוחבה של מפ"ם, היתה עמדת צמרת המפלגה תמוהה למדי. היא לא זרקה את אהרון כהן לכלבים — אך היא היתה רחוקה מאוד מלצאת להגנתו בכל כלי־הנשק העומדים לרשותה. עמדתה היתה שונה מאוד מזו של תנועת איחוד, שפירסמה מיד גילוי־דעת אמיץ ומעורר־כבוד, בו הביעה את אמונה בצדקתו של כהן ותבעה בירור משפטי דחוף.

רבים יכלו לתמוה השבוע מה היה קורה אילו נאסר מאיר יערי או יעקוב חזן בהאשמה כזאת. אין ספק שהמפלגה כולה היתה קמה על רגליה, יוצאת למערכה מדינית רבתי. היא לא עשתה זאת למען אהרון כהן.

הדבר לא נבע מחוסר אמונה בכשרותו של כהן. רוב מנהיגי מפ"ם, שגדלו עם כהן משחר נעוריהם, האמינו בלב שלם כי לא פשע במזיד נגד בטחון המדינה. אך אין ספק שהם היו מרוגזים על כהן בגלל העובדות שנתגלו במהלך החקירה ביחס למגע שקיים עם הנציגים הזרים שלא על דעת המפלגה, ועל שאר הפרטים.

לכאורה היתה מפ"ם הוגנת. היא לא נערה את חוצנה מכהן, עזרה לו למצוא הגנה משפטית כלשהי, אף אמרה בקול נמוך שהיא מפקפקת בהאשמות. אולם באותה שעה עשתה את הכל כדי להמעיט את דמותו של כהן ואת חשיבותו במפלגה, העמידה פנים כאילו המדובר בחבר־משק מקרי, שהיה בעבר הרחוק פעיל איכשהו. מדוע?

מפ"ם דומה למתאגרף שיכור־מהלומות, המתנועע על הבמה אחוז־פחדים, כשכל מגמתו להימנע עד כמה שאפשר ממכות נוספות. בעשר שנים קצרות, מאז הופיעה מפ"ם המאוחדת כמפלגה החשובה ביותר במדינה אחרי מפא"י, סבלה שרשרת של מהלומות, שזיעזעו אותה עד היום. בין השאר:

● **פרשת אורן**, שגרמה לנידוי מפ"ם בעולם הסובייטי, אחרי שחינכה דור שלם לראות בעולם זה את פיסגת כל חלומות אנוש.

● **פרישתו של משה סנה**, שלקח עמו רבים מן האינטליגנציה הצעירה של המפלגה, הבקיע פרצים מסוכנים בחומת הקיבוצים.

● **פרישת אחדות־העבודה**, שהורידה את המפלגה למחציתה יצרה לה מתחרה רצינית והבקיעה פרצים חמורים נוספים בקיבוצים.

● **הועידה ה־20** של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, ששברה את פולחן סטאלין ועירערה עד היסוד את אמונם של חברי המפלגה באחד מעיקרי האידיאולוגיה המפ"מית.

אחרי זעזועים אלה הגיעו רבים ממנהיגי המפלגה לכלל מסקנה כי זעזוע גדול נוסף, כגון פרישה מן הקואליציה בים של חשדות, עשוי להחריב את התנועה הקיבוצית, לפתוח פתח לפרישה המונית מן הקיבוצים, ולהתמוטטות המפלגה. במצב כזה טבעי הפיתוי להגן על המפלגה בכל מחיר — אפילו במחיר השתמטות ממערכה למען חבר ותיק.

אולם הפחד הוא יועץ גרוע. כאשר נמנעה מפ"ם מלהתיצב בקומה זקופה ובמלוא שיעור קומתה מאחורי אהרון כהן, רק עזרה למגגנון־החושך להחשיד את כהן עוד יותר בעיני האדם הפשוט — ולהחמיר על־ידי כך עוד יותר את מצבה הציבורי של מפ"ם.

לקראת המלחמה המשפטית

אהרון כהן עצמו נמצא בסוף השבוע במצב העדין של אדם הנמצא בקרב נואש, מבלי שיהיה לו עורף בטוח. תקותו היחידה היתה במפלגתו, שמנהיגיה התרחקו ממנו בגלל נטיותיו השמאלניות, והחוששים מכל צעד נועז או מרחיק־לכת בכל כיוון שהוא.

להגנתו המשפטית של כהן הוזמנו מטעם מפ"ם פרקליטים מוכשרים וידועי־שם. אך פרקליטים אלה לא התנסו מעולם בסוג המיוחד של מערכה נגד מגגנון־החושך.

היו אלה מחשבות עגומות. אולם מעל כולן עמדה האמונה בתהליך המשפטי הישראלי, למרות אי־שויון הכוחות ולמרות החוק המחריד שעל פיו מוסחת ההאשמה — שרר השבוע בטחון כללי כי האמת על פרשת אהרון כהן, תהיה כאשר תהיה, תתגלה לעיני השמש.

* לידו, שר מפא"י מרדכי נמיר.

העם

עניינים קשורות

מעולם לא היה האזרח הישראלי קרבן של מסע כה שיטתי של בלבול וטימטום ה־מוחות כמו השבוע. קריאל („דוש") גרדוש צייר אותו בדמות ילד בעל עיניים קשו־רות, השומע מסביבו קריאות וצווחות, אינו יודע מנין הן באות ומה משמעותן.

מן הרגע הראשון הבין כי קרה משהו בעל חשיבות בלתי־רגילה, שהתחוללה מ־אחורי הקלעים אחת הפרשות הפוליטיות המכריעות ביותר מאז קום המדינה. אולם מלבד קומץ בעלי־הקשרים, לא ידע איש מה התרחש. שמועות פנטסטיות ריחפו ב־אויר, זכו למאמינים מושבעים, כשכל מחנה מפיץ סביבו גירסה משלו.

מן הרגע שהתפוצצה הפרשה, הסך ה־איפול הממשלתי הקפדני מכשיר לניפוח אדיר של הענין, ולהתקפה ציבורית מוחצת על מפ"ם. הידיעה האמיתית היתה, כי אחד ממנהיגי מפ"ם נחשד בעבירה מסויימת — חשד שלא הוכח בשום מוסד מוסמך, וש־הועלה על־ידי מנגנון השונא את אהרון כהן מזה שנים רבות. באופן רשמי לא הגיע התיק אפילו לידי היועץ המשפטי. אולם האיפול הרשמי יצר את הרושם כי נתגלה פשע מתועב, וכי הפושעים, שאש־מתם אינם מוטלת בספק, הם מנהיגי מפ"ם.

אחרי שנוצר מצב כזה, הודות למנגנון הנתון כולו למרותו, עשה דויד בן־גוריון את אחד המעשים הפקחיים ביותר של חייו. בזעם אצילי גינה את החוגים המטילים אשמה על „ציבור שלם, הידוע במפעליו החלוציים".

בצורה זו נהנה ביג'י גם מן העולם הזה וגם מן העולם הבא. הוא יצר את האווירה הציבורית, הכניס את מפ"ם למצב הקשה ביותר של קיומה, ובאותה שעה נשאר צדיק הדור.

בכל פרשת אהרון כהן, היה זה המעשה היחיד המעיד על בעליו שהוא יודע מה הוא עושה.

עתונות

אפלה בצהריים

תפקיד העתונות הוא למסור ידיעות. ה־שבוע היתה העתונות הישראלית עצמה הנושא לידיעה העיקרית: מאבקה העקשני לפרסם את הידיעה המרעישה על מאסרו והאשמתו של אהרון כהן.

פה ושם היו לשאיפה זו גם מניעים מס־לגתיים. אולם המניע העיקרי היה מקצועי פשוט: למסור לקהל ידיעה פוליטית חשובה, אשר זכותו של ציבור במדינה דמוקראטית לדעת אותה, תהיה הדעה עליה כאשר תהיה.

בראשית היה קשר ההשתקה. השלטונות באו במגע עם עורכי העתונים היומיים. אלה נאותו, כרגיל, להשתיק את הידיעה. אולם החולשה בכל קשר־השתקה כזה נעוצה בכך שדי בבקע הקטן ביותר כדי שהקיר כולו יתמוטט. השבוע הוכח הדבר בעליל.

„מפ"ם נסערת..." הפצצה הרא־שונה נזרקה ביום השלישי בשבוע האחרון. בשעות המאוחרות של אחרי־הצהריים הופיע העתון הזה (1101) ברחובות תל־אביב, כאשר בראש מדור התצפית שלו מתנוסס ידיעה ללא הסבר: „התנגשות חסרת־תקדים צפויה בין מפא"י ומפ"ם." כמה שעות לפני כן הופיע לעצמו נייעס, העתון האידישי הבלתי־תלוי, כשבעמודו הראשון מתנוסס כותרת: „הזעזוע הגדול במנהיגות מפ"ם". הידיעה: קיימת מבוכה „בקשר עם פרשה פוליטית נוראה, שמעורב בה ישירות חבר מרכז מפ"ם וחבר משק." על ידיעה זו קנסו השלטונות את העתון.

במשך יום אחד החזיק מערב מעמד. אולם הפיתוי לפרסם סקופ, שלא הופיע בעתון־הערב המתחרה, היה גדול מדי. ביום החמישי פירסם את הידיעה „מפ"ם נסערת — שרי השמאל עומדים להעלות בישיבת הממשלה בשבוע הבא פרשה שהסעירה בש־בועים האחרונים את צמרת מפ"ם... שע־ורוריה פוליטית שאין לה תקדים במדינה." הידיעה היתה כוזבת, אך היתה זאת הדרך היחידה לעקוף את האיפול הממשלתי.

למחרת הבוקר נפרץ הסכר. חרות פירסם ידיעה דומה לזו של מערב. בתוך הגליון, במאמר על מסיבה בשגרירות הסובייטית, כתב העורך אייזיק רמבה על הנעדרים מן המסיבה: „מר אהרון כהן... הוא אמנם מומחה הנהו לשאלות ערב... אבל דווקא מפאת היחסים ההדוקים מאוד בין מוסקבה לבין קאהיר, מן הדין שאיש כזה יהיה מקו־רב אל חצר־המלכות הסובייטית. מה? מי־שהו אומר שאותו לא ראו אמש בין ה־קרואים? הייתכן הדבר? מי מנע אותו מלבוא?"

הבוקר פירסם ידיעה בולטת על „שערוריה פוליטית חמורה נתגלתה בתוך מפ"ם", כתב מאמר ארוך תחת הכותרת „לא להס־תירו" גם הוא לא יכול היה, כמובן, לפרט על מה הוא מדבר, הסתפק ברמזים סתמיים.

מפ"ם כולה אשמה. הסנסציה של היום סופקה על־ידי למרחב. הוא פירסם לא רק שיש סערת־רוחות במפ"ם, אלא גם שהמפלגה השתמשה בלחץ פוליטי כדי ל־ששש את הפרשה, וכי היא מנסה להעמידה כענין בין־מפלגתי, בעוד שהענין חמור הר־בה יותר. הרמז הברור: מפ"ם כולה מחפה על אחד ממנהיגיה ששש נגד בטחון־המדינה.

שעות מעטות אחרי הופעת העתון, פרצה במערכת למרחב סערה שעוד לא היתה כדוגמתה במערכת שום עתון. כשהופיע ראשי מפ"ם בבנין הועד הפועל של ההס־תדרות ופוצצו ישיבה שנועדה לדון על הקמת רשימה משותפת של מפלגות־הפועלים לכנסת, והאשימו את למרחב בפרובוקציה זדונית, הם רק הגבירו את ההמולה. נפ־תחה חקירה נמרצת איך נכנסה הידיעה בנוסח זה לעתון.

המקור לא היה רחוק: חבר־המערכת יוסף פטמן, כתב העתון לעניני בטחון (והאיש המקבל בשביל למרחב את הידיעות מטעם מנגנון־התושן) הביא וניסח את הכתבה, שלא עברה שום עריכה. למרחב התנצל בנוסח קיצוני, הדיח מן העבודה את דויד גוספרוכס, שהיה אחראי לעריכת־הלילה.

מה לכהן בבית קברות? מאותו רגע שוב אי־אפשר היה לעצור את המבול. ביום הראשון כבר פירסמו כל העתונים כי „חבר מפ"ם נעצר כחשוד בעבירות חמורות נגד המדינה", הודיעו על הקטטה בישיבת מפלגות־הפועלים והחלפת ההכרזות. הענין נעשה מגוחך יותר ויותר.

שוב היה זה חרות שסינן את השם לידיעה. הוא פירסם את הבדיחה הבאה: „בן־גוריון שאל: מה לכהן בבית־הקברות? (השגריר הסובייטי) בודרוב השיב: אהרון, אהרון חביב." כמעט כל העתונים יצאו בדרישה נמרצת לאפשר את פרסום הפרטים. בערב פורסם סוף סוף הפרט העיקרי: קול־ישראל הודיע בשעה תשע כי אהרון כהן, איש שער־העמקים, נאסר כחשוד בעבירה נגד בטחון המדינה.

התוצאה היחידה של האיפול היתה להפ־נות את כל תשומת־הלב לעבר מפ"ם. מ־כיון שלא היתה שום אפשרות אחרת לרמוז על הפרשה או לזהות את הנאשם, אלא תוך כדי דיבור על „סערה במפ"ם" ועל „איש מפ"ם", הושם מן הרגע הראשון הדגש על העובדה שהיא הלקח הפוליטי העיקרי של השבוע: כי הענין נוגע למפ"ם הרבה יותר מכפי שהוא נוגע לאהרון כהן.

תצפית

(כל הזכויות שמורות)

● **אל תופתע אם תשמע כי משה דיין מתכוון לפרוש ממפא"י.** במקרה זה תשמע על כוונתו להקים מפלגה חדשה של צעירים, אשר תהווה מעין „כוח שלישי" על הבמה הפוליטית בישראל, בין הימין לבין מפא"י. הודעות אלה עלולות להיות רק אמצעי לחץ מצד דיין על המנגנון הותיק של מפא"י, המערים בדרכו מכשולים רבים.

● **אתה יכול לצפות לתגובה סובייטית, אשר תהיה מכוונת לבטא החמרה ביחסים בין ברית־המועצות לבין ישראל.** הצורה שבה עשוי הדבר להתבצע: שינויים בהרכב סגל השגרירות בתל־אביב.

● **הסיכויים להפיכה בירדן, בעתיד הקרוב, הם קלושים ביותר.** זוהי דעתם של מומחים מוסמכים, המנבאים תקופה שקטה יחסית במצב הפנימי של מדינה זו. בהשראתו של ראש הממשלה סמיר אל־רפאעי תונהג ליברליזציה כלפי החוגים הקיצוניים, במאמץ להשיג פשרה בינם לבין חצר המלך. אולם יתכן כי דווקא ליברליזציה זו היא אשר תביא במרוצת הזמן לחיזוק האופוזיציה, עד כדי הפיכת השלטון.

● **שינוי העומד על הפרק, בצמרת משרד החוץ:** שגריר ישראל בלונדון אליהו אילת ישוב ארצה, יקבל על עצמו את תפקידו של וולטר איתן, כמנהלו הכללי של המשרד. לא ברור עדיין איזה תפקיד ימלא איתן, במקרה זה.

● **צפויה שערוריה מסביב לניהול „היכל שלמה" בירושלים.** המיליונר האנגלי אייזק וולפסון שוכנע על־ידי גורמים המעוניינים בכך בארץ, כי בית הרבנות הראשית משמש גם את צרכיה המפלגתיים של המפלגה הדתית־לאומית. הוא עשוי לדרוש כי בראש ההיכל יועמד ידידו האישי ד"ר קופל רוזן מלונדון, הידוע כאחד המתנגדים החריפים של המפלגה הדתית.

● **ועוד כחזית הדת:** ביג'י יוציא מתחת ידו את משרד הדתות. אך בניגוד להשערות קודמות, לא יימסר המשרד לידי אישיות דתית. באים בחשבון: שר החינוך זלמן ארן ושר המשפטים פנחס רוזן, אשר יחזיקו בתיק הדתות כתיק שני. במקרה זה יתמנה ח"כ ישראל ישעיה כסגן השר.

● **גזבר הסוכנות ד"ר דב יוסף עשוי להתפטר מתפקידו.** הרקע: סירובם של חבריו לחני־הלת הסוכנות לאשר את תוכנית הקיבוצים שלו, והתחמקותו של שר האוצר ממילוי הבטחתו ל־שאת חלק גדול יותר מתקציב הקליטה של עולים חדשים.

● **אם ישנם כאלה ה־זוכרים בגעגועים את עתון הערב של מפא"י, „הדור" המנוח, יתכן ר יוכלו בקרוב לקרוא את יורשו.** חוגים מסויימים בתוך מפא"י, המעריכים כי לא יהיה מנוס לעתוני הערב מפני העלאת מחיריהם ב־30% לפחות בעתיד הקרוב, מתכננים הוצאת עתון ערב במתכונת המצומצמת היש־נה ולמכרו ב־60־70 פרוטה. ליתר בטחון, לא יוכרז העתון רש־מית כבטאון מפא"י.

● **מומחי משרד הפי־תוח מכינים תוכניות מ־פורטות ליישוב 100 אלף איש בנגב הדרומי.**

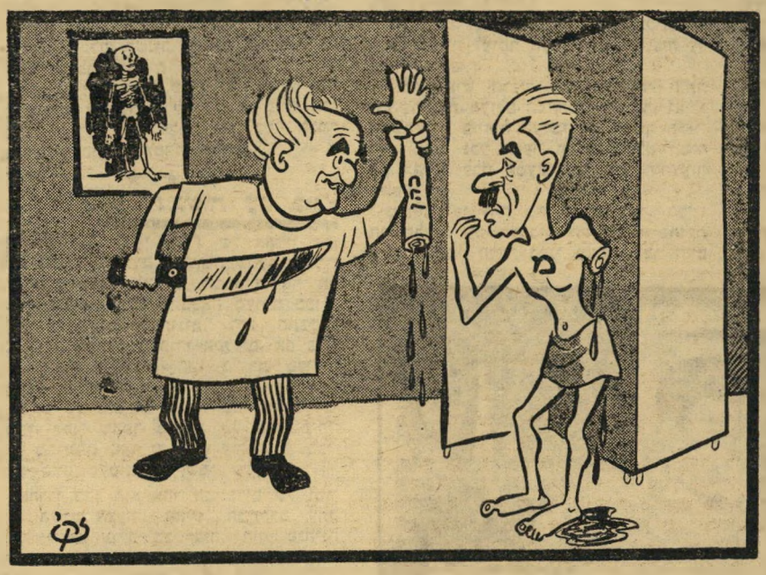

„חוץ מזה הוא בריא לגמרי..."

● **קרוב לוודאי שתבוטל רשות הסעת נוסעים בעמידה באוטובוסים עירוניים, לפחות בשעות מסויימות.** משרד התחבורה מעיין בחידוש תקנות מנדטוריות מלפני מלחמת העולם השניה, אשר בוטלו עקב המחסור באוטובוסים.

● **יינקטו אמצעי לחץ והטרדה נגד ג'ו גולן, איש הקונגרס היהודי אשר יזם את כנס פלורנץ.** קיימת נטיה במשרדי הממשלה לאלץ את גולן — שהוא אזרח ישראלי — לשוב הביתה או לקבל מרות יתר של המוסדות, הטוענים כי אזרח פרטי אינו יכול לעסוק במדיניות באופן חופשי.

● **מלחמה פרטית תפרוץ בין אגודת העתונאים וכין השג־ריר הסובייטי.** אחרי שהשגריר בודרוב מחק מרשימת המוזמנים למסיבה השנתית של השגרירות את כל העתונאים, תעיין האגודה בתגובה מתונה. הגבות אפשריות: אי־הזמנת השגריר להרצות במסיבת־עתונאים סגורה, כשגרירי מעצמות אחרות, אי־הצגת סרטים סובייטיים בבית־העתונאים.

● **סיכוי קלוש כלבד צפוי לחידוש משחקי הליגות בכדורגל ב־22 לחודש זה, כפי שנקבע על־ידי ההתאחדות לכדורגל.** חידוש המשחקים לא יחול לפני שנשיא ההתאחדות הד"ר יוסף לאם יסיים את חקירת 20 תיקי ההאשמות נגד קבוצות הכדורגל השונות, המונחים לפניו. כמו כן יערערו נציגי קבוצות רבות על חידוש המשחקים, באסיפה הכללית של ההתאחדות שתתכנס השבוע.

● **הצעה לדון בחוקיות משחקיה של הפועל חיפה תועלה על־ידי נציגו מרכז מכבי בהתאחדות לכדורגל.** נציגים אלה יטענו כי שחקני הפועל חיפה אינם עוד שחקנים חובבים, מאחר שלמרות שהם מקבלים משכורות המפעלים שונים, אין הם עובדים, אלא מקדישים את רוב זמנם לאימונים.

במדינה

עיריות
סבלנים מאד

„... אזרחים אלה מבקשים לראות בעירם כתב־עת משלהם, המביע את הגיגיהם וסי־פוריהם, של אלה שהם שומעים אודותם ורואים אותם בנעלי־בית על המרפסות ש־מגנד...“ כתב זאב אלתגר, עורך ידיעות רמת־גן, בטאון החצר של אברהם קריניצי. אחרי שבועיים ענה לו על כך אחד בשם „ד. מגיב“ מעל דפי הירחון בעבודה, בטאון החצר של מועצת פועלי רמת־גן וגבעתיים: „.. המרפסות ברמת־גן הן באמת סמוכות אלה לאלה כל כך, בניגוד לכל כללי הב־נייה האלמנטאריים, עד שבעל כורחו נאלץ לראות כל אזרח את נעלי־הבית של שכנו.“

מלחמת העתונים של סיעות הימין וסי־עות השמאל מתנהלת ברמת־גן כבר שנים אחדות. אחרי שכל מאמציהם של צירי ה־שמאל במועצת העיר להפסיק אחת ולתמיד את הופעת בטאונו האישי של קריניצי — היוצא לאור בלמעלה מ־20 אלף טפסים ומתחלק חינם לכל משלמי המיסים בעיר — עלו בתוהו, החליטה מועצת פועלי רמת־גן לצאת למערכת־נגד. היא הקימה והוציאה לאור את בעבודה, העתון המתחרה.

בעבודה וידיעות רמת־גן הפכו מאז לשני צידיה של מטבע אחת. בשעה שבידיעות רמת־גן נדפסים עשרות מכתבי־הערצה ה־תובעים להרחיב את הבטאון ולהפכו לדו־שבועון, מוצף בעבודה במכתבי־זעם התוב־עים להפסיק מיד את הוצאת ידיעות רמת־גן „על חשבון משלם המיסים.“

הפלא של פלג. תמורת מיסיהם הייי־בים אזרחי רמת־גן לסבול שני בטאונים מטופשים בבת אחת. „הפלא של פלג,“ מכריזה כותרת רעשנית בידיעות רמת־גן ומספרת על גביע שנמסר למשטרת רמת־גן, אחרי שהצליחה בתחרות קישוט קירות ה־תחנה. „משטרת רמת־גן זכתה בגביע עבור הצטיינותה בקישוט תחנתה ביום העצמ־אות,“ מתמוגג אלתגר שדאג לשבץ סידרת תמונות חסרת־ערך, בתוכה נראה כמובן גם קריניצי בכבודו ובעצמו, „זהו הפלא של פלג,* שהצליח לחבב את שוטריו על ה־ציבור.“

לעומת פלג, גיבורו של אלתגר, יש לדויד אבידן, לשעבר מעורכי בטאון הרפש רימון והיום דובר מועצת פועלי רמת־גן, גיבו־רים משלו: „ביקור מרוכז הן מבחינת ה־הרכב האישי והן מבחינת תוכן הדברים שהושמעו בו, היה ביקורה של החעדה ה־מרכזת של ההסתדרות בבית המועצה,“ הו־דיע בעבודה המעיד על עצמו: „קריא יותר, מעניין יותר, יפה יותר, לוחם יותר.“

משלם המיסים הרמת־גני הוא סבלני מאד, אך אם הוא משלם מיסים גם להסתד־רות העובדים הכללית, הוא סבלני כפליים.

דת
קול ממון וקול כלה

בין שאר הבעיות, שדויד בן־גוריון, בתו־קף תפקידו החדש כשר הדתות, היה צריך לפתרן בשבועות האחרונים, היתה גם בעיה שהובאה בפניו על־ידי אזרח חיפאי. „כבוד שר הדתות,“ כתב האיש לבן־גוריון, „על פי תקנות הדיון בבתי־הדין בארץ־ישראל, שיצאו בהוצאת הרבנות והועד הלאומי לפני קום המדינה, חובה לפרסם בעתונות כל רישום לנשואין... אולם באופן מתמיה נמסרים הפירסומים הנ“ל באופן קבוע ל־עתוני המפלגות הדתיות בלבד, כך שקרובי הנרשמים לנשואין, שאינם קוראים עתונים דתיים, אינם יודעים על כך בכלל. בקשתי היא שתפעל לשינוי ההפלייה של העתונים היומיים הבלתי־דתיים.“

האיש שחתם על המכתב לשר הדתות, אליעזר בוכני, לא היה בעל מניות בעתון יומי, או סוכן מודעות שקיחה להיבנות מ־פירסום מודעות נישואין. הצעיר החיפאי בן ה־28, יליד מקסיקו סיטי, בוגר בית־הספר מכס פיין וסמל קשר בחטיבת יפתח במלחמת העצמאות, היה חבר ותיק בליגה למניעת כפיה דתית בישראל, שפעלה לפני חמש שנים. כשהשתתקו פעולות הליגה, לא השתתק בוכני, החל לנהל מאבקים פרטיים

(המשך בעמוד 8)

* יואב פלג, לשעבר מפקד מחוז תל־אביב, התפייס רק לאחרונה עם קריניצי. פלג טען כי משטרת רמת־גן נתונה למעשה למרותו של קריניצי וכי הוא, מפקד המ־חוז, אינו שולט על התחנה. אחרי שתלו־נותיו של פלג לא נתקבלו במטה הארצי באוזן קשבת, הכריז מלחמה על קריניצי, סירב לשתף אתו פעולה בשום ענין.

האיש אשר הכין כתב־אישום חריף נגד
אהרונציק

מעטים שמו זכו במיוחד לידיעה קט־נה, שהופיעה לפני חצי שנה במדור תצפית של העולם הזה (1081). נוסח הידיעה: „ספר שיעורר סערה: מחקר של אהרון כהן, הערביסט הותיק של מפ“ם, איש קיי־בוץ שער־העמקים, על הנסיונות שנעשו ב־דור האחרון להגיע לכלל שלום עם הערבים. בספר, שיופיע בעוד כמה חודשים, יוכיח כהן כי במקרים רבים גילו מנהיגים אח־ראיים של ערביי ארץ־ישראל נכונות להגיע להסכם־קבע מתקבל על הדעת, אך נדחו בכל המקרים על־ידי צמרת הסוכנות היהודית, בעיקר בהנהגת בן־גוריון.“

אולם היו כמה אנשים במדינה שידיעה זו, במידה שלא היתה ידועה להם קודם לכן, עוררה בלבם תגובה חזקה. הם ידעו כי ל־אהרון כהן יש מה לגלות, וכי גילוייו עשויים לשפוך אור חדש לגמרי על פעולות ביג“י וחבריו בדור האחרון. לא היה זה ענין עיוני מדעי גרידא. לגבי אלפי קוראים רצינגיים, יכלו גילוייו של אהרון כהן להיות פצצה, שיכלה לשנות באופן מהפכני את יחסם לדרכו המדינית של ביג“י.

השבוע נסתבר כי ספרו של אהרון כהן לא יופיע, אף שהגיע לשלביו הסופיים. אבן כבדה מאד נגולה מלבם של כמה וכמה אנשים מרכזיים בצמרת המדינה.

★ ★ ★

התנגשות עם ביג“י

התכונה העיקרית של אהרון כהן מתגלה בעובדה הפשוטה שמעטים למדי האנשים, מחוץ למפ“ם, המכירים אף את שמו. חשיבותו לא התבטאה מעולם בכותר־רות מרעישות בעתונות. היא התבטאה בהשפעה מכרעת מאחורי הקלעים, אם בצו־רת גיבוש רעיונות ואם בצורת פעילות שקטה ועקשנית.

כשם שמעטים הכירו את שמו של מרדכי אורן, לפני שהפך גיבורה של האשמת־רי־גול מבויימת שעוררה רעש עולמי, כן מכי־רים כיום מעטים את שמו של כהן.

אהרון כהן הוא אחד המייסדים של תנו־עת השומר־הצעיר. האיש, המתקרב עתה לגיל ה־50, נולד בבסרביה, היה מנהיגה הרוחני של תנועתו ברומניה. כמעט בכל התמונות של כינוסי צמרת השומר־הצעיר בשנות ה־20 וה־30, בולטים פניו — פני צעיר ג“ינג“י יפה־תואר, שאז טרם הרכיב משקפיים.

אהרונציק, כפי שנקרא בפי חבריו, הגיע ארצה בשנת 1935, היה חבר ההכשרה של גרעין עין־השרון במגדיאל. שם אירעה ה־התנגשות הראשונה בינו לבין דויד בן־גוריון. כי אחרי שנבחר כהן כמזכיר מוע־צת־הפועלים במקום, פרצו במקום שביתות אחדות, שעוררו את מורת רוח צמרת ההס־תדרות. מזכיר ההסתדרות, דויד בן־גוריון, חש למקום כדי לשכנע את הפועלים לנקוט בקו מתון יותר. אולם מזלו לא האיר לו: הפועלים התקבצו מסביבו, איימו עליו, כמ־עט התקיפוהו גופנית.

ביג“י לא שכח מעולם כי אהרון כהן עמד אז מהצד, לא התערב לטובתו.

כהונתו במגדיאל לא ארכה ימים. גרעין עין־השרון התישב בשער־העמקים. כעבור זמן נאלץ כהן לעזוב למשך כמה חודשים את המשק, כדי לארגן את עליה ב“ ממו־לדתו הרומנית.

★ ★ ★

מלחמה באנשי הש“י

בתנועה, שהיתה תמיד דוקטרינית מאד, היה אהרון כהן הדוקטרינר בה“א הידיעה. הוא היה מארכסיסט מושבע, חדור אמונה כי מלחמת־המעמדות היא מצוות הדור, וכי עתיד האנושות תלוי במחנה המהפכה, ב־הנהגת יוסף סטאלין.

בין השאר הצטיין כהן בפעילותו למען ליגה וי, אגודה שקמה בישוב למחרת הפ־לישה הנאצית לברית־המועצות, כדי להביע סולידאריות ולהגיש עזרה לרוסיה. כנציג השומר־הצעיר באגודה זו השתתף באירגון תרומה בצורת ארבעה אמבולנסים מטעם ה־ליגה לצבא האדום.

כשיצאו האמבולנסים בדרכם לטהראן, כדי להימסר לידי הסובייטים, לא נמצא מקום לכהן במשלחת הרשמית, שבראשה עמד דויד רמז. כהן לא ויתר. הוא התנדב כנהג פשוט, הסיע את אחד האמבולנסים, הגיע לאיראן. בשובו פירסם בהוצאת הקיבוץ ה־ארצי חוברת — עם האמבולאנסים לטהראן.

בתפיסתו המארכסיסטית האדוקה, ובנאמ־נותו ל„מולדת הסוציאליזם“, לא נבדל אה־רון כהן ממאיר יערי ומשאר חבריו בצמרת התנועה. תרומתו המיוחדת, בעלת הערך ה־היסטורי, היתה בשטח אחר: בשטח הערבי. אהרון כהן יש מה לגלות, וכי גילוייו עשויים לשפוך אור חדש לגמרי על פעולות ביג“י וחבריו בדור האחרון. לא היה זה ענין עיוני מדעי גרידא. לגבי אלפי קוראים רצינגיים, יכלו גילוייו של אהרון כהן להיות פצצה, שיכלה לשנות באופן מהפכני את יחסם לדרכו המדינית של ביג“י.

השבוע נסתבר כי ספרו של אהרון כהן לא יופיע, אף שהגיע לשלביו הסופיים. אבן כבדה מאד נגולה מלבם של כמה וכמה אנשים מרכזיים בצמרת המדינה.

★ ★ ★

התנגשות עם ביג“י

התכונה העיקרית של אהרון כהן מתגלה בעובדה הפשוטה שמעטים למדי האנשים, מחוץ למפ“ם, המכירים אף את שמו. חשיבותו לא התבטאה מעולם בכותר־רות מרעישות בעתונות. היא התבטאה בהשפעה מכרעת מאחורי הקלעים, אם בצו־רת גיבוש רעיונות ואם בצורת פעילות שקטה ועקשנית.

כשם שמעטים הכירו את שמו של מרדכי אורן, לפני שהפך גיבורה של האשמת־רי־גול מבויימת שעוררה רעש עולמי, כן מכי־רים כיום מעטים את שמו של כהן.

אהרון כהן הוא אחד המייסדים של תנו־עת השומר־הצעיר. האיש, המתקרב עתה לגיל ה־50, נולד בבסרביה, היה מנהיגה הרוחני של תנועתו ברומניה. כמעט בכל התמונות של כינוסי צמרת השומר־הצעיר בשנות ה־20 וה־30, בולטים פניו — פני צעיר ג“ינג“י יפה־תואר, שאז טרם הרכיב משקפיים.

אהרונציק, כפי שנקרא בפי חבריו, הגיע ארצה בשנת 1935, היה חבר ההכשרה של גרעין עין־השרון במגדיאל. שם אירעה ה־התנגשות הראשונה בינו לבין דויד בן־גוריון. כי אחרי שנבחר כהן כמזכיר מוע־צת־הפועלים במקום, פרצו במקום שביתות אחדות, שעוררו את מורת רוח צמרת ההס־תדרות. מזכיר ההסתדרות, דויד בן־גוריון, חש למקום כדי לשכנע את הפועלים לנקוט בקו מתון יותר. אולם מזלו לא האיר לו: הפועלים התקבצו מסביבו, איימו עליו, כמ־עט התקיפוהו גופנית.

ביג“י לא שכח מעולם כי אהרון כהן עמד אז מהצד, לא התערב לטובתו.

כהונתו במגדיאל לא ארכה ימים. גרעין עין־השרון התישב בשער־העמקים. כעבור זמן נאלץ כהן לעזוב למשך כמה חודשים את המשק, כדי לארגן את עליה ב“ ממו־לדתו הרומנית.

★ ★ ★

מלחמה באנשי הש“י

בתנועה, שהיתה תמיד דוקטרינית מאד, היה אהרון כהן הדוקטרינר בה“א הידיעה. הוא היה מארכסיסט מושבע, חדור אמונה כי מלחמת־המעמדות היא מצוות הדור, וכי עתיד האנושות תלוי במחנה המהפכה, ב־הנהגת יוסף סטאלין.

בין השאר הצטיין כהן בפעילותו למען ליגה וי, אגודה שקמה בישוב למחרת הפ־לישה הנאצית לברית־המועצות, כדי להביע סולידאריות ולהגיש עזרה לרוסיה. כנציג השומר־הצעיר באגודה זו השתתף באירגון תרומה בצורת ארבעה אמבולנסים מטעם ה־ליגה לצבא האדום.

כשיצאו האמבולנסים בדרכם לטהראן, כדי להימסר לידי הסובייטים, לא נמצא מקום לכהן במשלחת הרשמית, שבראשה עמד דויד רמז. כהן לא ויתר. הוא התנדב כנהג פשוט, הסיע את אחד האמבולנסים, הגיע לאיראן. בשובו פירסם בהוצאת הקיבוץ ה־ארצי חוברת — עם האמבולאנסים לטהראן.

בתפיסתו המארכסיסטית האדוקה, ובנאמ־נותו ל„מולדת הסוציאליזם“, לא נבדל אה־רון כהן ממאיר יערי ומשאר חבריו בצמרת התנועה. תרומתו המיוחדת, בעלת הערך ה־היסטורי, היתה בשטח אחר: בשטח הערבי. בשטח זה דגל השומר־הצעיר תמיד בקו דו־לאומי, שהתכוון להפוך את ארץ־ישראל למדינה מאוחדת, בה יהיו היהודים והער־בים בשיתוף ובשוויון.

אולם לגבי השומר־הצעיר היתה נקודה זו תמיד משנית לעומת העיקר: האורינטציה על ברית־המועצות.

לגבי האיש הרגיל בשומר־הצעיר היתה „ההשתלבות בעולם המהפכה“ העיקר, ואילו ההשתלבות במזרח הערבי רק המשך תיאו־רטי. מכאן נבע הפער המוזר שבלט תמיד בין ההלכה לבין המעשה של השומר־הצעיר בשטח זה.

מבחינה זו היה כהן שונה מאד. רעיון ההשתלבות עם הערבים היה אצלו בחזקת כורח לאומי חיוני בפני עצמו. כמו חיים ארלוזורוב, האמין כי עתיד הישוב תלוי ביצירת מיזוג בין התנועה הלאומית העב־רית לבין התנועה הלאומית הערבית.

כהן לא חשב רק על התקרבות אישית בין יהודים וערבים בארץ־ישראל, וגם לא רק על השתלבות עברית־ערבית כוללת. תרומתו הרעיונית המיוחדת היתה יצירת תיאוריה מגובשת, שהכירה בקיומה של אומה ערבית מיוחדת בפלסטין. הוא האמין כי שיתוף־פעולה בין אומה פלסטינית זו לבין הישוב העברי אינה רק אפשרית, אלא גם תנאי מוקדם לכל השתלבות כללית בעולם הערבי. תיאוריה זו היתה האם ה־רוחנית לרעיון החדיש של הקמת פדרציה המורכבת ממדינת ישראל וממדינה ערבית פלסטינית עצמאית בשטח ירדן.

במשך עשרות שנים פעל כהן בכיוון זה. בשם השומר־הצעיר עזר להקים את הליגה להתקרבות ושיתוף יהודי־ערבי, שכללה את חוג האיחוד, תנועת השומר־הצעיר, מפלגת פועלי־ציון שמאל (שהיתה אז עצמאית) וכמה מאות אישים בודדים. בתור שליח הליגה ניהל משא־ומתן עם מאות אישים וחוגים ערביים, התראה עם מיטב המדינאים של המרחב. כמעט בכל פעולותיו אלה הת־נגש באופן ישיר עם הקו של יושב־ראש הנהלת הסוכנות היהודית, דויד בן־גוריון, ושל בני־טיפוחיו הצעירים, שהשתלטו על ה־מחלקה המדינית בסוכנות ועל הש“י בהנגה.

בפעולתו למען הליגה — ובתפקיד המק־ביל בתנועת השומר־הצעיר עצמה — היה דינאמו. היה זה הוא שאירגן את הסמינר הראשון של פעילי השומר־הצעיר ללימוד השפה הערבית, בכפר הדרוזי עוספיה, בו השתתף הוא עצמו, יחד עם אליעזר בארי, יוסף ואשיץ ושאר פעילי המפלגה בשטח הערבי. כעבור שנים אחדות, עוד לפני קום המדינה, אירגן הוא את הסמינר הראשון לצעירים ערביים בנצרת, הקנה שם לנוער ערבי בפעם הראשונה את רעיון שילוב ה־תנועות הלאומיות של הערבים והיהודים.

היתה זו פעולה שהניבה פרי חי, בצורת עשרות צעירים שגילמו בעצמם את רעיונו של כהן. הם יכלו להשפיע ברחוב הערבי, מפני שהיו בעצמם חדורים בגאוה לאומית ערבית, בה בשעה שתמכו בברית עם ה־ישוב העברי. רוסטום בסטוני, חבר הכנסת השניה, שחישמל לא מכבר את ועידת־פלו־רנץ בנאום מלהיב, הוא אחד האנשים זקופי־הקומה שגדלו במשתלתו של אהרון כהן.

אולם פיסגת הצלחתו האישית של כהן באה בשטח פעולתו העיקרי: חיפוש מתמיד אחר מגע עם אישים ערביים. בשנת 1946 הצליח ללכוד ברשתו הרעיונית את הדג החשוב ביותר שקם אי־פעם בציבור הערבי הארצישראלי לצד הישוב העברי: פאוזי אל־חוסייני, בן־דודו של המופתי, שקם וייסד את תנועת פלסטין אל־ג“דיד („ארץ־ישראל החדשה“) שתמכה בגלוי בברית עם הישוב העברי.

מכיון שפאוזי היה ידוע כאישיות לאומ־נית מובהקת, ובן המשפחה המכובדת ביותר בארץ, היתה סכנה ישירה למופתי. כעבור זמן קצר נרצח פאוזי — אחד הגיבורים הנשכחים של השאיפה לשילוב עברי־ערבי.

★ ★ ★

ההנהגה היהודית היתה מכשיר

עם אחרת יצר אהרון כהן כותרות עתונאיות שמנות. היה זה ביום ה־16

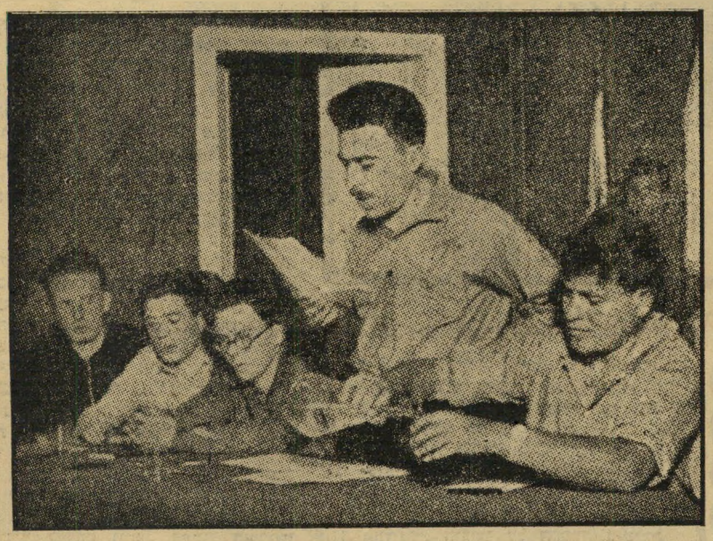

מייסדי המפלגה

אהרון כהן (קיצוני משמאל) יושב ליד מרדכי אורן בועידה העולמית הרביעית של תנועת השומר־הצעיר, אשר נערכה בפופראד, בשנת 1935. מימין נראים בתמונה יעקוב חזן ומאיר יערי.

דויד בן־גוריון

כהן

ביולי, 1947. יום לפני כן הופיע כהן בשם הליגה להתקרבות יהודית־ערבית בפני וע־דת־החקירה של האו"ם לארץ־ישראל („אונס־קו"פ"), שהמליצה כעבור שבועות אחדים על חלוקת הארץ.

עדותו של כהן היתה יוצאת דופן. קודם כל, מפני שביג'י אסר על כל הגורמים ה־יהודיים להופיע בפני הועדה, כדי להפוך את עדות הסוכנות היהודית (שדגלה ב־חלוקה) לביטוי יחיד של הישוב. מרות זו הופרה לא רק על־ידי מנחם בגין, מפקד אצ"ל, שהתראה בחשאי עם כמה מחברי הועדה, אלא באופן רשמי על־ידי המפלגה הקומוניסטית הפלסטינאית (פ.ק.פ.), תנועת איחוד והליגה להתקרבות.

עדותו של כהן היתה בנויה על שתי הנחות יסוד:

● הסיכסוך העברי־ערבי נוצר בראש ו־ראשונה על־ידי האימפריאליזם הבריטי, ש־טיפח את השנאה בין העמים כדי לשלוט בארץ.

● הן המנהיגים הערביים והן המנהי־גים היהודיים היו מכשיר בידי האימפריא־ליזם ביצירת התהום בין שתי האומות. בכל פעם שהאנגלים רצו למנוע התקרבות (ש־היתה מובילה לתנועת־שיחרור משותפת נגד שלטונם) זרקו פיתוי כלשהו, פעם להנהגה היהודית ופעם אחרת להנהגה הערבית, כדי לחדש בצורה זו את המלחמה ביניהן.

„המצב הפוליטי המסוכסך בארץ הוא קו־דם כל פרי מדיניות (בריטית) מסבכת ומכ־שילה במשך 25־30 שנה... אותה מדי־ניות... נעזרה... בהנהגות הרשמיות של שני העמים," קרא כהן בעדותו, שתורגמה לאנגלית על־ידי חבר אחר.

„דבריו של אהרון כהן ריתקו במשך שעה את חברי הועדה," צהל משמר, בטאון ה־שומר־הצעיר, שתיאר בפרוטרוט כיצד השיב כהן תשובות חותכות וענייניות לשאלות הרבות של חברי הועדה. בעדותו ובתשובו־תיו גילה כהן פרטים על נסיונות רבים ליצור הסכם עם התנועה הלאומית הערבית בארץ — אך במקרים מסויימים נמנע מ־לפרט את הסיבות שהכשילו אותם. היו אלה המקרים בהם הוכשלו המאמצים בזדון על־ידי ההנהגה של הסוכנות היהודית. גם בלי פירוט זה, כללה עדותו אישום חמור מאד כלפי הנהגתו של ביג'י.

★ ★ ★

פצצה בספר

הפילוג הראשון הגדול במפ"ם, שבא בעקבות פרשת אורן, גרם להתרחקותו של כהן מפעילות רשמית. הוא נמנה עם מחנה השמאלנים, שאמנם לא פרשו עם משה סנה למק"י, בהיותם נאמנים לרעיון הציוני, אך ראו את קו מפלגתם במורת־רוח בלתי־מוסחית. אי־פעילותו של כהן כללה מחאה אילמת נגד הקו המטושטש של המפלגה בשטח הערבי, נגד אי־העזתה לל־חום למען אוריינטציה על התנועה הלאומית הערבית ונגד שיתוף־פעולתה עם מפא"י ב־דרך שהוא ראה בה אסון למדינה. יחד עם זאת שמר על נאמנות מוחלטת למפלגה, הקפיד על משמעת מפלגתית מובהקת. מ־עולם לא הופיע בפני שום גוף מפלגתי ללא אישור מוסדות התנועה.

כמו בכל ההפסקות בפעילותו, שקע כהן בעבודה גופנית במשק. הוא עסק בפעולות משקיסטיות שונות, הגיע לבסוף להנהלת טחנת־הקמח של שער־העמקים. מחלת־הלב שלו, שהחמירה בהדרגה, מנעה ממנו נסי־עות ארוכות, הוסיפה אף היא להתבודדו־תו של כהן במשקו. הוא חי בחברת אשתו המסורה ושני ילדיו — בן (13) ובת (20).

פעילותו המפלגתית הגדולה האחרונה: השתתפות במשלחת הישראלית בועידה ה־אזורית של תנועת־השלום ברומא, בשנת 1951. המיפגש האחרון של נציגים יש־ראליים וערביים עד לועידת־פלורנץ. בועי־דה זו קשר כהן קשרים חשובים עם הנצי־גים הערביים, שבאו לועידה מארצות שונות.

אין פירוש הדבר שאהרון כהן טמן את ידו בצלחת. גם אחרי 1952 נשאר אדם מר־כזי בתנועה, בעל השפעה רעיונית חזקה על חבריה הצעירים והערביים, וחבר במר־כז של המפלגה. הוא הרצה כמעט בכל סמינריון חשוב של המפלגה. לעומת זאת נמנע מלכתוב בעל המשמר, שאת גמישותו חסרת־העקרונות לא ראה בעין יפה.

פעולתו העיקרית היתה מוקדשת עתה ל־חיבור סידרת ספרים, שמבחינת יסודיותם המדעית ועקביותם הרעיונית אין דומה להם בשטח זה בשפה העברית. הראשון, המזרח הערבי (1955), מוקדש להיסטוריה הערבית עד לכיבוש הבריטי. כתב כהן בהקדמה: „ה־זרות מולידה פחד, ופחד מוליד שנאה, ושנאה הדדית בין היהודים והערבים היתה יסוד מוסד לשלטון הבריטי בארץ־ישראל. משנפטרנו מן השלטון הזר, שהפך את אר־צנו לגיהנום של מלחמת עם בעם, עלינו לבער מבתינו את החיידקים המסוכנים של איבה לאומית, שכמוה כסם־מות לכל מדינה, מה עוד למדינה צעירה וכבדת־משימות כמדינת ישראל."

בשנה יצא לאור הספר השני, העולם ה־ערבי של ימינו, המוקדש „לרבקה רעייתי, עם שלושים שנות שותפות חיים ודרך."

הספר מתאר את התפתחות העולם הערבי מסוף מלחמת־העולם הראשונה עד לשנת 1958, תוך הבעת אהדה ברורה לתנועות הלאומיות המתקדמות במרחב.

אולם פיסגת היצירה המדעית היתה צרי־כה להתבטא בספר השלישי, שעמד להופיע בשני כרכים. האחד, שהיה עיוני יותר, כבר מוכן בדפוס, ורק מאסרו של כהן עיכב את ההגהה הסופית. ואילו בכרך הרביעי עמד להכניס פרטים אקטואליים יותר, מן התקופה האחרונה. בספר זה התכוון כהן להעלות על הנייר, זו הפעם הראשונה, עש־רות פרשות של משא־ומתן עם המנהיגים הערביים. בשקט וביסודיות האופיינית לו אסף וריכז את החומר, שאין אדם שני בארץ השולט בו כמוהו. היה זה חומר מפוצץ מאד.

★ ★ ★

שליחותו של חאדג' איבראהים

אחת הפרשיות החשובות ביותר שעמדו להופיע בהבלטה בספר זה היתה פרשה בעלת חשיבות מכרעת במיוחד, מש־נת 1937.

בשנה זו, כשנה אחרי פרוץ המרד הערבי הגדול של 1936, ואחרי ביקורה של ועדת־פיל* בארץ, הופיע אדם בשם חאדג' איב־ראהים אצל חיים קלוריסקי. קלוריסקי היה אז אישיות ידועה מאד בחיים הציבוריים, ביחוד כאחד מראשי המטיפים להתקרבות יהודית־ערבית. הוא נחשב אז בישוב למק־שר החשוב ביותר עם החוגים הערביים.

חאדג' איבראהים, לעומת זאת, היה חבר הועד הערבי העליון, וממקורבי המופתי. ה־ועד העליון, אף שפורק על־ידי הבריטים, היה ההנהגה המוכרת של ערביי ארץ־ישראל, וניהל את המרד בפועל. המופתי היה עדיין המנהיג החשוב ביותר, אף שאז כבר נמלט מגבולות הארץ.

פנייתו של חאדג' איבראהים באה בשם המופתי. הוא ביקש למסור לסוכנות היהו־דית, שהיתה אז למעשה ממשלת הישוב י־התנועה הציונית, הצעה לקיים ועידת שול־חן־עגול של מנהיגי הסוכנות היהודית והועד הערבי העליון, בלי השתתפות האנגלים, ל־שם פתרון בעית ארץ־ישראל.

היתה זאת הצעה מהפכנית ביותר. עד לאותו רגע סירבו הערבים אף לשבת עם מנהיגי הישוב. גם הערבים וגם היהודים רגילים היו לראות את מטרתם העיקרית בהתקשרות עם הממשלה הבריטית נגד הצד השני. ואילו הצעת המופתי, כללה, למעשה, גישה חדשה: ברית בין שני העמים, נגד הממשלה הבריטית.

קשה לקבוע כיום במפורש מה הביא את אמין אל־חוסייני להצעה זו. יתכן כי הניח אז, אחרי כשלונו הצבאי של המרד הערבי, כי חלוקת הארץ והקמת מדינה יהודית בחלק ממנה, כהצעת ועדת־פיל, מסוכנת יו־תר מאשר הסכם עברי־ערבי ישיר. יתכן גם כי כבר אז ראה בבריטניה אוייב חשוב יותר ללאומנות הערבית מאשר הישוב העברי.

קלוריסקי הביא את ההצעה לסוכנות ה־יהודית. האיש שקיבל את פניו היה ד"ר ברנארד ג'וזף (כיום דוב יוסף), מראשי ה־מחלקה המדינית של הסוכנות. הוא הבטיח לשלוח מיד מברק לחיים וייצמן, נשיא ההסתדרות הציונית, שישב בלונדון.

★ ★ ★

המיברק שנעדם

ערו שבועות, ותשובה לא נתקבלה, על אף פניותיהם החוזרות ונשנות של הערבים לקלוריסקי, ופניותיו של זה אל דוב יוסף. לבסוף אמר לו יוסף שאינו רואה כל חשיבות בכך ש„איזה ערבי בא להציע איזה שהוא דבר."

בזה נסתיימה הפרשה — כמעט. אילם היה לה אפילוג חשוב ביותר. בשנת 1946, אחרי שארנסט בחין בגד בעמדתה המיצ־הרת של מפלגת הלייביר יגזר למעשה כליה על התקוות הפוליטיות של הישוב העברי, כינס חיים וייצמן בארץ פגישה, בה הש־תתפו ראשי המחלקה המדינית (משה שר־תוק־שרת ועוזריו) וראשי הליגה להתקרבות יהודית־ערבית, ביניהם אהרון כהן. וייצמן רצה לדעת אם קיימת אפשרות להסכם עברי־ערבי, ואם יש בכלל תקדימים כל־שהם, המצביעים בכיוון זה.

המשיב העיקרי היה אהרון כהן, מזכיר הליגה והרוח החיה בה. בין היתר העלה את הצעת השולחן־העגול משנת 1937. הת־גובה היתה מפתיעה: חיים וייצמן הודיע בהתרגשות כי מעולם לא שמע על הצעה זו, ושמעולם לא קיבל שום מיברק על כך מאנשי הסוכנות בארץ.

המסקנה המעשית היתה ברורה לכל ה־נוכחים: או שדוב יוסף לא שלח מעולם את המיברק, או שמישהו בלונדון העלים אותו בזדון כדי לחבל בנסיון זה.

וייצמן התרשם מאד מפרשה זו, ומכמה פרשות אחרות. בו במקום החליט להקים בסוכנות היהודית מחלקה מיוחדת לחיפוש דרכי הסכם עם הערבים. לתפקיד ראש ה־מחלקה הציע את המהנדס שלמה קפלנסקי, מנהל הסכניון בחיפה, שהיה גם הוא ידוע כאחד מראשי הדוגלים בהסכם פוליטי עברי־ערבי. כמועמד לתפקיד מזכיר המחלקה, ר־מנהלה המעשי, הועלה שמו של אהרון כהן. אחרי גמר הישיבה, נגנז ענין המחלקה.

לכל המעורבים בפרשה לא היה כל ספק לגבי כיוון הדברים. האיש שהיה אז יושב־ראש הנהלת הסוכנות היהודית, ושהיה ידוע כבר אז כאוייב מושבע של אוריינטציה על הסכם עברי־ערבי, היה דויד בן־גוריון. לא רק אנשים כמו משה שרת ודוב יוסף, אלא גם פקידים נמוכים יותר, קיבלו השראתם ממנו.

אהרון כהן התכונן להזכיר פרשה זו ארו־כות בספרו. מן הסתם לא היה מסיק מס־קנות פוליטיות אקטואליות, כי הוא התכוון לכתוב גם הפעם ספר עיוני. אולם הקורא היה בחדאי שואל את עצמו כמה שאלות נוקבות, אותן השאלות שביצבצו כנראה ב־לבו של וייצמן: מי היה מעוניין לגנוב את המיברק? מה היו המניעים של פעולת־חבלה זו? ובעיקר: מה היו פני הדברים בארץ־ישראל, אילו היה מונח אז יסוד להסכם בין התנועה הלאומית העברית והתנועה הלאו־מית הערבית — הסכם שיכול היה ליצור אפשרות להצלת חלק מיהודי אירופה כע־בור שנים מעטות.

הקורא בספרו של כהן בשנת 1958 היה, אולי, שם לב לדמיון הרב בין דברי דוב יוסף באוזני קלוריסקי לבין הסברי בן־גור־יון, שילוח וחבריהם לגבי פרשת פלורנץ, פרשת המחתרת העיראקית, ודומותיהן. הוא יכול היה לשים לב גם לכך כי הצעת וייצ־מן להקמת מחלקה למדיניות ערבית, שהקי־מתה נמנעה אז על־ידי בן־גוריון, נשארה אקטואלית וחסרת־תשובה עד עצם היום הזה.*

★ ★ ★

חצי מיליון שהושמד

פרשה אופיינית אחרת, אשר אה־רון כהן עמד להעלותה בספרו, ואשר היתה עשויה להטיל אור עגום על דויד בן־גוריון, נגעה לתקופה הנוראה ביותר של השואה: 1944, השנה בה הגיע יואל בראנד מהונגריה לתורכיה והוסגר על־ידי הסוכנות היהודית לאינטליג'נס הבריטי.

הליגה להתקרבות, ובראשה קלוריסקי ו־כהן, קיימו אז משא־ומתן ממושך עם ראשי מפלגת האיסתיקלאל („העצמאות"), מפלגתו של המנהיג הערבי עוני עבד על־האדי (ש־כיהן אחרי תש"ח כמה פעמים כשר בממ־שלת ירדן). מפלגת האיסתיקלאל היתה לאו־מנית־קיצונית, אולם לחמה במפלגת המופתי, שהיתה אז מפלגת־הרוב.

משא־ומתן זה הסתיים בטיוטת־הסכם בין הצדדים, שעיקריו היו:

● מדינה דו־לאומית בארץ־ישראל, מבו־ססת על ייצוג שווה־בשווה של היהודים והערבים בכל מוסדות השלטון, וקשורה ב־פדרציה עם הארצות השכנות.

● עליה יהודית, שתביא את האוכלו־סיה היהודית בארץ תוך זמן קצר לידי שויון מספרי עם הערבים (כלומר, עליה

(המשך בעמוד 12)

* ועדה מלכותית בריטית, בהנהגת ח־לורד פיל, שהמליצה לראשונה על חלוקת ארץ־ישראל לשתי מדינות.

* העולם הזה הציע כמה פעמים להקים משרד־מחקרי כמיניסטריון־נפרד, בראשות שר מיוחד בממשלה.

חניכיו של כהן

חברי החכשרה הראשונה שגוייסה מבין הנוער הערבי, לפי יוזמתו האישית ובהדרכתו הישירה של אהרון כהן. התמונה צולמה בקיבוצ ביתו של אהרון כהן, בקיבוץ שער־העמקים, לפני שש שנים.

(המשך מעמוד 6)

נגד השתלטות הכפיה הדתית במדינה.

אמצעי הלחימה היחידים שלו היו עט ונייר. מאז נשא אשה לפני כשנה וחצי, מאורע אותו נאלץ לפרסם דווקא בעתון הדתי הצופה, תמורת תשלום של שתיים וחצי ל"י, החל בוכני להציף את מערכות העתונים ומשרדי הממשלה במכתבים.

החצעה: העתון הרשמי. כתב בוכני במכתביו: „הרבנות מנצלת את חובת פירסום הנשואים לרעה, מוסרת את כל פירסומי החובה לעתונות המפלגות הדתיות, המקבלות מדי יום ביומו סכומים של מאות ל"י, כמס קבוע שכל אזרח הנושא לו אשה תורם למפלגות הדתיות." תבע בוכני במכתביו: „או שפירסום הנשואין ייעשה לפי תור מסויים בכל העתונות העברית בארץ, או שייעשה באמצעות העתון הרשמי, ואז תהנה ממנו המדינה ולא המפלגות הדתיות."

רק במקרים ספורים קיבל בוכני תשובה למכתביו. כתב לו הרב דב כץ, מנהל המחלקה לרבנות ולשיפוט רבני, בפניו התלונן בוכני: „ההוראות בנידון ניתנו רק בקשר לעצם הפירסום ולא לגבי איזה עתון."

השיב לו גם מ. לורך, היועץ המשפטי למבקר המדינה: „משרדנו פנה למשרד הדתות. לדעת משרד הדתות לא רצוי לפזר את הפירסומים בהרבה עתונים, כי מטרת הפירסומים היא בעיקר בשביל הרבנים ברחבי המדינה. מאחר שסמכותו של משרד הדתות לקבוע את תור הפירסומים אינה ברורה, מאין חקיקה בענין, נבצר מאיתנו לקבוע דופי בחוסר פעילות משרד הדתות בענין זה."

השבוע, בגבור חשדו של האזרח בוכני כי הדתיים עומדים לשוב בקרוב לממשלה, שיגר שאלה נוספת: האם בתקופת שלטונו הקצרה של ביג"י במשרד הדתות הספיק לתקן את המעוות, למנוע מעתונות המפלגות הדתיות קיצבה קבועה מכיסו של האזרח הנושא לו אשה, או שמא החמיץ את ההזדמנות הנדירה?

יחסי חוץ

גאוות קדושים מעונים

„עול האיש הלבן" היה תמיד עול כבד וממשי ברחבי האימפריה הבריטית. ילידי המושבות הצבעוניים של אסיה, אפריקה ואיי הודו המערבית נהגו לתלות את כל צרותיהם באדון הלבן, בצדק ושלא בצדק. והאדונים, אשר הציגו את שלטונם כדרך היחידה להבאת הקידמה למחשכי העולם, נשאו את העול בגאוות קדושים מעונים. השבוע התנסתה גם ישראל בחוויה זו.

היה זה כאשר התכנסו בלונדון מושליהם הכושיים של שלושת המחוזות העיקריים של ניגריה, המושבה הבריטית הגדולה ביותר שנותרה לאימפריה באפריקה, כדי לדון בסדרים שיונהגו בארצם אחרי שתשיג את עצמאותה בעוד שנתיים. שלושת המנהיגים הטיחו האשמות זה בפני זה, מתוך פחד שהאחד ישתלט על האחרים בצאת האדון.

אלא שגם בוויכוח זה, על סף ההשתחררות משלטון האיש הלבן, לא יכלו המנהיגים להשתחרר מהרגלי העבר. בריב הפנימי ביניהם היו מוכרחים לערב את האיש הלבן — לא הנציג היוצא של הוד מלכותה, כי אם האיש הלבן החדש. הטיח הסדאונו של סוקוטו, מנהיגו המוסלמי של המחוז הצפוני, בפני יריבו אובאפמי אוולובו, מנהיג המחוז המערבי: „אתה שלחת את תומכיך לישראל להתאמן שם כחבלנים ולכשיחזרו יבצעו פעולות חבלה במחוז הצפון!"

לממשלת ישראל, אשר מדיניותה המוצהרת היא לחדור לכל מדינה אפריקאית המוכנה לקבל את שליחיה, יכול היה הדבר להיראות כעיוות משוע של העובדה החיובית, שבניגריה המערבית פועלים מדריכים חקלאיים מישראל. האנגלים היו יכולים מן הסתם להסביר כי זהו עול האיש הלבן, וכי יש לשאתו בגאוות קדושים מעונים.

מפלגות

„מחר נהיה אנחנו..."

חברי הנהלת הסתדרות הציונים הכלליים לא האמינו למשמע אזניהם. היה זה כאשר יושב־ראש הנהלת המפלגה פרץ ברנשטיין הביא לישיבת ההנהלה את הנאום הפרוגרמטי, שישא השבוע בכנס צירי ועידת המפלגה, ביקש את אישור חבריו לנאום. בין שאר הנואמים קם לפתע אברהם כץ, מורה [illegible] בית־הכרם בירושלים, הציע לדון בקביעת יעקרונות למדיניות־חוץ למפלגה. חברי ההנהלה, שמעולם כמעט לא היו ביניהם ויכוחים על בעיות מדיניות־חוץ, אותן ראו כבעיות שניות במעלה, נסערו. הצעותיו של כץ לא התקבלו. ספק אם ברנשטיין יזכיר אותן בנאומו השבוע.

אולם בין ששת המתווכחים שיקומו לדבר אחרי ברנשטיין, יעלו שניים בפני צירי הועידה את אותם הדברים עצמם שעוררו סערה כה רבה בהנהלת המפלגה. ללא ספק יעוררו סערה גם בועידה.

כי דבריו של אברהם כץ לא היו רק פרי מסקנתו הוא. הם היוו מעין מצע מגובשחלקית של עקרונות למדיניות־חוץ עבור המפלגה, אשר נוסחו בשיחות ארוכות וממושכות בין קבוצה גדולה של צעירי המפלגה מכל חלקי הארץ.

שתי מטרות והסבר. סיכמו צעירי הצ"כ, שכינו את עצמם בשם חוג הצעירים והפעילים: מדיניות־החוץ של ישראל, למענה צריכה לחתור המפלגה, מבוססת על שתי מטרות: כריתת ברית שלום וכינון יחסים תקינים עם מדינות ערב תוך מגמה להשתלבות במרחב המזרח־תיכוני, והתמדה במאמצים לקליטה וריכוז של מקסימום יהודים בתוך הגבולות הטבעיים של המדינה.

הסבירו הצעירים איך הגיעו לקביעת מטרות אלה: „אנחנו צעירים, עלינו לחיות במדינה זאת עוד עשרות בשנים. אנו חושבים שהמצב של ספק־מלחמה בו אנו נתונים מהווה סכנה למדינה; איננו מאמינים שכוחנו יהיה עצום לעולם ועד."

לשתי המטרות המוצעות נוספו דברי הסבר, אשר הם שהסעירו למעשה את המפלגה. אמרו הצעירים: „ההסתדרות הציונית על כל כליה ואביזריה חדלה מזמן לשמש חוליה מקשרת בין ישראל לעם היהודי בתפוצות. פירוק ההסתדרות הציונית והקמת כלי אופרטיבי יעיל, שיעזור במדיניות־החוץ, הוא צו השעה."

לא היו אלה דברים חדשים. קו־מחשבה זה הפך לאחרונה נחלתם של יותר ויותר חוגים במדינה. אולם בהסתדרות הציונים הכלליים השמרנית היתה דרושה העזה גדולה כדי להשמיעם. הוסיפו הצעירים עוד: „איננו סבורים שהמשטר הפנימי של איזושהי ארץ צריך לשמש גורם מרתיע לקשירת יחסים. מדינת ישראל צריכה לכרות ברית עם כל מדינה שתעזור לה בהשגת שתי המטרות הנ"ל, כולל ברית המועצות."

כיצד יושג השלום עם מדינות ערב? ענה על כך מצע חוג הצעירים: „הדרך הקרובה והיעילה ביותר לקיום יחסים הוגנים עם מדינות ערב היא זו העוברת בערי ובכפרי המיעוטים בארץ. יש לשנות שינוי מהותי ויסודי ביחסנו כלפי המיעוט הערבי בארץ: העלאת האזרח הערבי לרמה של אזרח שווה־זכויות, ביטול הממשל הצבאי, ובעיקר פעולת הסברה מקיפה לשינוי היחס הנפשי בין היהודים לערבים."

מעורפל, אבל... לא היה להם ספק, לאנשי חוג הצעירים, באילו תגובות הם עלולים להתקל. „דרוש שינוי מנטלי עצום כדי לקבל מצע זה. הרבה מבינים אותנו בתוך המפלגה, אולם אינם מוכנים לקבל את הצעותינו. היום אנחנו מיעוט, אבל בעוד עשר שנים אנחנו נהיה המפלגה."

למרות שמצעם של צעירי הצ"כ לא היה ברור כל צרכו, מעורפל ומבולבל בכמה נקודות, כמו בעית החזרה ל„גבולות הטבעיים" של הארץ, היתה עצם הופעתם תופעה מעודדת. היא הוכיחה כי הולכים ורבים, בקרב כל החוגים והמפלגות, בעלי ההגיון הבריא הרואים את האיוולת שבמדיניותה הנוכחית של צמרת ישראל, המוכנים לתרום את חלקם לפעולה ממשית למען השלום וההשתלבות הכנה והאמיתית במרחב.

דרכי חיים

מתילדה היפה

אחד ההישגים היפים ביותר של מכון וייצמן ברחובות היתה, ללא ספק, המדענית ד"ר (לביולוגיה) מתילדה דנון. היא זכתה לפירסום רב לא רק בשל הישגה המדעי, כאחת מקבוצה של שלושה מדענים צעירים שגילו שיטה לקביעת מינו של עובר לפני היוולדו (העולם הזה 963). הדוקטור הבלונדית היתה מפורסמת לא פחות בשל יופיה. „כולם משתגעים אחריה," היו מספרים עליה.

יותר מאשר כמדענית אמיתית נראתה מתילדה (31) כלנה טורנר, בתפקיד הוליבודי של אשת מדע. גם סיפור חייה דמה לעלילת סרט מרתק. מתילדה נולדה להורים שוויצים קתולים באיטליה. בתקופת המלחמה עברה לג'נבה, שבשוויץ הניטרלית. שם למדה ביולוגיה באוניברסיטה המקומית, התפרנסה מעבודה כמלצרית, שוטפת רצפות ופועלת בתי־חרושת. היפהפיה בעלת הרצון החזק והשאיפות הרמית השיגה את מבוקשה.

בגיל 22 כבר היתה מתילדה אסיסטנטית לביולוגיה באוניברסיטת ג'נבה, הצעירה בחבר המרצים. בעת עבודתה זו הכירה צעיר ממושקף וצנוע בשם דויד דנון. הוא היה ישראלי. דנון, איש אצ"ל שריצה תקופה ארוכה בכלא יפו ולטרון, נשא את מתילדה לאשה, בתנאי שתעבור עמו ארצה. אחרי שהשניים סיימו את חוק לימודיהם, זכו בדוקטורט, עלו ארצה.

מיליונר מהוליווד. חיי האושר של הזוג דנון לא נמשכו זמן רב. למרות עיסוקם המעניין, הבת שנולדה להם, וחיי החברה בישראל, לא היו השניים מתאימים. דויד דנון היה צנוע ושקט, השמח בחלקו ובעבודתו. מתילדה היתה מלאת חלומות ואשת חברה נערצת. השניים התגרשו.

„בפעם הבאה יתפוס אותה בטח מיליונר," אמרו חברותיה של מתילדה על חברתם היפהפיה. מתילדה התעלמה מן הלחישות, המשיכה לעסוק בענייני מדע. היא הכירה

מדענית דנון
ההישג היפה ביותר

בָּרֶקֶת
BAREKET
לנקוי
ולהברקח
חלונות
להשיג בחנויות
מכולת, בתי מרקחת
ובחנויות לצבעים.
SHELL
תוצרת "של"

פקידים!
תלמידים!
סטודנטים!
הרשמו עוד היום לקורס ל־
קצרנות
עברית ו/או אנגלית
(שני חודשים, פעמיים בשבוע)
ב„אולפן גרג" (GREGG).
בת"א: אצל ח. בר־קמא, גורדון 5
בחיפה: „במעלה", שמריהו לוין 30
הצלחה מובטחת!

בחרדל „ארדי"
טמון סוד
טעמת פעם
תבקש עוד
ארדי

גברים רבים. בין השאר הכירה גם את ארתור קרים, נשיא חברת הפצת הסרטים האמריקאית הגדולה יונייטד ארטיסט. קרים, עורך־דין יהודי ועשיר מופלג, הוא ידידו האישי של מאיר וייסגאל. וייסגאל, שקיבל מקרים במתנה את הסרט מסביב לעולם ב־80 יום, שהכנסותיו יוקדשו לקרן חינוך על שם מייק טוד יוצר הסרט, הזמין את קרים לביקור במכון. שם פגש קרים את הדוקטור דנון. בעוד חודש הוא עומד לשאתה לאשה. אבל המדענית משחיץ הת־אהבה בינתיים בישראל. היא שיכנעה את קרים לבנות את ביתם המשותף ברחובות.

בטחון

סכין בגב

למשרדי הממשל הצבאי, איזור התיכון, הגיע יוסף שבו (55) כשהוא מצוייד בתז־כירים והמלצות של המוסדות הסוציאליים של רעננה וכפר־סבא. „הנ"ל תושב מעברת כפר נחמן," נאמר בהמלצות, „נא לעזור לו להתפרנס מעבודתו: משחיז סכינים."

המושל הצבאי ונציגיו בכפרים לא ראו כל רע בכך, שיוסף שבו ישחיז את סכיני־הם של הכפריים. שבו היה יוצא בוקר־בוקר מביתו במעברת כפר נחמן, בוחר לו כפר אחד לעבודת יומו, סובב בין בתי הפלאחים ומשחיז את סכיניהם, להבי חרמשיהם ומג־ליהם תמורת סכום פעוט. פקידי הלשכה הסוציאלית נשמו לרווחה. תיק נוסף מתיקי־הם של הקשים לסידור נסגר.

ביום בו נסגר תיקו של יוסף שבו במש־רדי הלשכה הסוציאלית, נפתח לו תיק ב־משרד אחר: משרדם של שירותי הבטחון. „שבו מסתובב בכפרים כשהוא מצוייד ב־גנראטור חשמלי להשחזת הסכינים," נאמר באחד הדו"חות השיגרתיים.

פגישה על הגבול. העובדה שליוסף שבו יש גנראטור חשמלי עוררה את חשדות אנשי הבטחון, ובצדק. „מהיכן למקרה סו־ציאלי כזה כסף כדי לקנות גנראטור חש־מלי להשחזת סכינים? כל הסכינים שהוא משחיז ביום אחד גם יחד, אינם מספיקים לכיסוי הוצאות ההשקעה בחמש שנים," טע־נו אנשי הממשל בדו"חותיהם השוטפים.

כעבור שבועות אחדים נמסר דו"ח נוסף על יוסף שבו. „משחיז הסכינים נראה ב־כפר טייבה בחברת בחורה צעירה יהודיה," מסרו מודיעי הממשל. „יש לפתוח בחקירה."

החקירה נסתיימה בתוצאות מפתיעות. עי־קוב ממושך אחרי יוסף שבו קבע כי הש־חזת הסכינים היא רק מקצוע צדדי בשבילו. מקצועו הראשי: מסירת אינפורמציה בט־חונית־סודית לקציני הלגיון, איתם היה נפ־גש בכפרי הגבול.

השבוע הובא יוסף שבו לבית־המשפט המחוזי בתל־אביב. הגנראטור החדיש ואבני ההשחזה נשארו בהחזקת המשטרה. גליון האישום, לפיו הועמד לדין: „נאשם בנסיון להשיג ידיעות סודיות מתוך כוונה לפגוע בבטחון המדינה ובהסתננות לירדן." הסכין, שניסה משחיז הסכינים לתקוע בגבה של המדינה, הפך לבומארנג, פגע בו עצמו.

משטרה

„הנ"ל יועמד לדין"

בקבוק הוודקה שקנה לקוח אלמוני ממשה כוכבי, בעל חנות למשקאות חריפים בתל־אביב, לא מצא חן בעיניו מן הרגע הראשון. בכל זאת, בגלל היכרותו הישנה עם כוכבי, שכנו לרחוב מגוריו, לקח הקונה את הבק־בוק, הניח אותו בארון המשקאות לקראת חג הפסח המתקרב ובא.

בליל הסדר פתח הקונה את הבקבוק, גמע ממנו גמיעות אחדות. „חמוץ!" פלט במהירות ורקק מפיו את המשקה. הוא נטל את הבקבוק, חזר לחנותו של כוכבי, ביקש לקבל את כספו בחזרה. כוכבי לא נמצא אותה שעה בחנות. בנו סירב להחזיר את הכסף. הקונה חזר לביתו, עם הבקבוק.

אחרי שעות אחדות, התחוללה הדרמה ה־גדולה בביתו של הקונה. כוכבי ובנו התפרצו לדירתו, תבעו ממנו להחזיר להם את הבקבוק בעל המשקה החמצמץ. כשסירב האיש לתת את הבקבוק, איים למסור אותו למשטרה למען תבדוק את תוכנו במעבדו־תיה, ביקשו כוכבי ובנו לקחת אותו בכוח. המשטרה הוזעקה למקום, אחרי שהשכנים הודיעו למוקד על תגרה בבית הסמוך, עצרה את כל הנוכחים. הבקבוק הוחרם.

ביקור משטרתי בלילה. הקונה עקב אחרי חקירת המשטרה בענין רב. הוא ידע כי לכוכבי קשרים אמיצים במוסדות הממשלתיים. בעבר, אחרי שהורשע על מכירת ספירט טהור בחזקת משקה חריף, שגרם לאבדן כושר־ראייתו של אחד מלקוחו־תיו, הצליח כוכבי בכל זאת לקבל בחזרה את הרשיון למכירת משקאות חריפים. כגיסו של אחד מראשי העיריות הגדולות בישראל, היה כוכבי סבור כי הוא מחוסן מכל פגיעת החוק, בו פגע הוא בעצמו.

אולם המתלונן לא נח ולא שקט. משראה כי עוברים כמה חודשים ושום תיק לא נפ־תח נגד כוכבי בעוון תקיפה והתפרצות ל־דירה פרטית, פנה בתלונה למפקח הכללי של המשטרה. הוא סיפר במכתבו על הש־תלשלות הענינים, ביקש מן המפקח הכללי להתערב אישית בחקירה. הוא מסר גם במכתבו כי הקצין קוטלר, אחד מקציני ה־נפה הצפונית של המשטרה בתל־אביב, סירב לגבות עדויות מספיקות בתיק, התייחס ב־זלזול למקרה כולו.

ימים אחדים אחרי ששלח את המכתב למפקח הכללי, פקדו שוטרים את ביתו של המתלונן, קרוב לחצות. „אתה הגשת תלונה נגד הקצין קוטלר?" שאלו שוטרי הניידת, „למה הגשת תלונה? בוא בבוקר למשטרה."

בבוקר פנה האיש למשטרה. הקצין קוטלר שאל גם הוא מדוע הגיש תלונה. הוא ביקש ממנו את כתובותיהם של העדים, שכבר היו פעם במשטרה ביום התגרה וש־הקצין קוטלר סירב אז לגבות את עדויו־תיהם. אחרי שמסר את העדויות ותיק ה־חקירה הושלם, קיבל המתלונן גם את תשובת אחד מקציני המטה הארצי של המשטרה, אליו העביר המפקח הכללי את תלונתו ל־בירור: „הוגש תיק פלילי נגד משה כוכבי," נאמר בתשובה, „הנ"ל יועמד לדין."

הברחות

הלוויתנים נשארו בחו"ל

הג'יפ שחנה בקירבת רחוב הכרמל בתל־אביב עורר את חשדו של דוד לייזרוביץ'. הוא סקר אותו פעם אחת ושניה, הציץ לתו־כו על מנת לראות מי הם יושביו. לייזרו־ביץ' לא הכיר אף לא אחד מהם. הוא הס־תכל פעם נוספת, רמז בראשו לחברו מרדכי חיימוביץ', שחיכה בצידו השני של הכביש, נכנס יחד אתו לאחד הבתים.

כשיצאו לייזרוביץ' וחיימוביץ' מן הבית, אחרי דקות אחדות, המתין להם עדיין הג'יפ בצד המדרכה. השניים היו עמוסים בשתי חבילות ארוזות. כשהחלו לצעוד לעבר ה־פינה, זינק הג'יפ אחריהם. אזרחים שקפצו מתוכו, עיכבו את לייזרוביץ', תפשו גם את חיימוביץ' שניסה לברוח. „אתם עצו־רים," הודיעו יושבי הג'יפ לשניים, „אנחנו אנשי מדור הפיקוח של משרד האוצר."

השבוע, אחרי עיקוב ממושך, עבודה עצו־מה של איסוף ידיעות שיטתי, פעולת מודי־עין מוצלחת ומבצע מעצרים נושא־פרי, יכלו ראשי מדור הפיקוח של משרד האוצר לשפ־שף את כפות ידיהם בסיפוק. „חיסלנו את רשת ההברחה הגדולה ביותר שפעלה בישר־אל מאז הקמתה," הכריזו רשמית, „בקרוב מאוד נביא את ראשי הרשת וסוכניה לדין."

העובדה שבישראל פעלה רשת הברחה בינלאומית, ובוודאי פועל עוד מספר לא קטן של רשתות מקבילות, לא היתה נסתרת גם מעיניו של אחרון האזרחים במדינה. רחובות תל־אביב והערים האחרות מלאות בסוחרים ורוכלים, המציעים לאור השמש ופנסי הניאון סכיני־גילוח, עניבות, עטים־נובעים ותכשירי־מניעה מתוצרת זרה, מצ־רכים החייבים כולם במכס ומיסי בלו ו־שתווי האוצר אינם מודבקים עליהם. הרוכ־לים מקבלים כמובן את מרכולתם ממחסן מרכזי. היכן הוא המחסן, מי הם בעליו וכיצד מגיעה הסחורה למחסן זה — אלה היו השאלות שפקחי האוצר היו חייבים לענות עליהן, תוך כדי ריכוז ההוכחות המספיקות להבאתם של העוברים על החוק לדין, ולהענשתם.

ממצריים, ירדן והלבנון. כל פעולת העיקוב לגילוי רשת המבריחים היתה עמו־סת פרטים. פקחי האוצר עקבו אחרי הרוכ־לים, כדי לגלות מי הוא המספק להם את המצרכים. אחרי כן היה צורך לעקוב אחרי הספקים, כדי לדעת כיצד מגיעה אליהם ה־סחורה ומי מביא אותה; אחרי כן נערך עיקוב אחרי הסוחרים הגדולים.

התוצאות היו מפתיעות: פעולות העיקוב הביאו את הפקחים הרחק אל מחוץ לתל־אביב. התברר כי רשת ההברחה משתרעת אל מחוץ לגבולות המדינה. ראשיה, היוש־בים בוודאי באירופה או באחת מארצות אפריקה, שכרו את אנשיהם גם במצרים, ירדן והלבנון. בחשכת הלילה, על דבשות גמלים, מבריחים שכיריהם את הסחורות ל־ישראל, מסיעים אותן במכוניות מיוחדות אל הערים, מוכרים אותן בעזרת הרוכלים.

דוד לייזרוביץ' (42) ומרדכי חיימוביץ' (50), היו אנשי חקשר בין מחסנאי הרשת לרוכלים חקטנים. באותה שעה בה נעצרו הם בתל־אביב, ערכו פקחי האוצר מצוד מקיף ברחבי הארץ, עצרו את מבריחי ה־גבול, נהגי המוניות והטנדרים שהובילו את הסחורה ואלה שעסקו בקבלתה ליד הגבול, בתוך ישראל. העצורים הובאו לשופט ה־שלום, נעצרו לחקירה. קציני האוצר שמואל תהילה, משה לנדאו וג'מילי יכלו להתפאר בהצלחתם. אך כמו תמיד, גם הפעם, נש־ארו הלוויתנים מחוץ לתמונה: אלה המשיכו לנהל את עסקיהם הבינלאומיים הרחק מ־חוץ לגבולות ישראל, נשארו מחוסנים מפני ידיו המענישות של החוק.

חשוד בהברחה חיימוביץ'
ג'יפ ברחוב —

חשוד בהברחה לייזרוביץ' (משמאל) ובלש
גמלים על הגבול

מטבע חוץ לקנדה

אל הרב יצחק ידידיה פרנקל, רבה של שכונת פלורנטין, באה זהבה פלר כשתלו־נה בפיה: „גוזלים את כספי, רבי," אמרה לרב, „נתתי 6000 ל"י לפקדון בדין תורה ולא החזירו לי אותם."

המעשה שסיפרה זהבה פלר לרב פרנקל היה פשוט ביותר: לפני חודשים אחדים רצתה פלר להעביר כסף לבעלה שישב אז בקנדה. היא פנתה לצבי („הירש") גולד־ברג, סוחר תל־אביבי שהמליצו עליו בפניה, ביקשה ממנו לערוך את העיסקה. גולדברג היה צריך להעביר הוראה בכתב סתרים לשותפיו שבקנדה, לקבל מהם אישור כי אמנם שולם הסכום בדולארים לבעלה של פלר, ואחרי כן לקבל ממנה 6000 ל"י.

אולם העיסקה לא בוצעה כהלכתה. כש־הגיעה הוראתו של גולדברג לקנדה, לא היה כבר פלר הבעל במדינה זו. בכל זאת תבע גולדברג מזהבה פלר את הכסף: „העברתי את הכסף לפי ההוראות שנתת לי," טען, „את חייבת לפרוע לי את הסכום כולו."

פקדון לדין־תורה. כמנהג אנשים דתיים פנו גולדברג ופלר אל הרב איסר פרנקל ברחוב יהודה הלוי 41 בתל־אביב. הרב שמע את טענות הצדדים, הסכים להי־כנס לדיון רק אחרי שזהבה פלר תפקיד בידיו את 6000 הל"י. תתחייב לשלמן ל־גולדברג אם אמנם יפסוק הרב כך.

בירור דין התורה נמשך זמן רב. גול־ברג היה חולה, הרב היה עסוק וזהבה פ־היתה זקוקה לכסף. ברבות הימים סי־הרב פרנקל להמשיך ולהחזיק בסכום ה־קדון, העביר אותו לאדם שלישי. פלר, היתה זקוקה לכספה, לא יכלה לחכות. סיפרה את הענין כולו לגיסה, תושב ש־פלורנטין בשם וינשטוק, הלכה יחד לרב פרנקל באותה שכונה: „תעזור ביקשו השניים מן הרב, „תפנה בבקש־פרנקל ברחוב יהודה הלוי."

הרב של פלורנטין פנה לחברו. התקיף הצליחה פלר לקבל את מר־פה. בשבוע שעבר, בעוד הוא מט־זרת שארית הכסף, נקרא הרב „האם תוכל לזהות את הירש נשאל הרב על־ידי ע.מ.מ. ישע־ראש הענף הכלכלי במטה מחוז־

הזיהוי נערך בהצלחה. כשחת־קל על הודעתו, נודעה לו גם ה־מבלי דעת הפך אחד העדים משפט הברחת־הענק בסכומים מחצי מיליון דולאר. גולדבר־מראשי הרשת. פלר היתה את־

היפהפיות למטה

רותי הגזמ
בכל זאת

אך שלא כבכל תצוגת אופנה מסוג זה, היו הפ

מזג הא
מעונן ח

עתה מתחילים לשים לב יותר לתחזית מ
וכו', דבר המספק עבודה גם לחזאי־האו
סים אל מעיל הגשם — שהיה, ברוב המ
והיווה, ברוב המקרים, הסוואה לא מח
— בזילזול, הרי עתה הוכיחה תעשיי
גשם לא נוצר רק כדי לא להירטב מ
מסוגל לשמש כמעיל בין־עונתי נאה,

מאת רותי

לאורה נדמה, לבורות כמוני, שכל תצוגת אופנה דומה לשנייה. אותו המעמד, אותן היפהפיות הנוכחות בקנאות דתית כמעט, תזמורת מנגנת (צוחת ברוב המקרים) ברקע, ודוגמניות יפהפיות פוס־עות בקלילות על המעבר הצר, חיוכים מ־שפתיים לחות, סיבובים קלים, ברק מצלמות.

מאו
א
תן
נכון
תי,
יפ
שנר

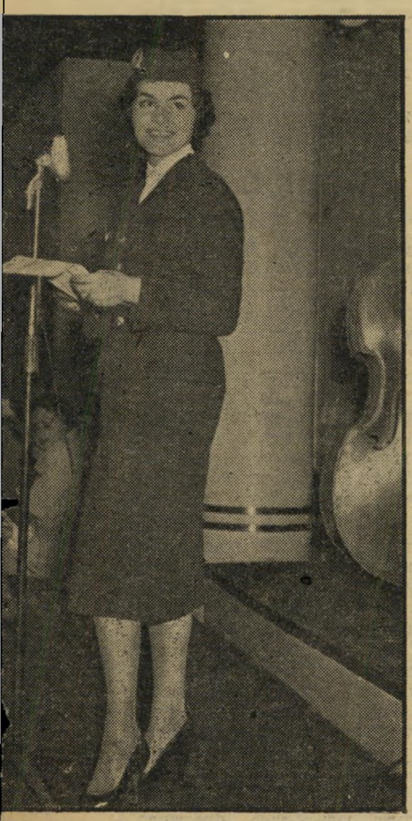

אילה

הדיילת המפורסמת ביותר בעולם,
היתה חמנחה בתצוגה זו. היא חינ
מאד, אך קולה הדק נבלע ברעש התזסורת, לא הנ

במדינה

אילת

הרפתקות שרלוק הולמס

קצין הבטחון, הצעיר יחסית, אשר בנמל אילת היה אובד עצות: 9 שקי קפה נעלמו משטח הנמל. ערכה של האבידה עלה ליותר מ־6000 לירות.

טבעי הדבר כי במצב שכזה, יפתח קצין הבטחון בחקירה מקפת. אותו קצין, אחד ממתיישבי אילת הראשונים, החל ממלא את תפקידו. הוא קרא מיד לכל העובדים האח־ראים בנמל, פרש בפניהם את מכלול האפ־שרויות למעשה הגניבה שנתגלה.

העובדים האחראים הביעו את דעתם, הד־עות נבחנו ביסודיות. בינתיים עוכבו כל עובדי הנמל מלעזוב את משמרתם, המתינו בסבלנות לתוצאות עבודת הצוות הבלשי.

אחרי כמה שעות של חקירה מאומצת, נפתרה התעלומה: שקי הקפה לא נעלמו כלל. המחסנאי טעה פשוט בספירה.

שערי הנמל נפתחו לרווחה. העובדים חז־רו לבתיהם. שרלוק הולמס האילתי היה יכול להצית את מקטרתו: התיק נסגר.

דרכי אדם

האשה ששנאה יצאניות

„אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו," אמרו חכמים. אבל מלכה (שם בדוי לצורך הסיפור) לא שמה לב למה שאמרו החכמים. היא חשבה שהיא די חכמה בעצמה. כבת למשפחה עניה, שהגיעה למעמד שוטרת, היתה מלכה גאה מאוד במקצועה. היא בזה לפושעות ולאסירות, אותן היתה מלווה במכונית האסירים. במיוחד שנאה יצאניות.

„איך אתן לא מתביישות להשפיל את כבוד האשה," היתה מלכה מטיפה מוסר באזני היצאניות אותן הביאה לבית־המשפט, „זבל שכמותכן, אתן לא שוות שיתנהגו אתכן כמו עם בני אדם." מדי פעם היתה יצאנית זו או אחרת מתלוננת כי מלכה התאכזרה אליה. מלכה היתה מסבירה זאת תמיד בכך, שאינה יכולה לשאת יצאניות. לבסוף העבירו אותה לעבודה במחלקה אחרת.

השנים עברו ומלכה התבגרה. יום אחד התאהבה בשוטר. אחרי תקופה קצרה נישאו השניים. זמן מה עוד המשיכו יחד בעבודתם במשטרה, אך המשכורת שקיבלו שניהם גם יחד לא הספיקה להם כדי להתבסס.

מלכה ובעלה השוטר עזבו את המשטרה, בקותם להרויח יותר בחוץ. לפני שבועות מספר שוב נטעה מלכה במכונית האסירים לבית־המשפט. הפעם היא לא היתה שוטרת. היא הובאה לבית־המשפט, לשם הוצאת פקודת מעצר נגדה. האשמה: היא שוטטה ברחוב בן־יהודה בתל־אביב, כיצאנית.

תזכיר

ניו־יורק-תל־אביב-ביירות

מפגנות הפועלים החלו השבוע ב־שיחות משותפות, בדרך לכריתת הסכם משותף על רשימה אחידה לכנסת הרביעית. מדור תצפית של העולם הזה (1099) היה הראשון שגילה כי אחדות העבודה תיזום שיחות אלה ותוציא אותן מכלל תוכנית תיאורטית למשא־ומתן מעשי. פרשת אהרון כהן, שפוצצה את הפגישה הראשונה של נצ־גי שלוש המפלגות, אחרי פירסומי למר־חב, לא תעכב את המשך השיחות. בתום השבוע הבא יפגשו מנהיגי מפלגות הפוע־לים, בדרג הגבוה ביותר, ינסו להגיע לכלל הסכם עקרוני . . . **מכתב למערכת** ש־פורסם בהעולם הזה (1101), בחתימת הקורא מ. סנסור, מכפר־קאסם, זכה לתגובה חרי־פה ביומון חירות. על הערתו של סנסור, כי ראוי שאגודת העתונאים תגיב על מא־מריהם של כתבי חירות „המצדדים בזכות מעשי התועבה" של אנשי משמר־הגבול בכפר־קאסם, משיב חירות: „. . . יתכן גם כי מ. סנסור לא ראה מעולם גליון של עתון חירות בעיניו, אלא שסיפרו לו על כך אנשים שהיו מעוניינים כי יאמין בכך" . . . **רשת המכריחים** שעסקה בגניבת והב־רחת המחאות מישראל ללבנון, ומארצות־הברית לישראל, נתגלתה השבוע בישראל. העולם הזה (1050) גילה לראשונה את פעו־לות הרשת, מסר פרטים בלעדיים על המ־חאה בנקאית שהגיעה מניו־יורק, נגנבה בתל־אביב, נפדתה בביירות ונגנבה שוב ב־תל־אביב, כשהגיעה חזרה מן הבנק לבדי־קת זהותו האמיתית של מסב ההמחאה.

הוא צעיר, תוסס
ומואס במוסכמות.
מקומו בין אנשי
המעשה. יודע את אשר
הוא רוצה – ומשיגו.

מובן מאליו:

נלסון הוא מעשן!

תה „אדמירל"—
מעלה את המוראל!

אין לבליך
העומד בפני
סינטבון

כי סינטבון מנקה
הכל ומרחיק כל
לכלוך, ויחד עם זה
סינטבון כה עדין שאפשר
לכבס בו גם את האריגים
הרגישים ביותר.
סינטבון ה„סופר סבון"
חסכוני ויעיל פי שלוש
מכל סבון רגיל.

שימי לב
נשעת הקניה שכל אריזה
שא את השם „סינטבון-נקה"

...ובן. אחרי חיפוש קל אפשר היה ... חתיכה אחת או שתיים באולם. ...רות הזוהר התל־אביביות מיעוט.

...ויר – ...לקית

...אוויר. גשום, מעונן חלקית ... אם עד עתה היו מתייח־ ...ם, משמש באמת רק לגשם, ...ה ביותר ללבוש שמתחתיו ...אופנה הישראלית שמעיל ...ת הגשם המטרידות. הוא ...אפילו מעיל ערב מהודר.

...ד

...הר, מאוד אתם־יודעים כבר מה. ... לא בדיוק כך. נכון שהקפה הני־ ... תמיד פושר והעוגות מצויינות, ...גמים הם יפים. אך המעמד, רבו־ ...מד...

... תל־אביב המתבוננות בשיעמום־ ...אימונים־מרובים בדוגמניות החול־ פות, ומוחאות כף כשהן רואות גם צורך ללחוש דבר זה או אחר באוזן הידידה או האוייבת, משום שראו פעם באיזה סרט שכך עושות כולן — יודעות בדיוק מתי לערוך הופעה ומתי לא לערוך.

דבר שאינני יכולה לומר על עצמי. אלף, משום שאינני יפהפיה ובית, משום שהטיימינג שלי, כפי שהסבירה לי לא מכ־ בר מישהי — הוא גרוע. ועובדה זו נתגלתה לי בכל מוראה בתצוגת האופנה האחרונה של מצקין בדן.

★ ★ ★

בלונדית אחת לרפואה

שבוע לפני כן, באותו יום בדיוק, נערכה תצוגת אופנה מטעם וויצו. כרטיס עלה אז שבע לירות, וסלון גניה הדגים את יצירותיו. כלבה מי שלא הלכה אז. אני, משום מה, העברתי את נביחותי לשטח אחר. התחשק לי לראות דווקא את הגשר על נהר קוואי בהצגה יומית. וזה באמת לא משום שלא היה לי מה ללבוש.

ומה שהחמצתי!

לא רציתי להחמיץ שוב. כאשר קיבלתי הזמנה לתצוגה של מצקין, אמרתי: אני הולכת!

איפה. האולם המפואר היה כמעט מלא. תרתי בעיני הקטנות והמרושעות אחרי מי־ שהי. השתגעתי לראות את מלכה אתם־יוד־ עים־מי מדליקה סיגריה ברישול, או כל יו־ שבת רוול אחרת בשמלת אמפיר. בקושי מצאתי בלונדית יפה אחת לרפואה, שיש לי העונג להסתפר במספרה בה היא צובעת את שערה ולהעיף בה מבטי קנאה מפעם לפעם. היא באמת היתה היחידה. בטח קיב־ לה הזמנה.

עכשיו, תשאלו למה לא באו כולן? למה הראו רק מעילי גשם. מעילי גשם נהדרים, אני רוצה לומר לכם. אבל מעילי גשם הם מעילי גשם הם מעילי גשם. לכל היותר מעילי מטר, אם הם אולטרה־אלגנטיים.

★ ★ ★

נורא חשובה, אילה

שתיתי את הקפה הפושר וזללתי את העוגה. לא היה אפילו עם מי ל־ שוחח שיחת לשון־הרע חביבה. לצדי ישבה רק דיאנה לרנר, כתבת ג'רוסלם פוסט העליזה והחביבה, שהיא מטבעה כל כך טובה שאפשר פשוט לצווח.

התזמורת השמיעה כמה אקורדים. הופיעה בצעד איטי אך בטוח, הדיילת מס' 1 של העולם, אילה הראל. היא נעשתה נורא חשו־ בה מאז שזכתה בתואר. או שמא בגלל כמה אלפי הדולארים שהרוויחה בטלביזיה?

בקול דק ובניב זר, הודיעה העלמה ה־ מעופפת שהיא מאוד מאוד שמחה להיות נוכחת בתצוגה ושזה לה עונג גדול. בכלל, כולם מכירים את תוצרת מצקין. בכל העולם. ושלא תשכחו שאל־על הוא המעביר את הדגמים היפים. היא באמת חבובה, אילה. אבל אין זו עדיין סיבה שתהיה מנחה.

היה זה יותר טיפטוף מאשר גשם. ה־ מעילים הם באמת מרהיבים ונהדרים ובשלל צבעים, ואיזה קו! ואיזו גיזרה!

אבל מדוע חייבים מארגני התצוגה להת־ ייחס בזלזול אל הצופים? בכמה מעילים היו האימרות בלתי־ישרות. על המעיל היפה שלבשה אילנה רובינא רבץ בחוצפה, מ־ אחור, חוט לבן קטן. הנעליים לא תאמו למעילים. שלא לדבר על המטריות.

★ ★ ★

טוב לתאונות

הדוגמניות! פרט לאילנה ולילי שהיו בהחלט ליגה א', היו השאר ב' וג'. והיתה אחת, שאפילו אינני סקרנית לדעת את שמה, כזאת נמוכה וקצת פוזלת, שהתהלכה ב־ ציניות כזו על הבמה הצרה.

אילנה נהדרת פשוט. גבוהה, דקה, מל־ כותית, מחייכת בעיניה הכחולות בלבד. משונה, תמיד נדמה היה לי, משום מה, שעיניה חומות או משהו כזה.

והיו שם אריגים, שכל כתבת אופנה הראוייה לשמה היתה ממהרת להגדיר אותם במונח המדוייק כל כך: מעניינים. אריגים הנוצצים בחושך — („משטרת שוויץ ממליצה במיוחד על חומר זה," הבטיח נציג מצקין), „טוב נגד תאונות דרכים." וקטיפה נהדרת בכל הצבעים האפשריים. התוכנייה אומרת שזה באמת עומד נגד גשם.

והשמות? כל כך רומנטיים, אני אומרת לכם. כמו: זיווה, ווספה, סאמיה, דימונה. ואתם חושבים שלא היה מעיל אחד בשם פולה?

טוב, אבל מה יוצא לי מזה?

היפהפיות למעלה

במעילי גשם פלואורסצנטיים, הזוהרים בחשי־ כה. נציג בית־המסחר מצקין טוען כי משטרת התנועה של שווייץ ממליצה באופן מיוחד על אריג מסוג זה, המונע תאונות בדרכים.

רובינא זוטא

הדוגמנית שזכתה למחיאות־הכ־ פיים הרבות ביותר היתה איל־ נה רובינא, שהקסימה את הקהל בחינה הרב ובמקצועיותה.

...הראל, ...קסימה ...הקהל.

פינאלה

כל הדוגמניות על המעבר הצר, לבושות במעיל או־ תו הדגימו לאחרונה. בלט בייחודו המעיל אותו לבשה אילנה (במרכז) מקטיפה ירוקה כהה, כשעליו מצויירים עלים נהדרים.

מספר חזק

כל דוגמנית קיבלה, טרם צאתה אל הבמה, מספר המציין את מספר ה־ דגם שבתוכנייה. הדוגמנית מדתה מוסיפה גם חיוך מקצועי.

הכתבת

קטי רודר־מטמור באה ה־ פעם לראות, לא להיר־ אות, בתפקידה ככתבת אופנה לעתון הונגרי.

אהרון כהן

(המשך מעמוד 7)

מזורזת של למעלה מחצי מיליון יהודים).

● השארת המשך העליה לאחר מכן כ־בעיה פתוחה לעתיד, תלויה בהסכם הדדי.

מאחורי הסכם זה עמדו לא רק אנשי עבד אל־האדי בארץ, אלא גם שני האישים המר־כזיים בעולם הערבי של אז: נורי אל־סעיד בעיראק ומוסטאפא אל־נאחאס באשא, ראש ממשלת מצריים ומנהיג מפלגת אל־וואפד.

אנשי הליגה מיהרו אל הסוכנות היהודית. הם ראו בטיוטה זו מעשה היסטורי, כי לדעתם היתה הצלתם המיידית של חצי מיליון יהודים ממחנות־ההשמדה הנאציים דבר חשוב מכל דבר אחר. הסכמה ערבית לעליה מיידית כזאת היתה משמיטה את הקרקע מתחת לטענות הבריטיות, שחיבלו בהצלה מתוך טענה כי אין לאן להביא את היהודים הניצולים. אילו הופרכה טענה זו, היתה ממשלת אמריקה נאלצת (תחת לחץ היהודים) להפעיל מצידה לחץ כבד על ה־בריטים, כדי לפתוח בפעולת־הצלה גדולה.

לתדהמתם של קלוזריסקי וחבריו לא נת־קבלה בשורתם בסבר פנים יפות בבנין הסוכנות היהודית. הנהלת הסוכנות היהו־דית, בהנהגת דויד בן־גוריון, לא רק שדחתה את ההצעה בבוז, אלא אף אירגנה מסע־הש־מצה ציבורי, שפירסם את ההצעה ושם או־תה ללעג ולקלס, תוך כדי סילוף מוחלט של פרטיה החשובים. האישים היהודיים שהש־תתפו במשא־ומתן הוגדרו כבוגדים וכממ־עיטי־דמות (בדומה להגדרת יורשיהם כ־„יהודי מה־יפית", בנאומו האחרון של ביג'י על ועידת־פלורנץ). אחד מראשי מסע זה היה ד"ר עזריאל קרליבך המנוח.

תיאור פרשה זו בספרו של אהרון כהן, אחרי שהציבור כבר שמע על פרשות בראנד וקסטנר, היה עשוי לעורר בלב הקורא — בארץ ובעולם — כמה שאלות חמורות:

● האם חבלה זו בהסכם עבד אל־האדי עלתה בחייהם של חצי מיליון יהודים?

● איזה ענין היה לביג'י ולחבריו לחבל בהסכם, ולהסגיר באותה שעה את בראנד לידי השלטונות הבריטיים?

לאהרון כהן, שהיה איש השמאל המובהק של השומר־הצעיר, היתה כמובן תשובה מ־שלו, אם כי אין להניח שהתכונן לפרט אותה בספרו העיוני. הוא הניח כי האו־ריינטציה של ביג'י וחבריו על האימפרי־אליזם הבריטי סינוורה את עיניהם והובילה אותם לדרך הרת־אסונות, בה הפכו בעל כורחם לסוכני המזימות הבריטיות במרחב.

במלים עדינות רמז כהן על מסקנה זו עוד בעדותו בפני ועדת האו"ם, כשסיפר על פרשה זו: „ההנהגה היהודית הרשמית הי־ססה להיכנס למשא־ומתן על הצעות הער־בים, שנראו בעיניה כבלתי־מספיקות בהש־וואה להבטחות הרמות, שניתנו לה באותה תקופה מצד קברניטי המדיניות הבריטית... (האנגלים) עודדו אז את מנהיגי היהודים ברמזים ובהבטחות, עד כי התפתו להאמין כי שוב אין ליהודים צורך לחפש דרך ל־הסכם עם הערבים... בציבור היהודי הי־תה רווחת באותם הימים שמועה כי מיסטר צ'רצ'יל בעצמו הבטיח לאחד מראשי המנ־היגים היהודיים כי אחרי המלחמה, יוציא בשביל היהודים את השזיף מן הפודינג."

★ ★ ★

„שום דבר לא ילך לאיבוד אצלי..."

בחודשים האחרונים עבד כהן ב־קדחתנות על ספרו זה. כתב הוא ל־אחד מידידיו, ביום ה־18 באפריל 1958: „אני זקוק למיסמכים (מסויימים). אם לא תמצא את המיסמכים עצמם, שמא אתה זוכר את פרטי הדברים, ולפי מידת זכרונך איאלץ להחליט באיזו מידה יכול אני לטפל בנקודות (מסויימות) אלה, או שעלי לעזבן, לצערי. אמנם יש מספיק גם בלעדיהן..."

וכעבור חודש, ב־13 במאי: „המיסמכים שהזכרת נמצאים אצלי... שום דבר לא ילך לאיבוד אצלי..."

היה ברור כי תחת ידו של אהרון כהן מתרכז ארכיון אדיר של מיסמכים היסטו־ריים, שיכלו לשמש בסיס לכתב־אישום ח־מור נגד ביג'י בשטח הערבי, לערער את האגדה שביג'י חוזר עליה לעתים כה קרו־בות: „תמיד הושטנו את ידנו לשלום, אך שום ערבי לא היה מוכן לקבלה."

לגבי איש כמו ביג'י, החרד מאד למעמדו בהיסטוריה, והמקדיש מאמצים ניכרים מאד לתיאור ההיסטוריה באור הרצוי לו, היתה בהצטברותו של ארכיון זה סכנה רעיונית ממשית. הופעתו הקרובה של ספרו של כהן היתה עשויה להביא אותו במבוכה מדינית חמורה, ביחוד לאור גיבוש חוגים ציבו־ריים רחבים — מנחום גולדמן ועד הפעולה השמית — הרואים בקו בשטח זה אסון.

הבטחון כי הספר לא יופיע, וכי האר־כיון הגדול לא יישאר בידי אהרון כהן, גרם בלי ספק סיפוק רב לשר־הבטחון.

רדיו

קול ישראל

לא בוער

התעללותם של מנהלי קול־ישראל ועורכי החדשות שלו בציבור הגיעה השבוע לשיא חדש, בשידור מהדורת החדשות של שעה 9 בערב יום הראשון. למהדורה זו, אושרה לפירסום על־ידי השלטונות ידיעה שכל תוש־בי ישראל ציפו לה בכליון עיניים: מי היא אותה אישיות מיסתורית ממפ"ם, ש־מעצרה גרם לשערוריה הפוליטית?

אנשי קול־ישראל שידרו לבסוף את שמו של אהרון כהן. אולם לפני שעשו זאת הם הכריחו את האזרח להאזין לניתוח מ־מצה על תוצאות הבחירות באיי פארו, ובהודעה על פתיחת ועידה של מדינות ברית קולומבו, נוסף לידיעות־חוץ אחרות. קשה להאמין ששיקול פוליטי, ולא התעללות צינית במאזין, הוא שגרם לסדר זה.

סגנון הביקורת

במרכז התכנית בשדה האמנות והתרבות, ששודרה בשבת לפני שבוע, עמדה הצגתה החדשה של הבימה: רחוב המדרגות. ארבעה מבקרים חיוו את דעתם על ההצגה: דב בר מלכין ובנו יעקב, ושני אנשי מעריב אורי קיסרי ויצחק אברהמי. דעתם של הארבעה לא היתה שונה, אם כי הם ניסחו אותה בצורה שונה. הצגה מבישה... עלבון לעדה בישראל..." אמר יעקב מלכין. „אני סבור שרחוב המדרגות בחיפה כבר יהיה סלול, עד ששחקני הבימה יהיו מסוגלים לדבר ב־מבטא ספרדי," אמר אורי קיסרי בביקורתו המאופקת. „אני מציע שתי דקות דומיה לאות אבל," הציע דב מלכין. זאת היתה גם דעתם של רוב הצופים בהצגה.

דעתו של ישראל בקר, במאי ההצגה, היתה — כפי שאפשר היה לצפות — אחרת לגמרי. הוא מיד סינן ידיעה לעתונות, כי הוא עומד לתבוע את קול־ישראל לדין על הוצאת דיבה, משום שהדברים שנאמרו ב־תכנית חרגו ממסגרת הביקורת המקובלת וגרמו נזק למחברת, לבמאי ולתיאטרון. הגיב אורי קיסרי: „לאן נגיע אם יתחילו לתבוע לדין על כתיבת ביקורת? שחקנים ובמאים צריכים לשכוח שבתי־הדין נועדו בשבילם בתור אמנים, כדי להגיב על בי־קורות נגדם." הוסיף דב בר מלכין: „מה שאמרנו היה בסדר גמור; יש לי תמיהה גדולה אחת: איך הבימה מציגה מחזה כזה. האיום במשפט נועד להרבות רעש סביב הצגה כושלת."

אולם מנהל קול־ישראל, צבי זינדר, לא חשב כמבקרים. הוא לא רצה צרות עם הבימה. התוצאה: קול־ישראל יתנצל בפני מר בקר, על סגנון הבקורת ששודרה.

תדריך

המישדרים המפורטים מטה עשויים להיות מעניינים. שינויים אפשריים.

● **המחברת מכינרת** (קול־ישראל, יום ד', 21.30) — פזמוניה ולחניה של נעמי שמר.

● **קול אחד ואחד** (קול־ישראל, יום ה', 21.30) — פיטר פריי ויוסף טרגין מק־ליטים בתערוכת המיעוטים בעכו.

● **התיירים באים** (קול־ישראל, שבת, 21.25) — קטעים נבחרים מהטובה שבהצגות רביעיית מועדון התיאטרון.

● **אנשי גבורות** (קול־ישראל, יום א', 18.45) — אלימלך רם מראיין את רבקה אבולעפיה בת ה־84, יוצאת ראשון־לציון ומראשונות תל־אביב.

● **ללא כותרת** (קול־ישראל, יום א', 20.00) — הופעת אמני אולימפיה.

● **מוסיקה בת זמננו** (קול־ישראל, יום ב', תכנית ב', 18.30) — מוסיקה חדי־שה, שנוגנה בפסטיבל שטרסבורג 1958.

המאזין הזהיר לא יפתח את מקלטו בתאריכים ובשעות הבאים מטה, פן יטבע בגלי השעמום.

● **בשדה האמנות והתרבות** (קול־ישראל, שבת, 17.35) — קטעים העומ־דים במרכז התענינות הקהל התרבותי ב־ישראל כמו: האדריכלות הברזילאית ותערו־כת אמנות ביזנטית בלונדון.

● **נאומים גדולים** (קול־ישראל, יום א', 22.15) — חיים ארלוזורוב וברל כצנל־סון מועלים מקברם, כדי להשתתף בתע־מולת הבחירות של מפא"י.

„מגיע לו!"

צעקו ילדי הכיתות הנמוכות של בתי הספר העממיים שבסביבות קולנוע צפון, שנזעקו ובאו משהובא בליץ לאולם ההמתנה של הקולנוע לשחזור תנועותיו בליל הרצח. „מסכן," היו כמה ילדות, שהביעו את רגשותיהן משראו את בליץ כבול בידיו וברגליו. מרביתם היו בדעה אחרת: „מגיע לו! הוא רוצח."

את ההגנה על רפאל („טומי") בליץ, הנאשם ברצח המהנדס פדיה פייאטלי, קיבל לידיו עורך־הדין החיפאי אלפרד פרנק לגמרי במקרה. פרנק ישב באחד מערבי הקיץ בבית־קפה על הכרמל, הבחין באורח אחר שנעץ בו מבטי תמהון, כשהוא מסתכל חליפות בו ובעתון הערב שבידו. לבסוף לא יכול עוד האורח להתאפק. הוא ניגש לפרנק, כשהעתון בידו, ואמר: „תסלח לי, אבל אתה דומה דמיון מפתיע לאיש שבתמונה."

האיש שבתמונה לא היה אחר מאשר רפאל בליץ, שנתפס בידי המשטרה ימים אחדים קודם לכן. פרנק העמיד את הפונה אליו על טעותו, לקח את העתון בידו והחל לקרוא. כבר בשורה הראשונה נאמר כי בליץ נולד בהולנד. פרנק, יליד הולנד בעצמו ובעל פראקט־קה מסועפת בקרב עולי הולנד בישראל, החליט לפעול מיד. הוא שלח מברק באמצעות מכשיר הטלפון של בית־הקפה, הודיע למטה מחוז תל־אביב של המשטרה כי ברצונו להגן על בליץ.

משקיבל את התיק לידיו החל פרנק (35), לשעבר עוזר פרקליט מחוז חיפה, לבדוק את העובדות שבתוכו. לכאורה היו אלה ברורות בהחלט: רפאל בליץ הודה בפני חוקרי ה־משטרה, כי היה זה הוא שניסה לשדוד את קופת קולנוע צפון, בקיץ של השנה שעברה. במנוסתו, הודה בליץ, שלף את אקדח ה־פי.בי. שהיה ברשותו, ושאותו גנב ממחסן הנשק של קיבוץ בית־אורן, ירה בהמון. „לא יריתי כדי לפגוע," טען אמנם בליץ באוזני חוקריו, „יריתי כדי להפחיד."

בליץ הצליח בנסיונו להפחיד את הקהל, שנס ברובו הגדול על נפשו, אך יריותיו פגעו גם בשני אזרחים שניצבו ליד הקול־נוע. אחד מהם, בשם בן־שושן, נפצע בצוואר־רו; שני בשם פדיה פייאטלי נפצע פצעים אנושים בצידו ובבטנו, נפטר מאוחר יותר בבית־החולים. רפאל בליץ הואשם והועמד לדין בהתאם לסעיף 214(ד) בפקודת החוק הפלילי, האומר: „כל אדם הגורם למוות של אדם, כדי להבטיח את מנוסתו, או כדי למ־

ליד מודעות אותלו

חיכו שלושת שופטי בית המשפט המחוזי בתל־אביב להסברותיהם של התובע, עורך הדין נחמן אמיתי והסניגור אלפרד פרנק על האופן בו נגרם מותו של פייאטלי. גם מחוץ לאולם בית־המשפט עומדים השופטים באותו סדר בו הם יושבים בדין: הנשיא התורן מרדכי („מקס") קנת (במרכז), השופט יצחק זונדלביץ מימין והשופט יצחק גביזון משמאל.

בשעה שהחשוד הובא למקום הרצח לשיחזור, טען הסניגור כי בידו עובדות חדשות

האם רצח בליץ?

נוע את הענשתו של כל אדם אחר שהשתתף עמו כעבריין עיקרי או מסייע בעשיית העברה, יאשם בפשע. פשע זה קרוי רצח."

אם יורשע בליץ במשפט המתנהל נגדו, יהיה צפוי למאסר עולם.

★ ★ ★

כמה כדורים נורו?

ה תביעה הכללית וחוקרי המשטרה היו סמוכים ובטוחים, כי בידם תיק שלם ובטוח בהוכחותיו. עורך־הדין פרנק, סניגורו של בליץ, היה סבור אחרת. „כמה קולות של יריות שמעת?" שאל את כל אחד מעדי־הראיה, שנכחו ליד קולנוע צפון בשעת יריותיו של בליץ. „חמש יריות," ענו כל העדים. „שש יריות," ענה עד־תביעה אחד. היה זה סגן המפקח הכללי של המשטרה, מפקד מחוז חיפה אברהם זלינגר, שהיה גם הוא בין המבקרים בקולנוע.

הסניגור תמך בגירסתו של סגן המפקח הכללי. „יתכן אולי שמישהו אחר ירה, נוסף על יריותיו של בליץ?" הוסיף ושאל את זלינגר. „שטויות!" ענה סגן המפקח הכללי.

פרנק היה סבור, כי אין אלה שטויות. בליץ מסר במשטרה כי ירה חמשה כדורים בלבד. מפקח ראשון זאב („ביל") שפירא, המומחה לבאליסטיקה של מעבדות המשטרה, סיפר גם הוא על חמישה תרמילים וחמישה קליעים שנמצאו במקום. כל הכדורים נורו מן האקדח שנמצא בביתו של בליץ בחיפה.

מן השמים ומן המטה הארצי של המש־טרה עזרו לסניגור לבסס את ספיקותיו בבית־המשפט. כשעלה מפקח ראשון פסח שמבדל, מנהל החקירה המשטרתית בשבוע הרצח, אל דוכן העדים, סיפר לשלושת השופטים המופתעים: „הקליע שהוצא מ־צוארו של הפצוע בן־שושן, נעלם ממעבדות המשטרה לפני ארבעה ימים." מפקח ראשון שפירא, הממונה על הקליעים במעבדות אלה, הסביר: „הסמל הכניס את הקליע למעטפה אחרת, בטעות. הקליע איננו."

המצב שנוצר היה משונה ביותר: מגופו של פייאטלי המנוח לא הוצא שום קליע. הכדור שהדר לצידו של פייאטלי ויצא מבט־נו במפולש, נעלם אי־שם. במעבדות המש־טרה לא הצליחו לזהות איזה מבין ארבעת הקליעים, שנמצאו על הרצפה ליד הקולנוע, עבר בתוך גופו של הנרצח. הקליע החמישי, שנמצא בגופו של בן־שושן — נעלם. פרט להודאתו של בליץ, כי אמנם ירה בליל הרצח חמישה כדורים במקום הרצח, לא הובאו הוכחות נוספות כי פייאטלי אמנם נורה ונהרג מכדור אקדחו של בליץ.

בנקודה זו שלף פרנק מאמתחתו תיאוריה נוספת לחלל בית־הדין: „סגן המפקח הכללי צודק, כשאמר שנורו ששה כדורים במקום הרצח. הששי, ואולי גם השביעי, לא היו כדוריו של בליץ. היו אלה כדוריו של אקדח אחר, אקדח שני שמישהו מבין הנו־כחים, שוטר או אזרח, השתמש בו כדי למנוע את בליץ מלברוח ולהמלט על נפשו."

★ ★ ★

איך נוהלה החקירה?

ה דרך בה התנהלה חקירת המשטרה בתיק רצח המהנדס פייאטלי איפשרה מראש תוצאות בלתי־נמנעות מעין אלה. בליץ, שנעצר בדרך מקרה, נעצר רק כ־עבור למעלה משנה מן היום בו ביצע את הנסיון לשוד בקולנוע צפון. עד אז התנהל תיק החקירה במשטרה בידי קצינים וסמלים רבים. עשרות חשודים נעצרו. המשטרה שיחזרה תמונה בלתי־נכונה ורחוקה בכל פרטיה מתיאורו הנכון של בליץ. החקירה הסתעפה לעשרות אפיקים צדדיים.

השגיאה המקצועית הראשונה נעשתה ברגע בו התפצלה החקירה לידיהם של קצינים וסמלים רבים. הכלל הראשון בחקירת תיק־רצח הוא ריכוז כל עבודת החקירה בידי קצין מקצועי אחד. בצורה כזו, מופיע הקצין בבית־המשפט ומעיד על כל פרטי החקירה, החל מגביית העדויות במקום הרצח ועד לרישום הודאת הנאשם.

במקום זה, בניגוד לכל כללי ונוהג המש־טרה, ניהלו לפחות שבעה קצינים עליונים, קציני חקירות וסמלים חקירה זו.

- סמפכ"ל אברהם זלינגר, בליל הרצח.
- ס.ז.מ. שמואל רוט, מאגף החקירות של המטה הארצי, שעזר לזלינגר.
- ס.מ.מ. אריה נאור, ראש הענף הפלילי במחוז תל־אביב, שלקח לידיו את ניהול החקירה מידי זלינגר.
- מפקח ראשון ישראל כהן, קצין חקירות בנפה הדרומית, שערך מסדר זיהוי.
- מפקח ראשון פסח שמבדל, קצין איזור הרצח, שניהל חלקים מן החקירה, גבה עדויות, אסף קליעים.
- סמל ראובן אילת, סמל מדור הבילוש בתל־אביב, שערך חלקים מן החקירה.

בצורה זו נתפלג התיק לפלגים קטנים. אך הגרוע מכל, אשר בא בנוסף על הרשלנות שבניהול החקירה במשך השנה שחלפה, בה הוכיחה המשטרה את אזלת ידה באי־יכולתה ללכוד את בליץ — באה אבידת הקליע והוסיפה פשע על הרשלנות.

הסניגור, עורך־הדין אלפרד פרנק, לא שאל את מפקח ראשון זאב שפירא מה היו תוצאות החקירה בדבר היעלמו של הק־ליע. האם הוקם בית־דין חוקר? האם הועמד הסמל, או שפירא עצמו, לדין?

★ ★ ★

איך נעלם הקליע?

ה נוהל המשטרתי קובע במפורש: איש משטרה שמקבל את הקליע שהוצא מגופו של נפגע, במקרה זה מגופו של הפצוע בן־שושן, חייב להכניס אותו למעטפה סגורה, לחתמו בחותמת שעוה ולהביאו למדור לזיהוי פלילי במעבדות המשטרה.

במעבדות המשטרה מקבל הקצין הבודק את הקליע מידי הקצין או הסמל שהביאו, פותח את המעטפה בנוכחות המביא אותה, חותם על קבלה חוקית, ועורך את הבדיקות הדרושות. בסופן של בדיקות אלה מכניס הקצין הבודק את הקליע למעטפה, חותם אותה בחותמת שעוה ומכניס את המעטפה החתומה לכספת נעולה. ביום המשפט מביא הקצין הבודק את המעטפה הנעולה לבית־המשפט, נשבע מעל דוכן העדים, מקבל לידיו את המעטפה, פותח אותה בנוכחות השופטים ומוסר את ממצאיו.

בתיקו של בליץ נעלמו כל הנוהלים כלא היו. שפירא סיפר לבית־המשפט, שאחד מסמליו הכניס את הקליע למעטפה בלתי־נכונה ומאז הוא נעלם. ברור שהיתה כאן רשלנות וברור שמישהו צריך ליתן את הדין.

בין כך ובין כך, נתנה המשטרה הזדמנות מצויינת לפרנק להמשיך ולפתח את טענו־תיו. הוא הפנה את תשומת־לב שלושת השופטים לבקיע בקורת הבטון של הקולנוע, בצד הכניסה. „יש כאן בקיע של כדור," טען פרנק, שהציג תמונות על כך בפני השופטים, „וזהו איפוא בקיע של כדור נוסף, עוד הוכחה שנורו יותר מחמישה כדורים." לפרנק היו גם טענות באפיק אחר. הוא טען כי הזחיית, בה חדר הכדור לגופו של פייאטלי, אינה יכולה להיות זחיית היריה של בליץ שנם על נפשו, בדרך אותה תארו וסימנו עדי הראייה. „נוריתי מבחוץ," טען פייאטלי, בעדות שמסר לפני מותו לקצין שמבדל. התביעה, ברישומיה, הגיעה למסקנה אחרת: היא טוענת כי היריה הגורלית, שהרגה את פייאטלי, נורתה מכיתן אולם ההמתנה של הקולנוע.

ישנה גם, כמובן, אפשרות אחרת, למקרה שיוטל ספק אם אמנם היה זה כדורו של בליץ שפגע בפייאטלי: בליץ ביצע את ה־נסיון לשוד בסיועו של שותף לפשע. חוקרי משטרה מנוסים קובעים במפורש, כי לא יתכן כי פשע מעין זה שבוצע בידי בליץ יתוכנן ויבוצע בידי פושע אחד. בליץ טוען שאין יסוד לדעה זו. אך מסיפורי קבוצת הצעירים בבני־ברק מתברר, כי לפחות חבר נוסף של בליץ טען בשעתו כי השתתף יחד אתו בנסיון לשדוד את קופת הקולנוע.

אולם כל אלה הן בחוקת השערות. שלושת השופטים היושבים בדין יתנו את החלטתם לפי חומר הראיות שיימצא בפניהם. אחת השאלות החשובות שבית־המשפט יהיה חייב להשיב עליהן בפסק־דינו: האם נורו חמש או יותר יריות במקום הרצח, ואם אמנם הין אלה כדוריו של בליץ שפגעו במהנדס פייאטלי המנוח.

הנאשם בא כבול בידיו וברגליו, כששני שוטרים לימינו ולשמאלו, הובא החשוד ברצח רפאל בליץ לאולם ההמתנה של קולנוע צפון בתל־אביב. לפני למעלה משנה, בא בליץ לאותו מקום כשהוא מזויין באקדח, חבוש בכובע ברט שחור ואיספלנית על חטמו. מאוחר יותר, זמן קצר לאחר כשלון נסיון השוד הראשון שלו בקולנוע, ניסה שוב בליץ, הפעם יחד עם חבר נוסף לפשע, לפרוץ את קופת הקולנוע. הונס ממנה בצעקותיו של שומר לילה זקן שנזדמן למקום.

מכתבים לרותי

בדיחת זוועה חדשה ששמעתי השבוע: ידידיו של מסקין נורא מודאגים לשלומו. הוא קיבל לפתע שגעון־גדלות נורא. כל הזמן הוא הולך ברחוב וממלמל: „אני יוסי ידין... אני יוסי ידין...“

★ ★ ★

נמצאה האבידה

כמה שאני אוהבת להתעסק בזה: „בגליון מס׳ 1097, קראתי במדורך על אותו בן מושב, קצין בצנחנים, שאיבד חתיכה. אומר לך את האמת — שמחתי. כן, פשוט זו היתה לי הפתעה. כיוון שקיוויתי, במשך כל העת, כי אולי יקרה משהו, ואפגש שנית עם אותו בחור, כיוון שהוא נשא חן בעיני. פשוט — הוא הטיפוס שלי. במשך כל זמן הנסיעה הצצתי בו, ו... כן, אודה בכך, חשתי אף במבטיו. ובכן, ודאי הבנת מדברי, כי זו אני אותה בחורה שאבדה לבן המושב. אך כדי להיות בטוחה במאה אחוז, כי אכן זהו אותו בחור שישב מולי, ואני היא אותה הבלונדית עליה הוא כותב, הייתי מעוניינת מאוד שישלח לי את תמונתו, ואני מקווה כי אכירו.

אך אף על פי כן אני מקווה וכמעט בטוחה כי אני היא הנערה שאבדה, והקצין לשעבר הוא אותו בחור שישב מולי והירבה לקלוט ולשלוח מבטים ללא הרף, היות ותיאור הנערה תואם מאוד לתיאורי, וכן זמן הנסיעה. אבקשך מאוד מאוד להתקשר אתו בדרך כלשהי ולומר לו כי האבידה נמצאה, וכי אני מחכה ומצפה למכתבו. הצרה היחידה היא שאיני גרה בחיפה, ורק במקרה ביקרתי שם, כי ייתכן מאוד שאו־תו בחור גר בסביבות העיר.

עד לפני זמן לא רב גרתי בקיבוץ, אך עתה אני לומדת בבית ספר לאחיות בבית החולים קפלן שבחבצלת, ליד רחובות...“ (1102/49).

★ ★ ★

לא חשוב

מכתבם של (1102/50) הוא כל כך מקורי, שאפילו אינני יודעת כיצד לנסח אותו. תארו לכן שהם שני חיילים הרוצים להתקשר עם שתי בנות תל־אביביות. נחמדות, מה השאלה. ובגיל 17—18. והם לא יתנגדו לקבל תמונות.

★ ★ ★

לא מתים ממנה

(1102/51) חשבה את עצמה כנראה מאוד אמיצה, כאשר כתבה אלי:

„בחוג הגרושות שאני שייכת אליו, הובעה הדעה שמדורך הוא תרמית (פיקציה בלע״ז) ותו לא. החלטתי להיוכח בעצ־מי. ובכלל, אני אוהבת מאוד לקרוא את מדורך — סתם אשה סקרנית. יש לי רושם שלא כל הכותבים אליך הם רק צעירים, יפים ו־נו, מוצלחים! האם אינך מקבלת לפעמים מכתבים ומשאלות מאנשים שעברו את גיל ה־30, שאינם יפים ביותר ואף בינוניים בשאיפותיהם אבל מסוגלים להתרגש מחוויות חזקות וכו׳? מעניין מה „תתקעי“ לי בעד המשפט הזה.

„ישר לענין. מצאי לי בין קוראייך גבר, אבל אחד שכבר חגג את יום הולדתו ה־30 ואפילו מתקרב ל־35 ומשכיל הנהו. מה אני „אוהבת“ כפי שכותבות הקליינטיות שלך, אודיע למי שיכתוב אלי. איך אני? נדמה לי שרמזתי על כך למעלה. אינני „מוצלחת“ כל כך כפי שמתארות את עצמן הכותבות אליך, ולפורמה של קפה רוזל אינני מתאימה. אבל לא מתים ממני, או אולי כן, זה תלוי בזווית ההסתכלות. אני מחכה ונראה מה את יכולה לעשות למעני.

„היות והשנה שנת עשור, ואני במצב רוח לירי, אוכל לומר לך שזה עתה סיימתי את העשור השני לחיי.“

נערת השבוע

מה אפשר לעשות? לשושנה כהן אין מזל.

כשרצתה להיות מועמדת למלכת־המים, היתה זרועה עטו־פה בעטיפה אדירה של גבס.

כשהלכה לפני חודשיים לצבא, רצתה להיות חובשת. כי במקצועה האזרחי היתה שושנה אחות־ילדים בבית־תינוקות של ויצ״ו בירושלים. מה עשה צה״ל? ניחשתם: שם אותה במשטרה הצבאית.

זה בטח טוב בשביל המוראל של המס־צדיקים המסכנים, הזקוקים לזה. כי שושנה היא גבוהה (1.72) ויפה, ויש לה שיער שחור, ועיניים חומות והיתה אפילו בהשומר הצעיר.

אבל אל תחשבו ששושנה רוצה להיות שוטרת או סוהרת או משהו כזה אחרי שתשתחרר. להיפך. היא רוצה להיות דוגמנית. מי לא, בעצם?

טפשעשרה על סרטים

אז אני רוצה להגיד לך שאני מצפצפת על הביקורות. פשוט מצפצפת. יש לי דעה משלי. כולם כתבו ואמרו ש־חיוך מסויים הוא סרט גרוע אז אני רוצה להגיד לך שהם לא מבינים כלום. בכלל שמתי לב לדבר אחד, כל פעם שיש איזה סרט על צעירים בגיל שלנו כותבים כל המבקרים שהוא זיפת. חשבתי על זה הרבה והחלטתי שהם פשוט מקנאים. הם פשוט לא מפרגנים לצעירים וכמובן שהם לא מבינים אותנו. כל פעם הם אומרים שבזמן שלהם הכל היה אחרת כאילו שזה מעניין מישהו. אנחנו רוצים לחיות את החיים שלנו עכשיו כמו שהם עכשיו ולא כמו פעם שיהרגו אותי לא אסכים גם ללבוש סראפאן וחולצה רקומה.

אז בחיוך מסויים מתארים לבטים של נערה בגיל שלנו. אני אומרת לך שכל הזמן ישבתי והבנתי אותה. יש שם דברים כל כך אמיתיים כמו בחיים! היתה לי לפעמים הרגשה שאני רואה את עצמי. בכלל אני חושבת שיש לי כשרון משחק אבל פה יש עתיד לקולנוע? זות״י שמשחקת את הנערה היא צרפתיה קריסטין קארר. בחיי נורא נחמדה. רק לא יכולתי כל הזמן להחליט אם היא שמנה או רזה. פעם היא נראית ככה ופעם ככה אז יש לה חבר קבוע שלומד אתה יחד באוניברסיטה והיא חושבת שהיא אוהבת אותו עד שהיא מכירה את הדוד שלו. כזה מבוגר קצת ומנומס ויודע נורא לדבר אל נשים את יודעת איך. אז הוא מוצא חן בעיניה והיא חן בעיניו והם מחליטים שהם מוכרחים לחיות שבוע אחד של אושר. מה יש? החיים הם באמת כל כך קצרים. למה שלא ייהנו? יש לו אשה די נחמדה ג׳ון פונטיין והיא דווקא אוהבת את הנערה אבל קריסטין חושבת שמה שהיא לא תראה לא יכאב לה.

אז הם מבלים שבוע נהדר בריביירה ונחמד להם נורא אבל הם מוכרחים לחזור העירה כי החיים הם לא כל הזמן משחק. היא חושבת שהיא יכולה לשכוח אותו אבל היא לא יכולה. את הדוד. אז היא מסתדרת ככה שהיא תוכל לפגוש אותו בבית הקפה שהוא נמצא שם אחרי העבודה שלו כל יום. ומה היא רואה? איך שהוא מנשק את היד, בדיוק כמו לה — לאשה אחרת. היא עושה את עצמה שזה לא איכפת לה אבל זה דווקא כן. והיא מתחילה לברוח, וכשראיתי את זה, תיכף אמרתי לרפי: אוטו ידרוס אותה. ומה את חושבת? בדיוק ככה. אבל הוא מרים אותה ומביא אותה לבית שלו, אל אשתו. ופה, אני אמרת לך יש רגע אותה לבית שלו, אל אשתו. ופה, אני אומרת לך יש רגע נורא דרמטי. הוא מגיע לבית שלו ועומד לפני אשתו כשה־גדולה היא תיכף הבינה ושתקה. ומה את חושבת? בעלה חוזר אליה בסוף כי היא נורא מבינה עניין. איי, תמיד הם חוזרים, אני אומרת לך. תראי את רפי. וקריסטין בינתיים למדה משהו על החיים.

אבל מה אנחנו עומדות כאן ככה? בואי ניכנס לבית הקפה הזה. אני מזמינה אותך. כלום, סתם כך. אל תסתכלי עכשיו. אחר כך כשהוא לא ירגיש. את רואה את האיש הזה עם החליפה האפורה שעשה לי שלום? הוא נורא נחמד הוא מכיר של אבי הוא תמיד בא הנה לפני שבוע אמר לי שאני כבר עלמה גדולה. הוא אמר עלמה ולא נערה או ילדה או חתיכה כמו שאומרים כל הצעירים הירוקים האלה. וראית איך שהוא מסתכל עלי?

... כן, נסיתי, אבל...

אסקוט טעימה יותר

— טובה יותר!

הפילטר המאוזן של אסקוט נותן לך גם סינון וגם ארומה

מסיבה זו יותר ויותר אנשים עוברים לאסקוט

עסקים

השפע והמשבר

השבוע האחרון, בין סערה פוליטית אחת לחברתה, הוליד עמו גל של עסקנות אמ־נותית בשטח חדש, שנעלם לפני ארבע שנים מבורסת האמנים התל־אביבית: הבחירות. אצים ובהולים מיהרו פקידי המפלגות הג־דולות בעלות התקציבים העצומים לעוט על בעלי שם בעולם הבידור הישראלי, לנסות לגייסם לתעמולתם בעזרת נפנוף־שטרות.

החלה במיבצע מפלגת הרוב: מפא״י. כש־הוא מחזיק בידו קרנות תקציביות בלתי מוגבלות כמעט, החל חיים טופול, מנהל ומייסד בצל־ירוק וכוכבו הראשי, לתכנן את תוכנית ההסתערות שלו על ההומור והסא־טירה הישראליים, להפכם להומור וסאטירה מפא״יים. מחברי מערכונים, פזמונאים, מל־חינים, פסנתרנים ואקורדיוניסטים, שחקנים ושחקניות, בדרנים ובדרניות, שימשו כתובת לפניות המפלגה השלטת. הסכומים שהוצעו היו גדולים למדי לגבי השחקנים מן המד־רגה השניה, שלהם הוצע להתאגד בלהקות מפלגתיות, לשרת את מפא״י עד ליום המנין.

לשחקנים מן המדרגה הראשונה, לא קסמו ההצעות. אפילו הסכומים הגדולים ביותר לא הוציאו אותם מגדרם. „אני אשיר בכל מפלגה שתשלם לי, אבל לא אמכור את עצמי למפלגה אחת,״ השיבה זמרת ידועה. חשבונה היה פשוט: מחוץ לאי־רצונה להג־דיר את עצמה למפלגה פוליטית מסויימת, היו סיכויי ההכנסה מהופעה במפלגות אח־דות רבים יותר מאשר במסגרת אחת.

בעקבותיה של מפא״י מיהרו גם המפל־גות האחרות. שליחיהן הגלויים והסמויים המטירו הצעות־שפע. עולם הבידור הישר־אלי נשם לרווחה: „השנה נעשה כסף.״

קופת המשכר. כסף „עשו״ גם הב־מות להומור וסאטירה, שעדיין לא הגדירו את עצמן לאף מפלגה. בעוד בצל־ירוק מציג בהצלחה בלתי מצויה את הופ... עברנו! שנתקבל בקרירות על־ידי המבקרים, המשיך סמבטיון לגרוף ממון מקופתו של דבר אל הקיר. „כל העולם במה — להומור וסא־טירה,״ התבדח שמעון ישראלי, כוכב סמ־בטיון. הוא צדק: בעוד התיאטרונים היש־ראליים האחרים נלחמים על קופותיהם ואי־זון תקציביהם, המשיכו שני התיאטרונים הסאטיריים להתקיים בכבוד וברווחה.

השבוע הסתבר כי עם הרווחה בא גם ה־משבר. אחרי סידרה של דיונים וישיבות פנימיות החליטו חלק ממשתתפי דבר אל הקיר בסמבטיון, כי אינם יכולים עוד להמ־שיך בצותא. עם הצגת ה־100 של התוכנית המצליחה, שתוסיף עוד להתקיים בזודאי כ־50 הצגות נוספות לכל הפחות, תבעו שמעון ישראלי, במאי התוכנית גדעון שמר ומנהל התיאטרון יוסף זינגר להיכנס כשותפים ל־סמבטיון. „רצינו להקים אגודה שאינה נו־שאת רווחים,״ הסבירו השלושה, „זוהי ה־דרך היחידה לשמור על דרכו של התיאטרון ועל ״יעודו הסאטירי־חברתי.״

זאב ברלינסקי ומרדכי („מוטקה״) בן־זאב, מייסדיו ובעליו היחידים של סמבטיון, לא רצו אף לשמוע. „אנחנו הקמנו את התיאט־רון, שיעבדנו את עצמנו בחובות עצומים. אנחנו משלמים חובות עד היום, מקבלים פחות משכורת מאשר השחקנים השכירים,״ טענו בתשובה לתביעות השלושה. לבסוף הסכימו להעביר את דרישותיהם לוועדת ה־ידידים שליד התיאטרון. עודד אבישר, ראו־בן דפני, אברהם שכטרמן ואורי קיסרי הק־שיבו לטענות הצדדים, הציעו לדחות את הדיון כולו עד אחרי התוכנית הבאה. הש־לושה לא הסכימו: „לא נוכל להשקיע כו־חות ומרץ בתיאטרון סאטירי, שאיננו יוד־עים מה יהיה עתידו בדיוק.״

במאי חדש. החבילה נתפרדה. ערב־ערב ממשיכים ברלינסקי, בן־זאב וישראלי להופיע על במה אחת בדבר אל הקיר, מול אולם מלא בקהל מריע. אולם אחרי ההצ־גות, הם פונים איש לדרכו.

„אנחנו ממשיכים בכל המרץ,״ הצהיר בר־לינסקי, הבטוח כי סמבטיון, יציר־כפיו ה־עצמאי, אחרי יותר מ־20 שנות משחק ב־המטאטא והתיאטרון הקאמרי, ימשיך להת־קיים כמו קודם וביתר־הצלחה, „בעוד חמי־שה שבועות נצא בבכורה חדשה. לא נמכור את עצמנו לאף מפלגה.״

ליד שולחן בית קפה, אחרי ישיבות והת־יעצויות עם חבריו ועם ידידים, הבטיח גדעון שמר באותה מידת בטחון: „נעשה משהו חדש, נקים תיאטרון סאטירי אמיתי. עדיין אינני יודע באיזו צורה בדיוק, אבל זה יהיה תיאטרון סאטירי, בלתי־תלוי, חריף, מצליף, אמיתי.״

שותפי „סמבטיון״ ברלינסקי וכרזאב*
כל העולם במה — להומור וסאטירה

מאחורי הקלעים

זעקי פעם שניה

שתי הצגות נוס־פות יביים בישראל ה־במאי הצרפתי מרסל לי־פוביצי, המסיים עתה את החזרות לקראת הצגת־הבכורה של הערב אימ־פרוביזציה בהתיאטרון ה־קאמרי. את שתי ההצ־גות יביים לופוביצי ב־הבימה, אחרי שסירב ל־קבל הצעה דומה של תיאטרון אהל... **זמ־רים וזמרות** גויסו לקראת הצגת הבכורה ה־מחודשת של זעקי ארץ אהובה בהבימה. קונראד מן, שהכין את העיבוד המוסיקאלי גם לפני חמש שנים, טורח כבר חוד־שים אחדים על חידוש ההצגה. מן, שהקים מק־הלה חדשה ומיוחדת, בחן עשרות קולות לצרכי ההצגה, בחר את הטובים שבהם. בניגוד למפורסם לא תש־תתף בזעקי אילנה רובינא, שניגשה אף היא לבחינות אך נמצאה בלתי מתאימה ל־דרישות המחזה המיוחדות... **לסיבוב עולמי** נוסף מתכוננת להקת עינבל, המו־דיעה על הופעות קרובות באוסטראליה, ניו־זילאנד, אסיה המזרחית וארצות־הברית... **להצלחה רבה** זכה במועדון התיאט־רון חמשירו של אורי סלע, שהושר במרתף היין מפי ריקה זראי: „שר אוצר מפורסם וידוע / כאן ביקשנו לחרום שכר שבוע / זה הצליח מאד / והשר לא אידיוט / אז הפך זאת למס, מס קבוע.״

תדריך

העולם הזה ממליץ על מאורעות הבידור והאמנות המוצגים השבוע בחבי הארץ:

● **מלאך האבן** (התיאטרון הקאמרי) — עשוי שיש, אך שחקניו עשויים בשר ודם. הצגה טובה, בהשתתפותם של בתיה לנצט, עודד תאומי, יוסי ידין ודבורה קידר.

● **זעקי ארץ אהובה** (הבימה) — הצגה מחודשת של מחזה טוב, בביצוע טוב. מצטיין במיוחד הצד המוסיקאלי של ההצגה.

● **דבר אל הקיר** (סמבטיון) — מס־שיך לדבר אל צופיו הצוחקים, למרות ש־משתתפיו אינם מדברים עוד ביניהם.

● **הופ... עברנו!** (בצל־ירוק) — טרי ורענן, אך לא די חריף.

* ברקע: פורש שמעון ישראלי.

Supaslot
זויתן מתכת מנוקב
לאצטבאות
טלפון ל: 21964, כתוב ל: רח׳ הירקון 106 תל־אביב.
מירומית מפעלי מתכת אשקלון

אנשים

המקור והתרגום

לשיא של התלהבות הגיע השבוע ח"כ מפא"י **אברהם הרצפלד**, בעת נאום שנשא בכנסת. כאשר נגרף בשטף דבריו הנלהבים, כינה הרצפלד את מבצע סיני בשם מפעלי סיני, אולם משהעיירו לו על פליטת־פה זו השיב הרצפלד: „בכוונה אמרתי מפעל, משום שאני חושב שזה היה מפעל חיינו" . . . את התרגום העברי לספרו של **בוריס פסטרנאק**, ד"ר ז'יבאגו, כתב הסופר **צבי ארד**. המעניין בעובדה זו, הוא שיתוף־הגורל בין הסופר לבין המתרגם העברי. כי ארד, בשעתו חבר קיבוץ השומר־הצעיר עין־שמר, נאלץ לעזוב את הקיבוץ אחרי שחיבר את ספרו ביתו של אדם, בו תיאר בגילוי־לב דמויות ובעיות מקיבוצו הוא . . . כאשר הופיע בשבוע החולף שר האוצר **לוי אשכול** בפני שליחי המגבית היהודית המאוחדת, הוא נשא נאום חוצב להבות ומבריק, אשר, לא כשאר נאומיו, לא קרא אותו מהנייר. הסתבר כי למעשה הכין אשכול נאום כתוב, אלא שלפני שעלה לנאום חטף אחד משליחי המגבית את הנאום מידו, קרע את הנייר לגזרים ואמר: „איננו רוצים בנאום מוכן, אנו רוצים בדברים הבאים מהלב." אשכול חייך, וללא כל הכנה נשא את נאומו . . . למלחמה בגינוני האפנה החדישים יצא לאחרונה יושב־ראש הכנסת **יוסף שפרינצק**. שפרינצק, שהביע לא פעם את דעתו, כי הופעתן של קצרניות הכנסת במלבושים צבעוניים, לעיתים אף במחשופים, אינה לכבוד הכנסת, יזם תלבושת אחידה לכל הקצרניות. כתוצאה מיזמתו זו החליטה נשיאות הכנסת על תלבושת אחידה בגוון כחלחל. כשהגיבו הקצרניות על כך בחריפות, נעתרה הנשיאות לקצרניות שכל אחת מהן תתפור את חליפתה לפי גיזרה מיוחדת ולגוון את המדים בצוואה־רוגים או עניבות צבעוניות . . . במרכז שיחה של הזוג המלכותי בארמון בקינגהם בשבוע שעבר עמד הנספח הצבאי של צירות ישראל בלונדון, אלוף־משנה **יובל נאמן**. היה זה בעת קבלת־הפנים המסורתית של מלכת בריטניה לסגל הדיפלומטי. במסיבה זו מוצגים בפני המלכה רק העובדים החדשים של השגרירויות השונות. כאשר הגיעו המלכה ובעלה הדוכס אל אשת הנספח הצבאי הישראלי דבורה נאמן, הם התפלאו מדוע בעלה לא נמצא עמה. אחרי שנודע להם כי אלוף־משנה נאמן נעדר מהטקס משום ששבר את רגלו בחצר השגרירות לפני שבועות מספר, העיר הדוכס בחיוך: „מוטב שנספחים צבאיים יפצעו בחצרות שגרירויות מאשר בשדות הקרב" . . . בנבואה החל לעסוק השבוע שגריר ישראל בארצות־הברית **אבא אבן**, בעת ביקורו בישראל. בישיבת מזכירות מפא"י וסיעת מפא"י בכנסת פתח אבן את סקירתו על המעגל האמריקאי בישראל בשנה זו, באמרו: „יש לי שתי נבואות בשבילכם: א) הסכום יהיה נכבד. ב) הסכום לא יספיק ללוי אשכול."

★ ★ ★

השמנים והרזים

הרפתקה מעניינת, בצירוף תפקיד דיפלומטי, צפויה **לירוחם כהן**, שלישו לשעבר של יגאל אלון, אשר זכה בשעתו להזמנה

פסוקי

● **הסטודנט וחבר מפא"י משה דיין:** „אני בהחלט רואה אפשרות נורמאלית של קיום ישוב ערבי כאזרחי ישראל נאמנים. המסגרת אמנם לא תיתן להם סיפוק לאומי כמו ליהודים, אבל לא כולם גדושים מאווים לאומיים... מה יש? כל סוחר בשוק הכרמל, או ביפו, חזון קיבוץ הגלויות ועצמאות כלכלית מפעמים בליבו?"

● **הסופר האמריקאי־יהודי בן־הכט:** „בן־גוריון זה הוא טיפוס תנכ"י... אמנם טיפוס לא טוב אבל טיפוס תנכ"י."

● **ח"כ מפא"י שמואל דיין, בעת נאום בכנסת:** „אנחנו הפכנו את כל היהודים מבטלנים, רצוצים, חסרי מקצוע, חסרי ידיעות, חסרי הון, דלים, חלשים, חולניים, אפילו לא צעירים — עשינו אותם לאיכרים, לעובדי אדמה."

● **המציל אמיל אבינרי**, בציינו כי רופאו של בן־גוריון הד"ר פלדנקרייז מצליח מאוד בעסקיו כמורה התעמלות:

נגד קשקשים
ENDEN
Helene Curtis

תה „אדמירל" — מעלה את המוראל!

הפרס הגדול במילווה העממי – 1954
40.000 ל"י
★
ההגרלה תתקיים ב־18 בנובמבר
★
אגרות להשיג בבנקים ובסוכנויות לניירות ערך
המילווה העממי

20 סיגריות 280 פרוטה

למד נהיגה
בקטנוע ובאופנוע
בבית הספר הידוע
„ר ם"
תל־אביב
רחוב בזל, מול מכבי־אש.

מצעד המקצועות
תשי"ט - 1959
בחינת בגרות
שפות
מכונות
רדיו ־ חשמל
שרטוט
משחר
מהנדסות
1200 קורסים ומקצועות בכל הענפים יצעדו לפניך כאשר תעיין במדריכים שלנו המיועדים לקדום עתידך!
פנה עוד היום (או שלח את התלוש) עבור קבלת מדריך חינם, שיורה לך את הדרך להשתלמותך בזמן הפנוי ובביתך בשיטת הלמוד המיוחדת שלנו
המכללה העברית להשתלמות בכתב
בפקוחם של המכונים הבריטיים
ירושלים רחוב בן־יהודה 2
תל־אביב רחוב פינסקר 2
חיפה רחוב הבנקים 5
נא לשלוח לי את המדריך המקצועי שלכם חינם!
שמי ..... מעונין ב .....
כתובתי .....
CARPE DIEM

כדורגלן צ׳ייקובסקי על כתפי אוהדים
בחיפה, ריקוד הורה

לביקור במצרים מידי גמאל עבד אל־נאצר. ירוחם עומד להתקבל לעבודה בשגרירות ישראל בליבריה . . . חריצות למופת גילה השבוע השופט המחוזי הד״ר **יוסף לאם.** שעות מספר אחרי שחזר ארצה מאוסטריה, כבר מיהר השופט לבקר בבית־המשפט ה־מחוזי . . . חריצות מסוג אחר גילה השופט **אליהו נאווי,** בעת ביקורו באילת. הוא ציווה על שני נאשמים שהובאו לפניו באש־מת קטטה לצאת החוצה ולהתפשר. כאשר אחרי חמש דקות חזרו השניים ובפיהם הודעה: „לא יכולים להתפשר,״ קנס אותם השופט בחמישים ל״י כל אחד . . . הסופר **עמנואל בן־גוריון,** שחיבר לאחרונה ספר על תולדות התעופה והכותב על נושאי תעופה בכמה עתונים, ממורמר מאוד על שאין נותנים לו לכתוב בשטח האהוב עליו: ביקורת תיאטרון. בסוד הוא מגלה כי חלומו האמיתי הוא להיות שחקן, וכי מזה זמן רב הוא מנסה לשכנע את הבמאי צבי פריד־לנד מהבימה לתת לו תפקיד קטן . . . אחרי שעסק במשך שנים בהרזיית נשים וגברים מתכונן עתה אלוף העולם לשעבר בהיאבקות חופשית, **רפאל הלפרין,** לע־סוק בהשמנתם. הוא מפקח בימים אלה אישית על בנית מסעדה חדישה, בקרן ה־רחובות דיזנגוף־קרן־קיימת . . . אגב, חברה חדשה נוספה להלפרין בענף בעלי מכוני היופי. המאושרת היא **נרימן צאדק,** אשתו של **פארוק** מלך מצריים לשעבר, המנהלת עתה סלון ליופי בביירות, לבנון . . . קריירה קולנועית של אחד מחלוצי הסרט הישראלי הגיעה השבוע אל סיומה. צופי הקולנוע הישראליים, שהורגלו במשך שנים לראות מתחת לסמלו של יומן כרמל העברי את הכתובת: „העורך **נתן אקסל־רוד״,** לא יראו אותה עוד. אקסלרוד, שכבר בשנת 1927 החל לביים את הסרט העברי החלוץ, וייצר סידרת סרטים עבריים כמו ויהי בימי... (1932) עודד הנודד (1933) ודן וסעדיה (1955), חתם השבוע על חוזה בו הוא מוכר את יומן כרמל לאולפני ההסרטה בישראל. יומני אקסלרוד הוצגו לראשונה לפני 23 שנה, באופן סדיר. בארכיון יומן כרמל שמור יומן אחד, ש־קטע אחד בו צולם בהפסקה של שנה וחצי. היה זה בשנת 1936. צלמי היומן צילמו סצינה של ילד וילדה ליד הבאר. אולם המשך הצילומים הופסק בגלל המאו־רעות. כשחודש היומן כעבור שנה וחצי הופיעה לעיני הצופים הסצינה של הילד והילדה ליד הבאר. הילדה שאלה את הילד: „אתה רוצה מים?״ והילד השיב: „לא, אינני רוצה.״ השאלה צולמה בצפון הארץ ב־1936. התשובה ניתנה בבנימינה, בשנת 1937.

★ ★ ★

ראש העיר והשחקן

תחנות מגן־דויד אדום בכל רחבי הארץ היו השבוע עמוסות עבודה. שמותיהם של שחקני בצל ירוק נמצאו לפחות פעם אחת ביומן כל תחנה. הגורם לכך: עמוד החשמל החדש שנקנה לציוד התיאטרון, ושמידותיו הגדולות הפילו חללים רבים בקרב חברי הלהקה. מאחר ששחקני בצל ירוק עובדים גם כפועלי במה, הם נאלצים לבוא במגע קרוב עם המתקן החדש בכל הצגה. התו־צאה: **ברקו** — מכה בחוט השדרה, **אורי זוהר** — מכה סמוך לבטן. היחידים שלא נפגעו היו **יוסלה** האקורדיוניסט („מפני שהוא אף פעם לא עוזר לסחוב״) ו**חיים טופול** שאמנם נחבט בשיניו אבל אף שן לא נפגעה, מפני שלפי דבריו: „יש לי רווח בין השיניים״ . . . להפתעה נעימה זכתה בשבוע שעבר הזמרת **ריקה זראי.** היא הוזמנה להופיע בנשף הסטודנטים של האוניברסיטה העברית בירושלים, לרגל פתי־חת שנת הלימודים. מארגני הטקס הודיעו לה מראש, כי בשורות הראשונות יושבים אנשים שכיסיהם מלאים מטבעות, אותם ימטירו עליה ברגע שתופיע, כנהוג בטקס זה מדי שנה בשנה. ריקה שרה שיר אחד, סירבה לחזור אל הבמה מפחד המטבעות שיומטרו עליה. אולם הסטודנטים מחאו כף והחזירוה לבסוף אל הבמה. כשסיימה ריקה את תכניתה הודיעו לה הסטודנטים: „את האמן הראשון שהופיע בטקס זה ולא זכה במבול של גרושים״ . . . האזרח הפופולרי ביותר בחיפה בשבוע האחרון היה ללא ספק **זלטקו צ׳יקובסקי,** המאמן היוגוסלבי של הפועל חיפה, שהביא את קבוצתו לזכיה בגביע העשור (ראה ספורט). במסיבה חגי־גית שנערכה בבית הפועל, בשבת בו זכתה הקבוצה בגביע, בהשתתפותם של **אבא חושי** וח״כ **יוסף אלמוגי,** החלו כמה מהנוכחים לברר בכל הרצינות את אפשרויות הצבתו של צ׳יקובסקי ברשימת מפא״י בבחי־רות העירוניות. „אני בטוח שהוא יותר פופולרי ממני,״ הודה אבא חושי עצמו.

השבוע

וא העמיד את בן־גוריון על הראש ובן־ יון העמיד אותו על הרגליים.״

● **ראש עירית פתח־תקוה פנ־** **רשיש:** „אני תמיד אשמח להח־ פה אחד, אבל אשמח גם לבצע הח־ ות שלא התקבלו פה אחד.״

● **המפקח הכללי של משטרת** **ראל יוסף נחמיאס,** בתשובה למש־ שערך מעריב בין בעלים, על העזרה הם מגישים לנשותיהם: „אני מכין ארוחת ב ובשבת גם ארוחת בוקר. אני טוחן ה, עושה גבינה על טוסט בתנור ואומלט רז, מאכיל את הילדים ושוטף כלים. ל שרמת החיים בארץ תעלה, העוזרות דנה מהפרק, בחורות לא תלכנה למשק ית, והגבר צריך להטות כתף.״

● **הצייר יוסף זריצקי,** באותו שאל: „אני חושב שזה שגבר עוזר ל־ תו משחרר אותו מפרובלימות ומשקיט ״

ספורט

כדורגל

גביעים, גביעים

על שתי תחרויות הכדורגל, בהן השתתפה השבוע קבוצת מכבי תל־אביב, כותב שייע גלזר:

אני יודע שכולם מחכים עכשיו לש־מוע ממני מה יש לי להגיד, אחרי שה־פועל חיפה לקחו את גביע העשור. אתם יודעים שזה קצת קשה, אז נשמור את הברכות לסוף. הש־בוע התחיל אצלנו בהפסד. נסענו לש־חק נגד הפועל פתח־תקוה באמצע השבוע, והמשחק שלנו היה פשוט חושך — הוא נערך בלילה. אני לא רוצה להתחיל בתירו־צים, אבל האור במגרש היה חלש והרבה מהשחקנים שלנו לא שיחקו עוד אף פעם בלילה ולא ראו לא את הכדור ולא את הרגליים, בו בזמן שהפועל פתח־תקוה מת־אמנים כל הזמן בלילה, עד שביום הם כבר לא יכולים לראות את השער בלי משקפיים שחורים.

התחלנו לשחק וחשבנו שילך כאן חלום ליל חורף. כבר בדקה ה־25 הכנסתי גול אחד. אבל אחר כך התברר שזה היה גול הכבוד. הפועל הישווה את התוצאה, ובמח־צית השניה הכניסו עוד שניים וניצחו אותנו, בצדק, 3:1. מה אפשר לעשות? מכבי תל־אביב לא משחקים בלילה. בלילה עושים השחקנים של מכבי דברים אחרים.

לחלוץ נעל וכספור. בשבת לא רצינו שרק הפועל ישתחצו שהם לקחו גביע. החב־רה נזכרו שיש עוד גביע בארון, גביע על שם הס, ונסענו לירושלים לקחת אותו. מאחר שהרבה זמן כבר לא ניצחנו, ועברו שלושה שבועות בלי שקיבלנו איזה גביע, החלטנו לשחק ברצינות. מולנו עמדה בית״ר תל־אביב, ונגד הקבוצה הזו דווקא תמיד הולך לנו.

כל שחקן פתאום נהיה טוב, ואפילו אלה הנמצאים בירידה התחילו פתאום לעלות. במחצית הראשונה היתה התוצאה אמנם רק 2:1, אבל אחרי שנכנס להם השלישי זה התחיל ללכת עד חמש. למזלם של הבי־ת״רים לא נמשך המשחק עוד עשר דקות, אחרת הם היו צריכים להוריד את הנעליים בשביל לספור את הגולים.

אחרי המשחק ניגש אחד האוהדים שלנו בירושלים ואמר לי: „כאן בירושלים אתה צנטרפור אמיתי, בתל־אביב אתה שחקן עמי־דה.״ אחרי דיבורים כאלה אני מתחיל לח־שוב אם לא כדאי לארוז את האשה והילד ולעבור לירושלים.

דואט עם צ׳יקובסקי. ועכשיו כמה מילים לידידינו החיפאים. אני חושב שבאמת מגיע להפועל חיפה גביע העשור. קודם כל הם קבוצת כדורגל הכי טובה בין קבוצות הפועל. ואחר־כך, אחרי כל כך הרבה שנות סבל של האוהדים שלהם, בהן היו תמיד רואים רק הפסד, מגיע גם להם פעם לנצח. זה לא נוח להיות אוהד של קבוצה שתמיד רק מפסידה. הגביע מגיע, בעצם, לאוהדים.

ואל תחשבו שיש לי משהו נגד הפועל חיפה. השבוע פגשתי את צ׳ייקובסקי עם אשתו בקפה נגה בתל־אביב. הוא דוקא נתן לי את היד והתידדנו; כנראה שהוא לא קרא עוד מה שכתבתי על הקבוצה שלו. לא הייתי צריך בכלל לשאול אותו אם הוא מבסוט שהם לקחו את הגביע. דבר כזה רואים תיכף על הפנים. ואני בטוח שהוא בא במיוחד לתל־אביב כדי לקבל את הברכות. מגיע לו. בקיצור — דיברנו הרבה זמן, וכשראה אותנו אחד מהמומחים בכדורגל הוא אמר: „או, סוף־סוף נפגשו בנגה שני שחקנים באמת.״

סוף־סוף - בצמרת

בכל ההיסטוריה המגוונת שלו לא ראה איצטדיון באסה ביפו מחזות התרגשות והת־להבות כאלה שנראו בו השבת. היה זה במשחק הגמר על גביע העשור, בין קבוצות הפועל ירושלים וחיפה. אחרי 70 דקות של מאמץ ללא תוצאות, שעה שנדמה היה כי המשחק יסתיים בתיקו או אפילו בנצחון מפתיע של הירושלמים, הצליח יצחק אש־כנזי, חלוץ חיפה, לכבוש פעמיים את שער הירושלמים; היציעים הפכו לים גלי סוער. אלפי אוהדי הפועל חיפה, שהופיעו מצו־ידים ברעשנים, פעמונים וחצוצרות, הריעו בכל כוחם. פורטל, שוער חיפה, החל לעשות סלטות באויר כאילו יצא מדעתו. זאב שרף, הקיצוני החיפאי המהיר, חיבק את אשכנזי, הפילו לארץ, נפל עליו, נישקו בהתלהבות.

כאשר שרק השופט לסיום המשחק עברה השמחה את כל הגדרות. מאות אוהדים קפצו מיציעיהם אל תוך המגרש, כיתרו את השחקנים שחיכו לקבלת הגביע. איש לא ראה את הטקס. אולם כאשר היה הגביע בידי החיפאים, הם שמחו בו כאילו היה לפחות תמורו של משיח. הגביע עבר מיד אל יד; פורטל, השוער, רץ והקיף עמו את המגרש כשבעקבותיו עשרות אוהדים. שאר האוהדים הרימו את השחקנים, נשאו אותם על כתפיהם אל מחוץ למגרש בשירה.

שוער פורטל נושא את גביע העשור בגמר המשחק
ביפו, סלטות באוויר

כל זה היה כאין וכאפס, לעומת מה שהתרחש בחיפה כשחזרה הקבוצה עם ה־גביע. הרחבה שלפני קולנוע ארמון התמלאה חוגגים. לאורך חזית בית־הקפה של מוסה פלפל, האוהד המושבע של הפועל חיפה, התנוססה הכתובת: „גביע המדינה הוצא מאתנו — גביע העשור הוא שלנו.״ יין ומאכלים חולקו חינם. המונים יצאו במחול.

משחק פרימיטיבי. הפועל חיפה, ש־זכתה בגביע לראשונה בתולדותיה, לא זכ־תה בו דווקא בזכות הצטינותה היא, אלא בשל חולשתן של כל יריבותיה, ובעיקר קבוצות הצמרת של הכדורגל הישראלי. מש־חק הגמר, בו נטלה את הגביע, היה משחק פרימיטיבי מאוד.

היה זה יומם הגדול של המאמן היוגוס־לבי זלטקו צ׳יקובסקי ושל אנשי מועצת פועלי חיפה, שנוכחו לראות כי עבודת ה־שנים שהשקיעו בקבוצה, בתוספת רבבות הלירות, נתנו תוצאות: קבוצה בינונית, ללא כוכבים — להוציא את צ׳יקובסקי — הפכה סוף־סוף קבוצת צמרת.

קולנוע

סרטים

שלוש נשים והוצאת־דיבה

לה גרלס (אסתר, תל־אביב; ארצות־הברית) הוא שמה של להקת בידור, שמארגן לו אמריקאי בפאריז (ג״ין קלי). זהו גם שם הספר שמחברת אחת מרקדניות הלהקה, הנתבעת לדין על־ידי חברתה באשמת הוצאת דיבה. מה שמתרחש במשפט מועלה על הבד במתכונת רשומון היאפני: חייהן של שלוש כוכבות הלהקה (קיי קנדל, מיצי גיינור וטאינה אלג) ויחסיהן עם הגברים מצד אחד ועם ג״ין קלי מצד שני, מתוארים משלוש נקודות־ראות שונות בתכלית. ברור שאף אחת מאלה אינה האמת המוחלטת.

זוהי קומדיה מוסיקלית שהינה ללא ספק היצירה הטובה מסוג זה שהועלתה על הבד בשנים האחרונות. היא מצטיינת בביום שוטף (ג׳ורג׳ צוקור) קליל ומצוחצח, בכורי־אוגרפיה שהפעם אינה דוחקא של ג״ין קלי, בהומור, ובעיקר בשתי תגליות: קיי קנדל וטאינה אלג.

הגברת קנדל הטובה, המוכרת לצופה כאנגליה נאה אך קרת מזג, מתגלה כקומי־קאית בחסד, שגופה הארוך והמחוטב, ואפה המתרומם בחצי קשת הפוכה למעלה, הם רק הקטנים שבמעלותיה. היא אולי גם אחד הגורמים לכך שסרט בידור כמו זה מקבל צביון של קומדיה בריטית טובה.

כוכבת קנדל ב„לה־גרלס״
קיי היא אר־קיי

ניתוח ציני

החופשה האחרונה (צפון, תל־אביב; בריטניה) היא חופשתו של סוכן מכונות חקלאיות, אדם אפור וצנוע (אלק גינס) ש־רופאו מבשר לו יום אחד כי הוא נגוע במחלה מסוכנת וכי ימיו ספורים. גינס, הצעיר בסרט זה בעשר שנים ממה שהוא כיום, נוטל את חסכונותיו המעטים ויוצא למלון שקט, שם הוא עומד לבלות את ימיו האחרונים בשקט. אולם דוחקא אז מתרחש מה שלא אירע במשך כל חייו.

הפקיד הקטן מתחיל לפתע לגרוף כסף, מוצא את עצמו כאיש חברה מרתק, מצליח לזכות באהבתן של שתי נשים גם יחד, זוכה להצעות עבודה ומשרות, מתגלה כאדם בלתי רגיל, חביב ומוכשר העשוי להועיל לחברה. לבסוף גם מתברר שרופאו טעה, וגינס יכול גם לקצור את פרי הצלחתו המפליאה. אלא שאז מתערב גם הגורל.

זאת איננה קומדיה מצחיקה, למרות מספר הבדיחות והברקות הלשון המפוזרות בה פה ושם. זהו בעיקר ניתוח פסיכולוגי ציני, המעלה על הבד שפע של טיפוסים, וכמו בכל סרטיו שולט כאן אלק גינס. חולשתו של הסרט היא באיטיותו ובסטיה לעבר הדמויות הצדדיות המופיעות בו.

ברנש חלש־אופי

ברוך שעשני אשה (תכלת, תל־אביב: איטליה) הוא סרט עם התחלה ועם סוף, אן בלי אמצע. בין ההתחלה והסוף מתרוצצים על הבד שלושה טיפוסים. בעלת האחוריים המפותחים ביותר ביניהם היא סופיה לורן, המדברת במהירות של שלוש מכונות יריה, וזה דוקא טוב מפני שהיא חוסכת לקהל להבין מה היא מדברת ולהשתעמם.

הטיפש שבשלושה הוא מרצ׳לו מסטרויאני, צלם צעיר הזוכה לשכב עם לורן לילה אחד, תמורת הבטחה לסדר עבורה את בילוי שאר הלילות באותה צורה עם מפיקי קולנוע. הטיפוס השלישי הנראה על הבד הוא שארל בויה, שהוא עצמו אינו יודע מה הוא.

רק אחרי שסופיה מצודדת את עיניהם של מפיקי הסרטים, מבין לפתע הצלם הקטן כי הגברת אינה רוצה להיות כוכבת אלא להיות אתו. בסוף הוא אפילו מסכים לנשק לה, אחרי שהיא מאיימת עליו באבנים. ברנש חלש־אופי.

נוקאוט

קדוש בזירה (פאר, תל־אביב; ארצות־הברית) הוא ג׳ון דרק, כומר צעיר בעיירה קטנה המתמסר לטיפול בילדים מוכי־שיתוק. אולם מאחר שגם באמריקה העשירה אין כנראה מספיק כסף למטרות מעין אלה, הוא נאלץ להשיג את הכסף באגרופיו, נלחם בזירת האגרוף תמורת תשלום, אותו הוא מקדיש לילדים המשותקים.

הסרט, שיש בו דוחקא היסוד לסיפור עלילה מעניין, עשוי בצורה חסרת ענין. ג׳ון דרק נראה בבגדיו השחורים יותר כמ־נקה ארובות מאשר ככומר, וריצתו לכנסיה מיד אחרי שהוא מכה בנוקאוט את יריבו, ספק אם היא עושה רושם אפילו על אלהים עצמו. זהו סרט שיוצריו חיסלו אותו ב־נוקאוט, והזקוקים משום כך לכומר שיתפלל עבורם היטב כדי שלפחות בעולם הבא יסלחו להם.

תדריך

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ, אשר העולם הזה ממליץ לראותם:

● **הגשר על נהר קוואי** (מוגרבי, תל־אביב; פאר, חיפה) — שיר הלל לאמ־ביציה האנושית, כפי שהיא משתקפת ב־דמויותיהם של קצין בריטי שבוי, מפקד מחנה שבויים יפני, קצין חבלה בריטי וגשר עץ אחד. אלק גינס.

● **הרוח היא פראית** (מאי, חיפה) — אך עוד פראית ונפלאה ממנה היא אנה מניאני. אנטוני קוין.

● **שכר האימה** (פאריז, תל־אביב) — יצירת המופת של קלוזו, על מכונית דינמיט ונהגיה.

● **ד״ר ג׳קיל ומר הייד** (מקסים, תל־אביב) — יצירת האימים הקלאסית, על האיש בעל שתי הדמויות. לבעלי עצבים חזקים.

● **לה גרלס** (אסתר, תל־אביב) — ראה לעיל.

בי״ס לנהגות גדול ומשוכלל, הוראה עיונית ומעשית
לכל סוגי כלי הרכב ע״י מורים מוסמכים.
קטנועים, אופנועים, מכוניות, אוטובוסים.

בית־ספר לנהגות „אילן״
קטנוע • אופנוע • מכוניות • אוטובוס
תל־אביב רח׳ המלך־ג׳ורג׳ 64

קדימה
בית־הספר לשפות — תל־אביב, רחוב בן־יהודה 74
אנו פותחים קורסים חדשים בשעות הבוקר והערב:
אנגלית
1) אולפן ללימוד מרוכז (3 שעות בשבוע)
2) אולפניות וקורסים רגילים לאנגלית וצרפתית (6, 4, 3, 2 שעות בשבוע)
3) קבוצות נפרדות לאנגלית לתלמידי בתי־ספר
כל הקורסים בהדרכת טובי המורים בארץ
פרטים והרשמה: בשעות 9 עד 12 לפני הצהריים,
3 עד 9 בערב (פרט ליום ו׳)

עכשיו גם בחיפה
שיטה חדשה
* למניעת נשירת שערות
* להצמחת שער חדש
באחריות גמורה; במקרה של אי הצלחה — יוחזר הכסף
„רובינ׳ס קוסמטיקום״
בהנהלת מר א. רובין ביוקוסמטיקאי מדופלם
תל־אביב, רח׳ פינסקר 2 טל. 22128
חיפה, רח׳ הרצל 1

ספרים

מקור

פולי־טיקה בתנ"ך

הגיונות מקרא (ד"ר ישראל אלדד (שייב), הוצאת סולם, 301 עמודים) — נסיון מוצלח למדי של עורך סולם ואחד מראשי לח"י לשעבר, להעביר את הפולמוס הפוליטי לשדה המחקר התנ"כי. על ההגירה מן הארץ הוא מעיר, למשל: „בוא, רד עמנו מצרימה... אל תשלה את עצמך שמיד אתה מלך שם... בין כה ובין כה, גם אם איזו אשת פוטיפר תחכה לך בזרועות פתוחות אל תשלה את עצמך שמיד מעלים אותם שם למרכבת פרעה... וסופך? סופך שתיזכח לדעת שאין הבדל אם נמכרת מאונס או התמכרת מרצון, אם ראשיתך עבדות וכלא והמשכך שלטון, או להיפך: ראשיתך שלטון וסופך עבדות וכלא ומחנות כבשן."

או הרמז על מעשים שהיו לפני קום המדינה: „ודאי שלא בלי סיבה מכרו האחים את יוסף, אבל סיבה אין פירושה הצדקה, ואין אף להעלות על הדעת פשעים שיצדיקו את ההסגרה לידי זרים... אכן פשע כאן ללא ‚נסיבות מקילות'. ואם נאמר על ‚מעשי אבות סימן לבנים', מותר להמשיך ולומר: מעשי בנים סימן לבני בנים, לצאצאים רחוקים, רחוקים."

לקורא בעל הסבלנות מזומנות פנינים רבות כגון אלה.

כתבי עמוס

הלב מאחורי הדיסקית (עמוס לב, הוצאת מערכות, 378 עמודים) הוא עוד ספר שיצא לאור, אחרי שמחברו נפל בקרב. אך הפעם על המחבר עצמו — חניך ומדריך בהשומר הצעיר, חייל קרבי במלחמת העצמאות, חבר קבוץ, תלמיד בית־ספר דרמטי, מורה ולבסוף עתונאי — כתוב אך מעט מזעיר: קטעים ופרורים מאנשים אשר הכיר רוהו מקרוב ואשר חיו במחיצתו. „עובדה היא שמכל המדריכים הרבים שהדריכו אותנו," כותב אחד מחניכיו, „דמותו שלו היא הזכורה לנו ביותר, ואנו מרגישים אותה אפילו עכשיו."

איש אצ"ל לשעבר, שלחם לצדו בתש"ח, מוסיף פרור משלו: „מצאה מאד חן בעיני הליברליות שלו. למרות שהיה חניך השומר הצעיר ואף מדריך הקרוב לענינים, התנהג בצורה ליברלית ויפה (בנגוד בולט לחיילים אחרים במחלקה)". חבר להוראה מוסיף ומספר: „היו מורים שראו בו מחנך בכל רמ"ח אבריו. כשנשאל פעם מה הוא עושה כדי שהילדים יאהבו אותו כל כך, השיב: „בכמה אני כבר גדול מהם?"

שיתוף קרקע־אוויר. אך קטעי הזכרונות על דמותו אינם אלא דפים ספורים בסיום הספר; בעיקרו מובאות כתבות רבות מאוד מפרי עטו של עמוס, אשר נתפרסמו בשבועון במחנה — רשימות, קטעי חיי, דמויות מיחידות שונות.

כגון אותו דיאלוג של עתודאי התותחנים, שנקראו לשרות מילואים דוחקא בתקופת השטפונות הגדולים: „אתה חושב שיצאו הלילה לשטח עם התותחים?" — „כמו כלום" — „אומרים שהרמטכ"ל מתנגד שנצא" — „למה? הוא אומר שחבל על התותחים" — „ומה בקשר אלינו? עלינו לא חבל?" — „עליך חבל בדיוק כמו על מיל של מגן דויד אדום שנופל על רצפה של אוטובוס" — „לא חושב שהדוגמא שלך מוצלחת כל כך" — „למה?" — „יכול להראות לך המון בחורים שלא יוותרו אפילו על מיל של מגן דויד אדום" — „אבל עליך כן..."

או כגון הרשימה שהכתה גלים בשעתה, „אסוף את החייל", ואשר כשם שהיתה אקטואלית וכואבת בזמן כתיבתה נשארה אקטואלית ומאד מוחשית ברגלי המצפים לטרמפ גם היום. בחסימה שהוכנה במיוחד לצורך הכתבה נעצר, למשל, ג'יפ צבאי נהוג בידי סרן, שלידו רב־סמלת מחיל האוויר. „אנו משוחחים על נושא צבאי סודי," הצהיר הסרן כדי להפסר משאלות. הפטיר שוטר צבאי: „נושא השיחה ביניהם היה, כנראה, שתוף פעולה קרקע־אויר."

שיחה שקלס עמוס לב בין סירונית ומדריכה במטחח ראשון: „אמא'לה, אבל אני לא יכולה לעשות את זה" — „אבל את צריכה בסך הכל ללחוץ על ההדק והשאר יעשה הרובה בעצמו" — „לא, בשום אופן לא" — „נו טוב, אז נעשה את זה ביחד" — „לא בא בחשבון" — „טוב אז תשימי את האצבע על ההדק — ככה — תצמידי את הקת היטב לכתף ונלחץ יחד."

הקורא המעיין בספר חש, כי אמנם הוסרה הדיסקית מהצוואר, אך הלב ממשיך להלום.

הווי

בר־מצווה

תל־אביב, התיצבה צעירה בת 15 במשטרה, מסרה לשוטר התורן ספר תנ"ך, סיפרה כי אחיה בן ה־13 גנב את הספר מתוך מכונית יום אחרי חגיגת הבר־מצוה שלו, „מפני שלא למד כנראה את הדיברה לא תגנוב."

★ ★ ★

עבירה גוררת עבירה

כפר־מסריק, מיהרו הממונה על מחלקת התנועה במחוז עכו מפקח ראשון שאול גוטפלד וסמל התנועה יונה גלעד לחקור תאונת דרכים, הועפו שניהם למרחק מטרים מספר על־ידי טנדר דוהר, שפגע בהם.

★ ★ ★

מטבע־חוץ בפנים

רמלה, הובא חוסיין קטמר (35) לבית־הסוהר המרכזי לרצות עונש מאסר של שנה וחצי, נתפס כאשר ניסה להבריח בנעליו 27 דולאר אל תוך כתלי הכלא.

★ ★ ★

מצלצלין

רידג'וד, ארצות־הברית, עצרה המשטרה את אירחין ליבוביץ', אחרי שהשתמש בחתיכת מתכת כדי לצלצל בטלפון ציבורי, מצאה בכיסו 899 דולר במזומנים.

★ ★ ★

חיות בית

קירנס, אוסטרליה, החליטה מועצת העיר לחוקק חוק שיחייב את התושבים להוציא רשיונות, אם ברצונם להמשיך ולהחזיק בקרוקודילים.

★ ★ ★

למודי־נסיון

תל־אביב, אחרי ריבוי תאונות־הדרכים, החליטו שלטונות צה"ל לצייד מכוניות, בהן נוהגים נהגים חדשים, בשלט: „אין הסעה! נהג לא מנוסה."

★ ★ ★

מתח גבוה

חיפה, הועסקה המשטרה כשעתיים בחיפוש אחרי מזודה המכילה גופת אשה, באחת ממערות הכרמל, הפסיקה לבסוף את מאמציה, כשהתברר כי החיפושים החלו כתוצאה ממתיחה שמתחו ילדים בני 9 שוסר עובר־אורח.

★ ★ ★

צי האופנה

רמתיים, חזר אפרים קוזמן (25) שתוי לביתו, הצית את בגדיו ואת כל בגדי משפחתו שהיו בבית, נעצר על־ידי המשטרה, הולבש בבגדי אסיר.

★ ★ ★

מספיק בקושי

בגדאד, עיראק, הודיע שר החינוך העיראקי כי „כל התלמידים והסטודנטים בבתי־הספר היסודיים, התיכוניים והגבוהים בעיראק, שנכשלו בבחינות בשנה שעברה, יעלו בכתה אחת, בהתחשב עם התנאים הקשים ששררו בתקופת המשטר הישן."

★ ★ ★

נזק גלוי

פאריס, צרפת, תבעה סוניה סילבר, רקדנית סטריפטיז, מנתח פלסטי לדין, על אשר השאיר בבטנה צלקת באורך של 15 ס"מ אחרי ניתוח, זכתה ב־300 אלף פרנק פיצויים, אחרי שבית־המשפט פסק כי החשפנית „זקוקה ליופי על מנת להתפרנס מעבודתה."

דו־בנק

הנפרשת ביותר בישראל

תשבץ העולם הזה 1102

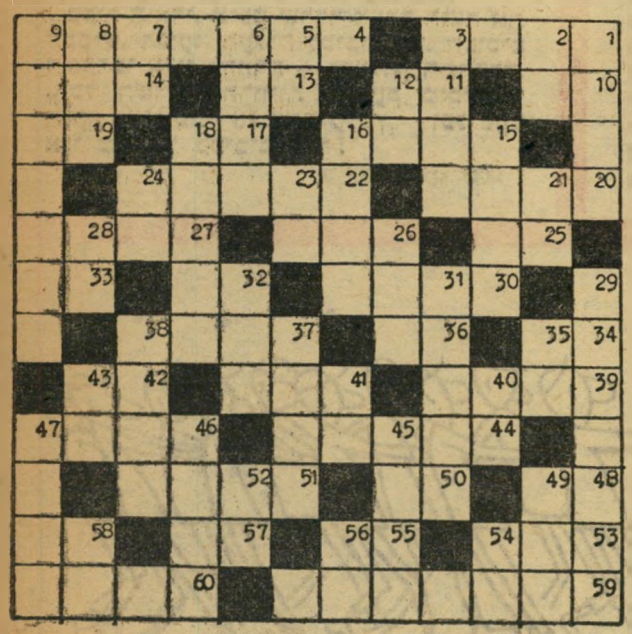

מאוזן: 1. כלי רצח; 4. יו"ר הכנסת; 10. החלק האמצעי של חוזה; 11. משחת גילוח; 13. סמל מפלגה פועלית בבחירות; 14. בעזרתו מושך השור את המחרשה; 15. בירת הוולסים; 17. בהם; 19. חצי קיסר; 20. לא שכיח; 22. אבן יקרה; 25. סוף; 26. עורכים אותו בפסח; 27. אחד הרוחות; 30. עורק; 32. עצמון; 33. היום החשוב בשבט; 34. בית הציפור; 36. טס; 37. עומד תחת פיקודו של נחמיאס; 39. עיתונו של ד"ר שייב; 41. הוא הקובע את המוסיקה; 42. מוסמך אוניברסיטה; 44. כינוס; 46. מקצוע לישראלי בניכר; 48. ממיסדי הלייבור הבריטי; 50. ספר תורה; 51. מוציאים ממנו פחם, וגם יהלומים; 53. חוסיין בירדן; 55. עני; 57. של שניים; 58. אביון; 59. חברת או"ם; 60. מייצרת חומוס מוכן.

מאונך: 1. הרב הראשי לצה"ל; 2. סוד; 3. שר מפא"יי; 5. לחם; 6. מטבע קומוניסטי; 7. זע; 8. סלע; 9. חבר כנסת; 12. מזון בתורה; 15. ארגון נשים; 16. קריאת עידוד; 18. מלחין אוסטרי; 21. לא גס; 23. לעתים הוא בא אל מוחמד; 24. סרן; 26. חרב; 28. יחידה בפיסיקה; 29. חוק בגיאומטריה; 31. מלך במצרים; 32. קאפיטל; 35. מלת זירוז; 37. חברת אוניות; 38. עיר; 40. מלה מצוייה בעשרת הדיברות; 41. הילדים; 43. אוסטרליה, בכל זאת; 45. חותן משה; 46. שיטת תחבורה ישראלית; 47. האגם שהובש; 49. מכס; 52. מיכל; 54. מלת חיוב; 56. שיטרית, למשל; 58. אחת המכות.

בית ספר לפקידות

מרכז מורים מוסמכים

4 חדשים

קורס מזורז נפתח

בנובמבר

תל־אביב, רחוב הס 12, טלפון 65061

העולם הבא

בעריכת לילי גלילי

מוזמנים משתתפים. אחד הקוראים מבין המשתתפים בשליחת חומר לעמוד זה יזכה מדי שבוע בשבוע בפרס של עשר לירות. הזוכה בפרס השבוע הוא הקורא צבי שרון מתל־אביב.

טעות לעולם צודקת

ואלסים על שרי־אהבה. (מעריב)
מרדכי דן, תל־אביב

ההחלטה נתקבלה פה אחד ושתי נשיקות.

סטודנט בפקולטה לחלאות. (הארץ)
נחמה זיו, טבריה

זבל אורגני.

שחקי כדורעף על „פסל זיד". (חדשות ספורט)
מרדכי דן, תל־אביב

הכדור עף לשחקים.

מספר הברקים בתערוכה. (מעריב)
יורם ברנשטיין, תל־אביב

חזיז ורעם!

השמן והרזה

אגדה בולגרית עממית מסרת על שני חברים. האחד היה רזה וארוך־ארוך. עד העננים הגיע. חברו היה נמוך מאוד — אולי מטר ורבע — אבל הוא היה רחב מאוד. כל כך רחב, שכשהיו מעמידים אותו על הצד, היה יותר גבוה מחברו.

שמעון ישראלי, תל־אביב

עגלה וסוסה

פעם תפס שמוליק טרמפ בעגלה של מוסקוביץ הזקן, מן הכרם הישן עד למרכז המושבה. מוסקוביץ הזקן השתמש בשוט שלו פול גאז והדהיר את הסוסים כמו שדים. „רחילק אדון מוסקוביץ," התחנן שמוליק, „יותר בזהירות."

„אני כבר 18 שנה עגלון," השיב הזקן קצרות.

שמוליק שתק והמשיך לקפץ על תחתית העץ של העגלה. עוד פעם־פעמיים ביקש ממוסקוביץ הזקן שיאיט, אבל התשובה שלו היתה: „אני כבר 18 שנה עגלון."

בסוף הואדי, איפה שדרך העפר חוצה את הכביש, הגיעה העגלה לסיבוב חד. הסוסים התקרבו אליו בדהרה — והעגלה התהפכה. „לכל השדים והרוחות!" צעק מוסקוביץ הזקן, „אני כבר 18 שנה עגלון — וכל פעם אני מתהפך בסיבוב הזה!"

צבי שרון, תל־אביב

בפנים שורת השיר

תחרות על חרוז אחד

רופא לב ריפא את מיס רוזה,
על־ידי נתוזים ונרקוזה.
כשביקש את ידה
היא אמרה: „לא תודה."

— — — — — — — — — —

ומה היה אחר כך? האם התנחם ה־מסכן ומצא פציינטית אחרת? והיא, מה קרה לה: חזרה בדעתה או יצאה ממנה — או שני הדברים כאחד? האפשרויות כמעט בלתי־מוגבלות. ארבע שורות אלה, מתוך חמשיר שנשלח על־ידי ה־קורא יורם ברנשטיין מתל־אביב, מזמר־נות אתכם להוסיף את השורה החמי־שית, החסרה. מכין התשובות שיתקבלו תוך השבועיים הקרובים ייבחרו השתיים המוצלחות ביותר, אשר יזכו את מחב־ריהן בפרס חמש ל"י כל אחד.

שיחת טלפון

„אז דיברתי אתו, ולבסוף ראיתי שזה בלאגאן..."

„מי בא לגן?"

„זה, אמרתי, זה בלאגאן, שנתן מכות לילדים..."

„אה, בעל הגן, אז תגיד כך! בעל־הגן שנתן מכות? ומה קרה אחר־כך?"

„אחר־כך אשתי באה לגן..."

„מה? אשתך בלאגאן? זה אני כבר לא מבין! מה זאת אומרת אשתך באלאגן?"

„אמרתי שאשתי באה לגן ואמרה שזה בלאגאן..."

„מי בא לגן?"

„זה, אמרתי, זה בלאגאן, שנתן מכות..." יחוזר חלילה.

משה זינגר, תל־אביב

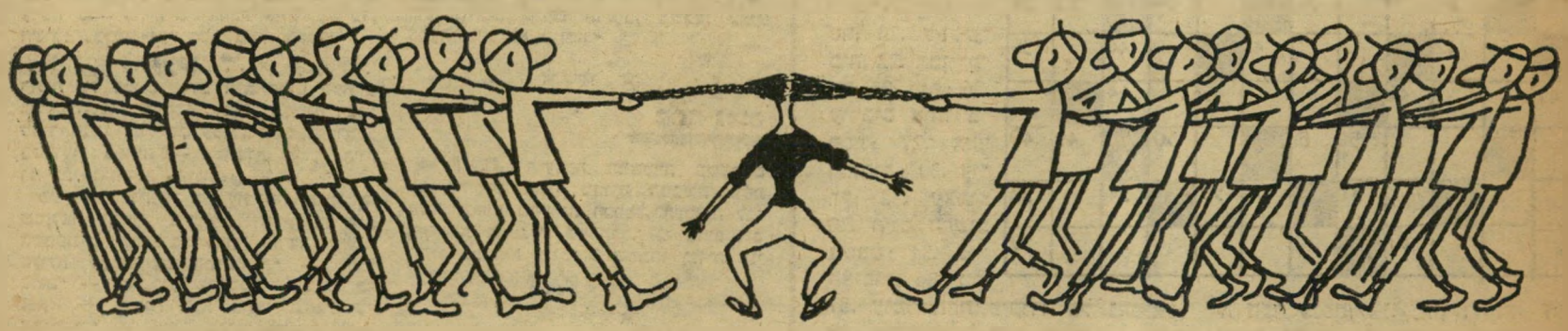

מאגדות הפרופסור פלסנר

הפרופ' והחמור

כאשר היה עדיין פרופסור פלסנר מורה בבית־הספר הריאלי, אירע מקרה ובשעת אחד השעורים פרצו התלמידים בצחוק, כשבקע לחלל הכתה קול חמור נוער. הפרופסור הנכבד הלם באגרופו על השולחן, התרומם מכסאו ושאל בזעקה: „הייתי רוצה לדעת למי אתם מקשיבים — לחמור שבחוץ או לזה שבפנים!"

★ ★ ★

הפרופ' והרועה

הפרופסור הנודע למדעים שמיים איננו פגז בערבית המדוברת של ימינו. באחד מסיולי כתתו אבדו התלמידים את דרכם ותעו שעה ארוכה, עד שפגשו רועה ערבי. משראה הפרופסור את הרועה, השקיף על תלמידיו במבט של נפוליאון לפני קרב הפיראמידות, ובחיוך של נצחון ניגש לערבי.

התלמידים לא הצליחו לקלוט את השאלה, אך שמעו בבירור את תשובת הערבי, שענה בהבעת־צער עמוקה: „סליחה, יא סידי, איני מבין אנגלית."

ק. סס, ירושלים

הערות־שוליים

הסורים ניסו לאלץ את המלך חוסיין לנחות, בעת שטס במטוסו מעל שטחם...

●

...מה חדש בזה? הרי הם מזמן משתדלים להפיל אותו.

★ ★ ★

פרשת מעצרו של חבר מפ"ם אינה אלא עניין משפחתי...

●

...אהרן כהן נעצר, וחיים כהן החליט על גורלו.

★ ★ ★

הנהלת הטכניון מתעקשת על דרישתה להעלות את שכר הלימוד...

●

...זחו צעד אשר שכרו יצא בהפסד.

★ ★ ★

הועלו מחירי הסיגריות...

●

...מס שפתיים לאוצר המדינה.